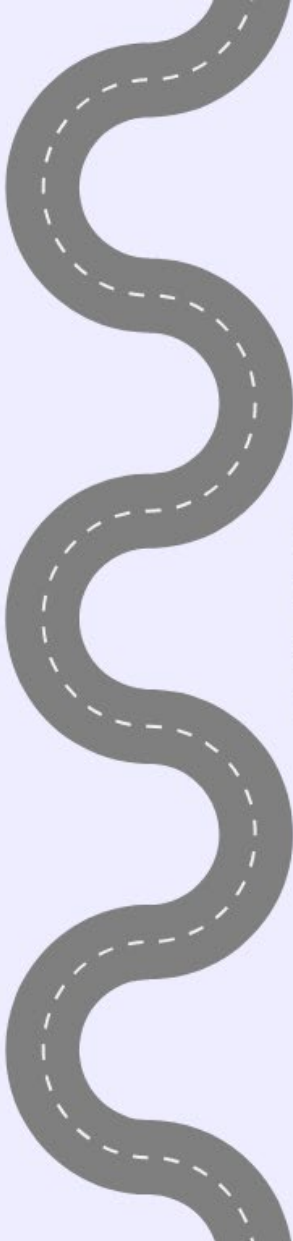

Stay on track

Gemeente Rotterdam

***Casusonderzoek bij
Pameijer over knelpunten
en oplossingen voor het
volgen van onderwijs***

Naam: Febe Prins
Studentnummer: 0978919
Klas: VSW4T
Docent: Jan Veldkamp

Colofon

Gemaakt door: Febe Prins

In opdracht van: Hogeschool Rotterdam

Jaar van uitgave: 2023

Voorwoord

U staat op het punt mijn afstudeeronderzoek, over de schoolloopbanen van jongeren bij Pameijer, te openen. De opdrachtgever voor dit onderzoek is gemeente Rotterdam, die een casusonderzoek door mij heeft laten uitvoeren bij Pameijer. Verder is dit onderzoek onderdeel van het project Stay on Track. Een meerjarig project wat bij moet dragen aan het verbeteren van de schoolloopbanen van jongeren die (tijdelijk) niet meer thuis kunnen wonen.

Het schrijven van dit onderzoek is een leerzame, ontdekkende en mooie reis geweest naar de weg als aankomend professional. Het heeft inzicht gegeven in de complexe werkwijze waar wij mee te maken hebben en het belang daar kritisch op te blijven. Ik heb gesprekken mogen voeren met verschillende belanghebbenden en dit heb ik, naast het onderzoek, als heel waardevol ervaren. Het heeft me doen inzien hoe verschillende niveaus bij elkaar betrokken zijn en iets van elkaar nodig hebben om het werk zo zuiver mogelijk te blijven uitvoeren. Iets wat voor altijd belangrijk blijft!

Het onderzoek is in een fijne, opbouwende en leuke plek tot stand gekomen. Ik heb heel veel gehad aan de personen uit mijn omgeving die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van dit onderzoek. Ik wil daarom allereerst mijn docent Jan Veldkamp en onderzoeker Szabinka Dudevszky bedanken. Zij hebben me altijd voorzien van feedback, hulp en motiverende woorden. Daarnaast wil ik mijn opdrachtgever vanuit gemeente Rotterdam bedanken voor de betrokkenheid en het meedenken bij het onderzoek. Ook wil ik mijn contactpersonen vanuit Pameijer bedanken voor de beschikbaarheid en openheid om altijd advies en feedback te kunnen vragen. De samenwerking met hen om tot het eindproduct te komen heb ik als erg leerzaam ervaren.

Tot slot is ook de medewerking van alle respondenten ontzettend belangrijk en helpend geweest in het onderzoeken van dit vraagstuk. Deze bijdrage is essentieel geweest in het komen tot het eindproduct, zonder hun was het niet gelukt. Heel veel dank hiervoor!

Ik wens u veel leesplezier.

Febe Prins

21 juni 2023, te Rotterdam

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: praktijkprobleem.....	6
1.1 aanleiding en context	6
1.2 beschrijving praktijkprobleem	7
1.3: onderzoeksdoel	9
1.4: onderzoeksvraag en deelvragen.....	9
Hoofdstuk 2: onderzoeksaanpak	10
2.1: onderzoeksmethoden	10
2.2: analysemethode	13
Hoofdstuk 3: resultaten.....	14
3.1 resultaten vanuit literatuur, professionals en cliënten.....	14
3.2 handelingsalternatieven presenteren	20
Hoofdstuk 4: ontwerpen en uitwerken handelingsalternatief	22
Literatuurlijst	25
Bijlagen	27
Bijlage 1: gespreksverslagen/persoonlijke communicatie.....	27
Bijlage 2: deelvraag 1 databases, keywords & gebruikte zoektermen	30
Bijlage 3: planning onderzoeksactiviteiten.....	31
Bijlage 4: interviewvragen + transcripties interviews deelvraag 2	32
Bijlage 5: data – analyse deelvraag 2.....	58
Bijlage 6: interviewvragen + transcripties interviews deelvraag 3	67
Bijlage 7: data – analyse deelvraag 3.....	91
Bijlage 8: eerste ontwerp handelingsalternatief	93
Bijlage 9: feedback praktijk op eerste ontwerp.....	94
Bijlage 10: definitief ontwerp handelingsalternatief.....	97

Abstract

De onderzoeksvraag luidt als volgt; wat kan Pameijer doen zodat de schoolloopbaan van jongeren niet in gevaar komen? Uit de gesprekken met belanghebbenden van dit onderzoek is naar voren gekomen dat een gebrekkige samenwerking wordt gevoeld tussen Pameijer en onderwijs. Daarbij speelt de onwetendheid rondom relevante producten/ rechten van de cliënt een grote rol onder professionals. De cliënten van Pameijer zelf voelen de behoefte meer begeleidt te worden rondom het onderwerp onderwijs, vanuit de leefgroep van Pameijer. Als handelingsalternatief is een routekaart tot stand gekomen. Dit is een fysieke kaart met wat er gedaan moet worden als onderwijs dreigt te mislukken. Bij deze kaart zijn ook producten/ rechten toegevoegd zodat er snel stappen ondernomen kunnen worden om schooluitval te voorkomen.

Hoofdstuk 1: praktijkprobleem

1.1 aanleiding en context

Via het project Stay on Track is er een samenwerking op gang gekomen met gemeente Rotterdam, waar het onderzoek uitgevoerd zal worden. Stay on Track is een langdurig participatief onderzoek naar de schoolloopbanen van jongeren die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen (Hogeschool Rotterdam, 2020). Een van de organisaties die is aangesloten bij Stay on Track is gemeente Rotterdam.

Pameijer heeft een probleem gemeld bij de gemeente Rotterdam. Namelijk dat een groot aantal jongeren, die bij hen in de open residentiële instellingen verblijven (drie locaties) tussen de 10 tot 17 jaar, geen onderwijs volgen. Ze hebben dit probleem aangekaart omdat ze hier graag een oplossing voor willen vinden. Dit is dan ook de aanleiding voor dit casusonderzoek.

“Pameijer ondersteund kwetsbare mensen met psychosociale of psychiatrische problemen of een (licht) verstandelijke beperking. Het gaat om kleine overwinningen die tot iets groters kunnen leiden: bijvoorbeeld een sociaal netwerk, een (betaalde) baan, een opleiding of een eigen huis” (Pameijer, z.d.). De jongeren die op de open residentiële instellingen verblijven moeten zo kort als mogelijk en zo lang als nodig blijven. De jongeren krijgen ook behandeling zoals onder andere cognitieve gedragstherapie en PMT. De drie locaties tellen in totaal 45 cliënten en 12 daarvan volgen momenteel geen onderwijs (persoonlijke communicatie, 27 maart 2023 bijlage 1).

De vraag is waardoor dit komt en wat een mogelijke oplossing voor dit probleem zou kunnen zijn. Allereerst is voor dit praktijkprobleem gekozen omdat Stay on Track een heel goed en leuk project is om aan bij te dragen. Daarbij is er bij een vorige stageplek bij Yulius gezien dat de helft van de jongeren die in behandeling waren op de afdeling, geen onderwijs volgden. De weg terug na de behandeling leek ook moeizaam te verlopen.

Het praktijkonderzoek moet allereerst voor de professionals (zorgmedewerkers en de manager van de locaties van Pameijer en beleidsadviseur Jeugd bij gemeente Rotterdam) opleveren dat zij inzicht krijgen in waar de knelpunten zitten waar de jongeren tegenaan lopen als het gaat om onderwijs. Is het feit dat zij niet naar school gaan op dit moment te wijten aan gebrek aan motivatie, netwerk of een onvoldoende aansluitend programma vanuit de instelling? Of misschien de systemische problemen zoals toelatingseisen etc.? Vervolgens zou het onderzoek moeten uitwijzen waar (een van de) problemen liggen waar mee aan de slag moet worden gegaan. Dan kan er actie ondernomen worden door gemeente Rotterdam en/of Pameijer. Voor de praktijk (cliënten en zorgmedewerkers Pameijer) is het van belang dat hierop actie wordt ondernomen zodat jongeren tussen de 10 en 17 jaar in de open residentiële instellingen weer zo veel als mogelijk onderwijs kunnen volgen. Het niet naar school gaan versterkt namelijk een kwetsbare en onzekere positie op de arbeidsmarkt en mede daardoor ook mindere kans op het economisch zelfstandig zijn. Ook heeft werkonzekerheid en eventueel werkloosheid een negatieve invloed op het opbouwen van een ondersteunend en sterk netwerk (Fermin, 2019). En tot slot structureert onderwijs de dagen voor de jongeren in deze instelling en draagt het bij aan emotionele, sociale en cognitieve ontwikkeling (Harder et al., 2020). Naast dat het volgen van onderwijs deze negatieve effecten zou kunnen verminderen gaat het er ook om dat ieder individu het recht heeft op onderwijs volgens artikel 28 van Convention on the Rights of the Child (United Nations, 1990). Onder dit recht wordt ook benoemd dat educatieve en beroepsgerichte informatie en begeleiding beschikbaar en toegankelijk moet zijn voor alle kinderen en dat er maatregelen genomen moeten worden om regelmatig schoolbezoek aan te moedigen om voortijdige schoolverlaters terug te dringen (United Nations, 1990). Ook is in Figuur 1 te zien dat gemeente Rotterdam zelf ook de plicht heeft te voldoen aan de 5 pijlers van zelfredzaamheid die zijn vastgesteld. Waar dus ook onderwijs onder valt.

Voor de onderzoeker is het van belang dat het onderzoek een effectieve bijdrage zal opleveren waardoor deze jongeren kans hebben op een betere schoolloopbaan. Ook zal het onderzoek nieuwe informatie kunnen opleveren voor het grotere geheel waar Stay on Track voor staat.

Samenvattend zou dit onderzoek antwoord moeten geven op de vraag wat de knelpunten zijn bij de jongeren (tussen de 10 en 17 jaar die verblijven in de open instellingen van Pameijer) waardoor onderwijs momenteel geen rol speelt in hun leven. Het is van belang er rekening mee te houden dat de cliënten expert zijn van hun eigen probleem. Zij weten tenslotte het beste waarom het niet lukt en er wordt verwacht aan het eind van dit onderzoek een effectieve bijdrage geleverd te hebben waar deze jongeren ook zélf iets aan hebben. De context waarin dit onderzoek plaats zal vinden is voor het grootste deel binnen Pameijer. Er is regelmatig overleg met gemeente Rotterdam en er wordt gewerkt met het project Stay on Track.

1.2 beschrijving praktijkprobleem

Wat is het probleem?

Het probleem is dat in de drie open instellingen van Pameijer 12 jongeren zijn (tussen de 10 en de 17 jaar) die geen onderwijs volgen. Volgens Pameijer gaat het dan om verschillende categorieën:

- De behandeling wordt als voorliggend beschouwd
- De jongere is ingeschreven, maar geschorst
- De jongere heeft een vrijstelling gekregen van leerplicht
- De jongere is ingeschreven maar gaan niet met regelmaat naar school
- De jongere staat niet op een onderwijsinstelling ingeschreven (persoonlijke communicatie, 15 maart 2023 bijlage 1).

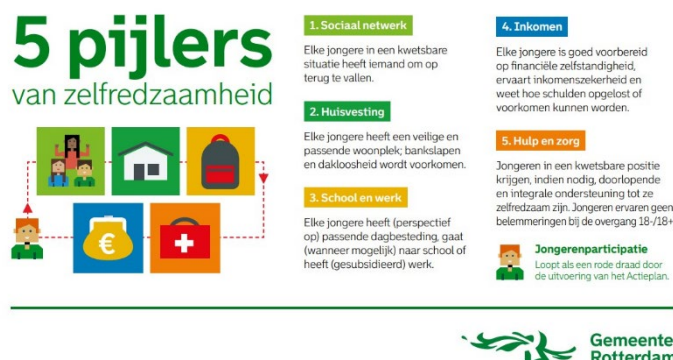
Wie heeft met het probleem te kampen?

Dit is in kaart gebracht aan de hand van een belanghebbendenschema (Van der Donk & Van Lanen, 2019).

Belanghebbenden	Toelichting
<u>Cliënten</u> (Pameijer)	De jongeren die op een woonvorm verblijven bij Pameijer hebben met dit probleem te maken. De rol die deze jongeren spelen in dit praktijkprobleem is dat zij geen, of niet voldoende, onderwijs volgen en als thuiszitters gezien kunnen worden.
<u>Zorgprofessionals</u> (Pameijer)	De zorgprofessionals (pedagogisch medewerkers van de woongroepen) van Pameijer zijn betrokken. Daarnaast de locatiemanager van deze verschillende woonvormen. Zij hebben iedere dag te maken met deze cliënten en dragen bij aan de dagelijkse ontwikkeling van de jongeren.
<u>Gemeente Rotterdam</u>	Tot slot is de beleidsadviseur Jeugd betrokken bij dit probleem. Het is de taak van afdeling Jeugd van gemeente Rotterdam in overleg met Pameijer om verbetering te vinden om de zorg zo goed mogelijk te laten verlopen (persoonlijke communicatie 13 maart 2023 bijlage 1).

Figuur 1.

5 pijlers van zelfredzaamheid

Illustratie uit: Vastpakken en niet loslaten (Gemeente Rotterdam, z.d., p. 1).

Alle betrokkenen hebben de overeenkomst dat ze allemaal belang hebben bij een goede schoolloopbaan van de jongere. Meer zelfstandigheid, een betere ontwikkeling en meer kansen op een beter bestaan in de toekomst. Het verschil ligt vooral in de belangen van de gemeente Rotterdam samen met de zorgprofessionals van Pameijer tegenover de individuele cliënt. Voor gemeente Rotterdam is het belangrijk dat de ontwikkeling van iedere Rotterdammer zo goed mogelijk verloopt vanwege de mindering in zorgafhankelijkheid en kosten voor de gemeente (Fermin, 2019). Ook voor de zorginstellingen zoals Pameijer is dit belangrijk omdat de doorstroom van cliënten zo beter op gang komt en er zoveel mogelijk jongeren geholpen kunnen worden. Voor de cliënt zelf is het voor de eigen toekomst van belang dat de hulp zo goed mogelijk geregeld wordt en verloopt. Zo hebben ze zoveel mogelijk kansen om te werken naar betere omstandigheden en een goede toekomst.

Wanneer treedt het probleem op?

Het praktijkprobleem speelt op dit moment binnen drie locaties van de residentiële zorginstellingen van Pameijer. Verder gaat het probleem op wanneer jongeren hier verblijven en geen onderwijs volgen om wat voor reden dan ook.

Waarom is het een probleem?

Het praktijkprobleem wordt allereerst als probleem ervaren omdat dit nadelig is voor de individuele cliënt. Het volgen van onderwijs voor jongeren die verblijven in residentiële setting zorgt voor structuur, draagt bij aan emotionele, sociale en cognitieve ontwikkeling en is daarbij betekenisvol voor de residentiële zorg. Sociale contacten en leeftijdgenoten met wie de jongeren omgaan zijn van grote invloed op de toekomst van de jongere (Harder et al., 2020). De positieve opbrengsten van het volgen van onderwijs lopen jongeren dus mis als ze dit niet hebben. Daarbij versterkt het niet volgen van onderwijs een kwetsbare en onzekere positie op de arbeidsmarkt en mede daardoor ook mindere kans op economische zelfstandigheid. Fermin (2019) geeft daarnaast aan dat werkonzekerheid en werkloosheid een slechte invloed heeft op het opbouwen van een sterk netwerk. En ook geeft de auteur aan dat de risico's voor de maatschappij groot zijn. Bij het niet volgen van onderwijs en werkloosheid draagt de maatschappij de kosten voor een uitkering en het opvangen van bijkomende problemen op het gebied van schulden, zorg en welzijn, huisvesting en in sommige gevallen overlast of criminaliteit (Fermin, 2019).

Waar doet het probleem zich voor?

Het probleem doet zich voor op drie locaties van de residentiële instellingen van Pameijer. Zij hebben een melding gemaakt bij de gemeente Rotterdam. Het praktijkprobleem speelt bij 12 jongeren die verblijven op deze residentiële instellingen van Pameijer.

Hoe is het probleem ontstaan?

De oorzaken en het ontstaan van het praktijkprobleem zijn zowel bij gemeente Rotterdam als bij Pameijer niet duidelijk. Gemeente Rotterdam geeft wel aan dat op ditzelfde moment de afschaling van gesloten jeugdzorg speelt. Dit brengt met zich mee dat veel jongeren op een alternatieve manier zorg en onderwijs moeten ontvangen. Het afschalen gaat alleen in hoger tempo dan er alternatieven geregeld kunnen worden (Andersson Elffers Felix, 2022). Omdat dit nog best recent is kan het zijn dat dit een reden is van het ontstaan van het probleem, maar of dit ook speelt bij de desbetreffende jongeren is vooralsnog onduidelijk. Verder kunnen er ook anderen oorzaken aan vooraf zijn gegaan, maar daar moet via dit onderzoek duidelijkheid in komen.

Wat is er bekend over het probleem?

Het probleem is bekend bij Pameijer en wordt ook veel gezien. De oorzaak is alleen niet altijd duidelijk en daardoor een oplossing al helemaal niet “Sinds 2018 wordt er met Enver samengewerkt om vorm te geven aan het onderwijs- zorgarrangement. Hierna zijn ook Yulius en IHUB opgenomen in het team. Zij ondersteunen in schoolfactoren, psychosociale problemen, LVB en sociaal – emotionele ontwikkeling en vaardigheden van jeugdigen” (Enver & Pameijer, z.d.). Verder ziet gemeente Rotterdam dit probleem vooral de laatste maanden voorbijkomen (persoonlijke communicatie, 13 maart 2023 bijlage 1).

1.3: onderzoeksdoel

Het doel van dit onderzoek is de knelpunten vinden die de jongeren tussen de 10 en 17 jaar vanuit Pameijer ervaren bij het niet volgen van onderwijs. Zowel voor hen als voor Pameijer en gemeente Rotterdam is het van groot belang deze knelpunten als eerste boven te krijgen. Hierna is het doel dat uit deze ervaren knelpunten voortvloeit wat er gedaan moet worden en vooral door wie.

Het uiteindelijke doel van dit onderzoek is een product, ontwerp of aanbeveling voor de praktijk die kan bijdragen aan verbeteren van het praktijkprobleem. De missie en visie van Pameijer ligt bij het ertoe doen en oog voor de kleine stapjes die naar dat doel leiden (Pameijer, z.d.). Met dit in het achterhoofd zou het onderzoek iets moeten opleveren wat de cliënten laat participeren en dat het ontwerp iets in handen geeft wat hen daarbij op weg helpt. Daarbij is het ook van belang dat het product flexibel inzetbaar is. We hebben namelijk te maken met verschillende woongroepen waar meerdere jongeren worden behandeld. Om het handelingsalternatief te laten slagen moet het aan deze uitdagende en dynamische manier van werken voldoen.

1.4: onderzoeksvraag en deelvragen

Onderzoeksvraag:

Wat kan Pameijer doen zodat de schoolloopbaan van jongeren niet in gevaar komt?

De deelvragen hieronder zullen behandeld worden in het onderzoek en antwoord moeten geven op de hoofdvraag:

Deelvragen:

Deelvraag 1: welke handelingsalternatieven biedt de literatuur voor het praktijkprobleem?

Deelvraag 2: welke handelingsalternatieven bieden professionals voor het praktijkprobleem?

Deelvraag 3: welke handelingsalternatieven bieden cliënten, bewoners of vertegenwoordigers voor het praktijkprobleem?

Hoofdstuk 2: onderzoeksaanpak

2.1: onderzoeksmethoden

Deelvraag 1: welke handelingsalternatieven biedt de literatuur voor het praktijkprobleem?

Methoden van dataverzameling	Instrumenten voor dataverzameling
<u>Bestuderen van tekstbronnen</u> • Interne bronnenstudie • Publieke bronnenstudie	• Open kijkkader • Kijkpunten die een getal opleveren

a. Hoe verzamel je de data?

Voor het uitvoeren van het bestuderen van tekstbronnen wordt bepaald welke kernbegrippen en deelaspecten in het onderzoek belangrijk zijn.

Deze sleutelwoorden moeten genoteerd worden en als zoekopdracht worden gebruikt.

Eventueel in combinatie met een ander zoekwoord. De zoekopdrachten die de gebruikte literatuur hebben opgeleverd worden hier vermeld (bijlage 2). Hierna wordt de bron doorgelezen en worden de belangrijkste punten voor het onderzoek genoteerd en gebruikt in de literatuurstudie. De databases die worden gebruikt bij het beantwoorden van deze deelvraag zijn Google Scholar, Mediatheek hogeschool Rotterdam en SpringerLink. Daarbij is het gekozen instrument voor het bestuderen zowel een open kijkkader als kijkpunten die eventueel een getal opleveren. In dit onderzoek is het namelijk belangrijk te weten om hoeveel jongeren het gaat om te zien hoe groot het probleem is in Rotterdam. Het open kijkkader biedt de mogelijkheid om ook te achterhalen waar het probleem aan ligt en hoe dat tot nu toe werd aangepakt (Van der Donk & Van Lanen, 2019).

b. Waaraan ontleen je de data?

De data zullen worden ontleent aan verschillende bronnen vanuit zowel een interne als een publieke bronnenstudie. Documenten (beleid) van Pameijer en gemeente Rotterdam, onderzoeksrapporten en wetenschappelijke artikelen.

De keuze voor bovenstaande soorten bronnen tijdens deze dataverzameling zijn genomen op basis van de volgende redenen; de interne (beleid)documenten kunnen informatie verschaffen over wat er al bekend is over het probleem. En of daar op ingespeeld is.

Ook kunnen deze documenten tonen wat er wel en niet mogelijk is binnen de organisatie.

En tot slot kunnen de onderzoeksrapporten en wetenschappelijke artikelen inzicht geven in kernbegrippen en deelaspecten. Daarnaast zorgt dat voor duidelijkheid over wat er al bekend is over het probleem en hoe de maatschappij daar tot nu toe mee omgegaan is.

Deelvraag 2: welke handelingsalternatieven bieden professionals voor het praktijkprobleem?

Methoden van dataverzameling	Instrumenten voor dataverzameling
<u>Bevragen</u> • Focusgroep	• Open interviewvragen 3

a. Hoe verzamel je de data?

Het verzamelen van de data gebeurt doormiddel van een focusgroep met professionals. Het is de bedoeling dat in het gesprek het belang van het onderwerp per respondent wordt besproken. In het interview zal de focus liggen op verdiepende vragen en directe vragen. Directe vragen om duidelijkheid te scheppen over het probleem en de verdiepende vragen om het thema met iedereen goed uit te diepen om zoveel mogelijk tot gezamenlijke inzichten te komen (Van der Donk & Van Lanen, 2019). De deelactiviteiten die hierbij komen kijken is het allereerst benaderen van de professionals. Er zal een mailtje gestuurd worden met een uitnodiging om te komen tot een afspraak. Vervolgens zal er een interviewleider opgezet worden met de vragen die gesteld zullen worden tijdens het gesprek. Het interview zal opgenomen worden. Hierna zal het getranscribeerd worden en kan, indien er om wordt gevraagd, nagelezen worden door de respondenten.

De keuze voor deze manier van data verzamelen heeft te maken met de volgende redenen. Er is gekozen voor een heterogene groep respondenten met ieder een eigen achtergrond. Deze verschillen kunnen leiden tot het wisselen van perspectieven (Swaen, 2017).

De respondenten die gekozen zijn, zijn ver van elkaar verwijderd in het werkveld (beleid en praktijk) en komen niet vaak met elkaar in gesprek. De verwachting is dat door deze focusgroep ze elkaar nieuwe inzichten kunnen brengen door de ander mee te nemen in de eigen beleving rondom dit probleem. Het dichterbij de praktijk staan bij het vormen van beleid kan een hele belangrijke factor zijn. De respondenten zijn de locatiemanager van Pameijer, de gedragswetenschapper, de beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam en twee pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers worden benaderd door de locatiemanager omdat die in direct contact met hen staat. Vervolgens wordt een mail naar hen uitgestuurd met de uitnodiging voor de focusgroep. De locatiemanager, de gedragswetenschapper en de beleidsadviseur zullen aansluiten op de voorgestelde datum. Hieronder wordt ingegaan op de keuze voor de desbetreffende respondenten.

b. Waaraan ontleen je de data?

De bronnen waaraan de data ontleent wordt is een focusgroep met vijf professionals. Hoe en waarom er voor deze respondenten is gekozen is als volgt; op deze manier zijn er mensen van zowel beleid als praktijk betrokken en daarmee wordt de afstand tussen hen minder groot. Deze verschillende respondenten hebben er baat bij van elkaar te leren en hebben normaal gesproken niet veel met elkaar te maken. Omdat het praktijkonderzoek een aanvraag is van gemeente Rotterdam is het belangrijk er iemand van deze partij bij te betrekken. Verder zijn het allemaal respondenten die vanuit Pameijer werkzaam zijn maar wel zelf deze casus bij de gemeente Rotterdam hebben gelegd. Er is gekozen voor bovenstaande mensen vanwege hun verschillende functies binnen Pameijer, zodat zij ook van perspectief kunnen wisselen. Daarbij is ervoor de pedagogisch medewerkers van de groep gekozen omdat zij het dichtst bij de jongeren staan die worden betrokken in het onderzoek. En zij ook een belangrijke stem hebben in het handelingsalternatief omdat zij het dagelijks handelen kennen.

Deelvraag 3: welke handelingsalternatieven bieden cliënten, bewoners of vertegenwoordigers voor het praktijkprobleem?

Methoden van dataverzameling	Instrumenten voor dataverzameling
<u>Bevragen</u> • Interview	• Open interviewvragen • Gestructureerd

a. Hoe verzamel je de data?

Om de data te verzamelen voor het beantwoorden van deelvraag drie worden er 4 a 5 interviews met open interviewvragen afgenomen, wel gestructureerd. Dit zal aan de hand van een 'kaartspel' gedaan worden. Het kiezen voor een gestructureerd open vragen interview bij alle jongeren zorgt dat ze hun verhaal kunnen doen maar wel binnen dezelfde onderwerpen. Dat maakt duidelijker waar het probleem ligt en wat een handelingsalternatief zou kunnen zijn (Van der Donk & Van Lanen, 2019).

Voorafgaand aan de interviews zal er contact zijn met de locatiemanager van Pameijer zodat die de gesprekken met de jongeren kan inplannen. Hij weet het beste wie ervoor open staat om mee te doen.

De interviewleidraad zal per groep jongeren opgesteld moeten worden; dat betekent interviewvragen voor een groep die niet naar school gaat en een groep die wel naar school gaat. Vervolgens worden de vragen in de vorm van een kaartspel opgezet. Wanneer dit gereed is zullen de interviews afgenomen en opgenomen worden en vervolgens getranscribeerd worden. Hierna kunnen ze terug naar de respondenten gestuurd worden ter validatie als hierom gevraagd wordt.

De keuze voor deze manier van data verzamelen is gemaakt naar aanleiding van de doelgroep die geïnterviewd zal worden. Het gaat om jongeren tussen de 10 en 17 jaar met een LVB (lichtverstandelijke beperking). Jongeren met een LVB hebben significante beperkingen in de totale IQ – score en het adaptief gedrag, dat kan onderverdeelt worden in conceptuele vaardigheden (taal, tijd en getal etc.), sociale vaardigheden en praktische vaardigheden. In het onderzoek kan daarbij aangesloten worden door korte, eenvoudige zinnen te gebruiken, na te gaan of de jongeren het begrepen heeft en visuele ondersteuning te gebruiken doormiddel van een kaartspel (Douma, 2018).

Daarbij is gekozen voor individuele interviews om de privacy van de jongeren te bewaken en zich op hun gemak te laten voelen. De jongeren die geïnterviewd zullen worden komen van drie verschillende locaties en het zal dus voorkomen dat ze elkaar niet kennen. Mochten ze elkaar wel kennen is het bij dit interview ook van belang dat ze elkaar niet beïnvloeden omdat de onderwerpen over dezelfde gebeurtenissen in hun leven zal gaan (Van der Donk & Van Lanen, 2019). Tot slot is er gekozen voor een spel waarbij de interviewer zelf ook betrokken word om het laagdrempeliger te maken voor de jongere en om eventueel meer vertrouwen te creëren door ook wat van zichzelf terug te geven.

b. Waaraan ontleen je de data?

De data worden ontleent aan de hand van 4 a 5 respondenten. Namelijk een deel van de jongeren die op een residentiële instelling verblijven bij Pameijer en niet naar school gaan op dit moment. En een deel jongeren die wel naar school gaan. De keuze voor deze verdeling is door bij de groep die wel naar school gaat te kunnen achterhalen wat voor hen 'succesfactoren' zijn geweest, waar eventueel rekening mee gehouden kan worden in het vormen van een handelingsalternatief. De keuze voor deze respondenten is gemaakt

door de contactpersoon bij Pameijer. Hij kent hen het beste en weet wie er wel en niet willen/ kunnen meewerken aan het onderzoek.

Methodologische kwaliteit

De betrouwbaarheid van een onderzoek is gericht op dezelfde resultaten bij herhaling. Omdat dit in het sociaal domein minder makkelijk te behalen is kun je je wel richten op transparante verslaglegging (Van der Donk & Van Lanen, 2019). Dat wordt gedaan door in het beantwoorden van de deelvragen zoekopdrachten vast te leggen, interviews op te nemen en te transcriberen en het te laten controleren door de respondenten. Er wordt gewerkt aan de validiteit van dit onderzoek door triangulatie in te zetten op drie verschillende gebieden. De bronnen die onderzocht worden zijn verschillend van aard. De data die verzameld wordt bij zowel de literatuur als respondenten worden gedaan op verschillende manieren. En zo kan de hoofdvraag straks beantwoord worden vanuit verschillende data. Tot slot wordt het onderzoek geanalyseerd door medestudenten, docenten en contactpersonen uit de praktijk zodat zij met hun kritische blik verder kunnen helpen. In het onderzoek wordt met belanghebbenden gesproken en kunnen zij participatief deelnemen aan het onderzoek om te komen tot een oplossing voor het probleem doormiddel van interviews (democratisch, dialogisch & resultaatvaliditeit). Daarnaast moet er rekening worden gehouden met het eigen leerproces door het onderzoek op de juiste manier te doorlopen. Hierom wordt ook contact gehouden met belanghebbenden en de beoordelaars van het onderzoek. Het betrekken van hen hierbij zorgt voor meer transparantie en betrokkenheid wat aansluit op de katalyserende & procesvaliditeit (Van der Donk & Van Lanen, 2019).

2.2: analysemethode

Deelvraag 1: welke handelingsalternatieven biedt de literatuur voor het praktijkprobleem?

Voor het beantwoorden van deelvraag 1 zal gebruikt worden gemaakt van de volgende databases:

- Google Scholar
- Mediatheek hogeschool Rotterdam
- SpringerLink

Verder zijn er keywords bepaald die voor het beantwoorden van deze deelvraag relevant zijn. De zoekopdrachten, die vervolgens de gebruikte literatuur hebben opgeleverd, zijn genoteerd (bijlage 2).

Deelvraag 2: welke handelingsalternatieven bieden professionals voor het praktijkprobleem?

De verzamelde data zullen minder gestructureerde data opleveren. De data – analyse uit de focusgroep komt uit open vragen. De data zal geanalyseerd worden door betekenisvolle tekstfragmenten te labelen (open coderen). Hier wordt voor gekozen omdat de meest betekenisvolle tekstfragmenten uit het gesprek eruit gehaald kunnen worden om tot een handelingsalternatief te komen. De data wordt vastgelegd door opname om het daarna te kunnen transcriberen en te analyseren.

Deelvraag 3: welke handelingsalternatieven bieden cliënten, bewoners of vertegenwoordigers voor het praktijkprobleem?

De verzamelde data zullen minder gestructureerde data opleveren. De data – analyse uit de 4 a 5 interviews komt uit open vragen. De data zal geanalyseerd worden door het horizontaal vergelijken van de data. Het gaat hier namelijk om losse, individuele interviews waarbij dezelfde vragen worden gesteld. De antwoorden op de vragen kunnen op deze manier het best vergeleken worden. De data wordt vastgelegd door opname om het daarna te kunnen transcriberen en te analyseren.

(bijlage 3 planning onderzoeksactiviteiten)

Hoofdstuk 3: resultaten

3.1 resultaten vanuit literatuur, professionals en cliënten

Omdat er in dit onderzoek nog geen duidelijk antwoord is op welke knelpunten er zijn waardoor het probleem speelt wordt hier ook op ingegaan bij het onderzoeken van de literatuur.

*Allereerst vindt u daarom de beantwoording op de vraag **wat** het probleem is volgens de literatuur en vervolgens wat de handelingsalternatieven zijn volgens de literatuur.*

Deelvraag 1: welke handelingsalternatieven biedt de literatuur voor het praktijkprobleem?

Probleem volgens literatuur:

“Thuiszitters zijn volgens de officiële definitie kinderen die leerplichtig zijn maar niet op school zijn ingeschreven (absoluut verzuim) en kinderen die wel op school zijn ingeschreven maar langdurig – meer dan vier weken – niet aanwezig zijn bij de lessen (relatief verzuim)” (Krijnen et al., 2021, p. 1).

De afgelopen jaren is er begonnen met de afbouw van de gesloten jeugdzorg. Heel veel voorzieningen zijn al kleiner of niet meer open. Het blijkt alleen dat onderwijs, bij de processen van sluiting van de gesloten jeugdzorg, op de tweede plek komt (De Zwart et al., 2022). Volgens Andersson Elffers Felix (2022) blijkt dat dit in de praktijk vaak betekent dat jongeren bij bestaande zorg worden aangemeld als ‘alternatief’. Dat houdt in dat jongeren met complexe problematiek worden binnengehaald op plekken waar de expertise mist. Dit kan bedreigend zijn voor de ontwikkeling van de jongere, maar ook kan het wellicht zorgen voor uitval op zorg én school. Vaak blijkt dit een moment waarop een leerplichtonthefing ingezet wordt om meer tijd te winnen voor het zoeken naar een gepaste school (persoonlijke communicatie 9 mei 2023, bijlage 4 (respondent A)). Terwijl volgens College voor de Rechten van de Mens (2020) een leerplichtonthefing alleen in gezet zou mogen worden bij ernstige fysieke of psychische problemen en beperkingen waarbij er niks anders op zit. Het kan dan ook gaan om een licht verstandelijke beperking, iets waar de doelgroep van Pameijer mee te maken heeft. Maar dit moet dusdanig belemmeren. Ook geven zijn aan dat er soms bij voorbaat al op aangestuurd wordt om de leerplichtonthefing aan te vragen terwijl ieder recht heeft op onderwijs die het best aansluit bij de individuele mogelijkheden volgens artikel 24 VN – handicap.

Deze problemen zijn algemeen bekend en de afgelopen jaren is er onderzocht om een mogelijke oplossing te vinden. In 2014 is bijvoorbeeld de Wet passend onderwijs van kracht gegaan. Dit betekent dat voor alle kinderen en jongeren met een bepaalde zorgbehoefte een passende plek binnen het onderwijs gevonden moet worden. Deze wet moet ervoor zorgen dat het aantal thuiszitters wordt verminderd, helaas is dit niet het geval geweest (Krijnen et al., 2021). Volgens Soeterik en Brock (2020) is uit een evaluatie rondom deze wet gebleken dat school en jeugdhulp erg gescheiden van elkaar werken. Er worden veel knelpunten ervaren in de samenwerking en ook blijkt dat zowel school als jeugdhulp gebruik maakt van andere werkwijzen. Tot slot blijkt ook dat gemeenten vaak het inzicht niet hebben in deze problemen en niet toekomen aan meer verbinding vanwege onduidelijke verantwoordelijkheden, door financiën en door lange wachtlijsten in de jeugdhulp. Ook Krijnen et al. (2021) noemen de problemen in de communicatie tussen school, ouder en kind. Het is echter een belangrijke factor in het gevoel van veiligheid voor kinderen. Daarbij is het onbegrip vanuit scholen voor de problematiek volgens deze auteurs een grote oorzaak van het niet slagen van een goede schoolloopbaan. Volgens hen is het stroef verlopen van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulpverlening een groot fenomeen. Hierdoor is het bieden van maatwerk ook nog is erg moeilijk waardoor leerlingen makkelijker uitvallen.

Dat onbegrip vanuit de scholen wordt vaak beargumenteerd met het feit dat kinderen 'onhoudbaar of lastig' zijn (persoonlijke communicatie 09 mei 2023, bijlage 4 (respondent A)). Maar volgens Van Binsbergen et al. (2021) hebben kinderen met externaliserende gedragsproblemen geen hogere kans hebben op thuiszitten. Iets wat vaak wordt aangenomen. Dus kinderen en jongeren die in zichtbaar gedrag als 'lastig' ervaren worden lijken geen hogere kans op uitval te hebben. Daarentegen wordt wel gezien dat kinderen en jongeren met internaliserende gedragsproblemen (dus psychische problemen) een grotere kans hebben op uitval van onderwijs. En dan is een steunende omgeving extra belangrijk.

Naast de verbinding die kinderen met ouders nodig hebben voor een positieve invloed op deze schoolprestaties, is ook gebleken dat zij positiever zijn over hun schoolprestaties als ze steun voelen van de professionals die hen begeleiden. De cliënten van Pameijer hebben niet altijd (goed) contact met hun ouders en hebben die steun van de groepsleiders hard nodig (persoonlijke communicatie 9 mei, bijlage 4 (respondent D)). Het groepsklimaat is hetgeen wat je in de omgeving ervaart. Bij Pameijer wordt hier invulling aan gegeven door rekening te houden met ruimte, ritme en materiaal. Hierin moet ook aandacht gaan naar relaties tussen cliënt en professional en wordt uitgegaan van een ondersteunde aanpak waar dat kan: samenwerken met de ouders en het netwerk (Huisman & Verbree, 2020).

Samenvattend zijn er volgens de literatuur zo'n vier mogelijke factoren waar het probleem van het casusonderzoek bij Pameijer ligt. Factoren die van belang zijn om rekening mee te houden is leerplichtonthefving, sluiting van gesloten jeugdzorg en daarom op zoek moeten naar nieuwe manieren van onderwijs, de relatie tussen professional en cliënt (pedagogisch klimaat op de groep en op school) en de mate van ouderbetrokkenheid.

Handelingsalternatieven volgens literatuur:

Volgens De Zwart et al. (2022) is het van belang er rekening mee te houden dat met het afbouwen van de gesloten jeugdzorg een soort crisissituatie ontstaat. Daar dient ook rekening mee gehouden te worden met het zoeken van passend onderwijs. Daarnaast is het volgens hen ontzettend belangrijk dat tijdens dit proces de jeugdigen en hun ouders betrokken blijven bij het vinden van een nieuwe vorm van onderwijs en zorg. Ook moet er oog blijven voor een passende plek in het onderwijs die aansluit bij de specifieke behoeften van de jongere. Op zulke momenten moet, zoals te zien is in Figuur 2, uitgegaan worden van de algemene bouwstenen die jongeren daarbij nodig hebben.

Figuur 2.

Bouwstenen jongeren

Illustratie uit: Naar een toekomstbestendig jeugdhulpstelsel (Andersson Elffers Felix, 2022, p. 19).

Daarom is de samenwerking tussen zorg en onderwijs ook zo belangrijk. Maar het vinden van een passende plek is zo makkelijk nog niet en om meer leerplichtonthefingen te voorkomen moet er iets veranderen. Ondanks een zorgplicht vanuit scholen hebben zij namelijk ook de vrijheid om eigen keuzes en afwegingen te maken wat betreft ondersteuning. Om het schoolsysteem inclusiever te maken zou er opnieuw een betere samenwerking moeten zijn tussen onderwijs en zorg. Om tot deze samenwerking te komen zal er iets moeten gebeuren rondom wet- en regelgeving en op lokaal niveau. Op lokaal niveau is een visie die door allen gedeeld wordt van belang en daarbij de bindende afspraken (College voor de Rechten van de Mens, 2020).

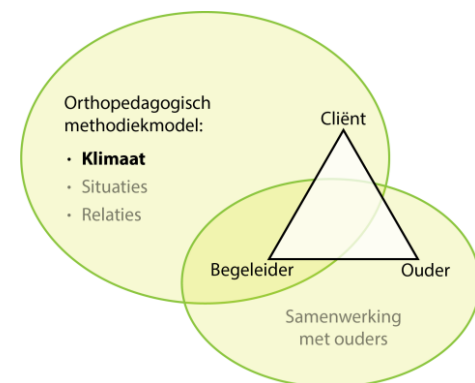
Als er meer ingezoomd wordt op cliëntniveau is het voor een leerling vooral belangrijk dat diegene ondersteuning en veiligheid voelt. Jongeren zijn dan sneller geneigd naar school te blijven gaan. Om te zorgen voor een goed pedagogisch klimaat is het van belang dat er bijvoorbeeld interventies worden ingezet, de ondersteuning vanuit ouders gestimuleerd wordt en dat er extra aandacht is bij overgangsmomenten. Er wordt namelijk vaak gezien dat jongeren uitvallen zodra er weinig zicht is op zoiets groots als naar het voortgezet onderwijs gaan. Goede begeleiding voor jongeren met zorgbehoefte is op zulke momenten extra belangrijk (Krijnen et al., 2021). De jongeren in de casus van Pameijer hebben ook te maken met het uitsluiten van schoolgang. Dat houdt in dat de jongere door het toedoen van school wordt uitgesloten van onderwijs. Dit kan komen door onvoldoende capaciteit om de jongere te ondersteunen in diens behoefte door de problematiek of als een leerling onwettig van school wordt gestuurd. Voor deze jongeren is het belangrijk dat er een positief pedagogisch klimaat en ondersteuning wordt gegeven aan de specifieke behoeften van de jongere (Schoevers & Van Eck, 2020).

Om hierin tegemoet te komen kunnen de pedagogisch medewerkers via hun werkwijze ondersteuning bieden aan de samenwerking tussen hen en de school, voor de jongere. Volgens de basisaanpak rondom relaties werken zij namelijk vanuit een professionele houding die de jongeren kan helpen met hun moeilijkheden op school (Huisman & Verbree, 2020). De relatie tussen jongere en professional vanuit veiligheid biedt de basis voor een jongere om op zoek te gaan naar interesses en daarmee te gaan werken. Door eventueel nauw contact tussen leerkracht en hulpverlener kunnen leerlingen ook daadwerkelijk aan de slag met die interesses. Een versterkende factor hierin, als dat mogelijk is, is als ouders een goed beeld hebben van het onderwijs en de ontwikkeling van hun kind. Dat draagt dit bij aan het slagen van de schoolprestaties van het kind. Pameijer ziet in de theorie zeker het belang van het samenwerken met ouders. De jeugdige staat, zoals te zien is in Figuur 3, als het ware boven op de top en die top wordt gedragen door ouders en pedagogisch medewerkers. De top is afhankelijk van goede relaties in deze basis. Om die basis beter te maken is het belangrijk aandacht te geven, erkenning bieden en de jongere vertrouwen geven maar ook de jongere loslaten.

Het probleem rondom het afbouwen van de gesloten jeugdzorg en de leerplichtonthefingen is ongetwijfeld een groot probleem. Dit onderzoek richt zich echter op een casusonderzoek bij Pameijer en dus moet er ingezoomd worden op wat er op dit niveau verbeterd kan worden. De rode draad in de uitkomsten van de literatuurstudie blijkt de samenwerking tussen onderwijs en zorg. Daarbij is volgens de theorie van belang dat de jongeren een steunende omgeving (vanuit ouders/leefgroep) hebben. Dat is van groot belang op het geloof van het eigen kunnen van jongeren.

Figuur 3.

Goede relaties als basis

Schema uit: Handreiking methodisch werken op de behandelgroep (Huisman & Verbree, 2020, p. 6).

Deelvraag 2: welke handelingsalternatieven bieden professionals voor het praktijkprobleem? (bijlage 4 & 5)

De quotes die gebruikt worden zijn allemaal terug te vinden in bovenstaande bijlage.

Probleem volgens professionals:

Uit de focusgroep met de professionals kwamen verschillende knelpunten van het probleem naar voren. Het afschalen van gesloten jeugdzorg, een knelpunt vanuit Pameijer zelf, het niet soepel verlopen van ouderbetrokkenheid en tot slot verschillende knelpunten vanuit school.

Dit laatste onderwerp werd als meeste genoemd en lijkt het meest voorliggend te zijn voor het probleem. Het probleem lijkt dan vooral te liggen bij een gebrekkige samenwerking tussen school en Pameijer en de ervaring dat er onvoldoende ingespeeld kan worden op de problematiek van de jongeren. De expertise of kennis bij de scholen lijkt soms te missen als het gaat om de doelgroep van Pameijer.

“nou ja, ik denk dat waar ik in het algemeen met onze jongen op de (noemt woonvorm Pameijer) tegenaan loop is vooral de expertise en kennis over de doelgroep vanuit scholen en daarin inderdaad die samenwerking die niet helemaal soepel loopt”. – Respondent C

Handelingsalternatieven volgens professionals:

Focusgroep: als handelingsalternatieven voor het probleem waren de professionals van Pameijer het eens dat er vooral rondom school en de samenwerking tussen school en hen iets moet gebeuren. In het verlengde daarvan werd benoemd door de beleidsadviseur Jeugd van gemeente Rotterdam dat er misschien op scholen meer preventief gewerkt zou kunnen worden met onderwijs-zorgarrangementen. Tot slot werd het zoeken naar de bestaande successen benoemd. Het onderzoeken wat werkt en daar meer op in zetten.

Hieronder volgt een opsomming van de genoemde handelingsalternatieven binnen dit onderwerp:

- het onderwijs zou zich meer moeten richten op een band aangaan met deze jongeren om hen vervolgens te motiveren iets aan school te doen.
- er moet meer samenwerking zijn tussen onderwijs en zorg om samen te zorgen voor maatwerk.
- meer mensen uit de zorg inzetten in de school, de directe omgeving van de leerling.

“En dat is de investering die onderwijs vooral moet doen van; oké, hoe ga ik jongeren mee krijgen, zodat ze uiteindelijk ook iets voor mij gaan doen? Dat je een bepaalde wederkerigheid gaat krijgen”. – Respondent A

“Nou ja, dat je een gezamenlijke opdracht krijgt deze jongeren in zowel in de regio laten wonen als onderwijs realiseren. En gezamenlijk ook gaan kijken van; wat is het stukje connectie met deze jongeren, wat heeft hij nodig, wat is haalbaar en hoe kunnen we gezamenlijk uitkijken van dat het een succes wordt”. – Respondent A

“En ik heb ook in de gemeente gesprekken gehad en daar zijn we tot bepaalde oplossingen gekomen, dus ik zou willen voorstellen van; misschien is het ook nog wel een goed idee om eens te kijken hoe andere gemeentes dit doen”. – Respondent C

Achteraf is gebleken dat de pedagogisch medewerkers niet genoeg de ruimte hebben gevoeld hun verhaal te delen. Dat kan gekomen zijn door wat Van der Donk en Van Lanen (2019) aangeven als nadeel te zien van een focusgroep; mensen kunnen beïnvloed worden door anderen, zich in een bepaalde positie zien of door de dynamiek tussen de respondenten. Ook kwamen tijdens de focusgroep vooral handelingsalternatieven naar voren die groot en deels op een niveau zijn waarop dit onderzoek geen invloed kan uitoefenen (wet- en regelgeving of organisatorische beslissingen vanuit school of Pameijer). Mede hierom is er achteraf voor gekozen een pedagogisch medewerker individueel te spreken om te horen wat er op de leefgroep van Pameijer speelt.

De bevindingen van de focusgroep zijn zeker relevant voor het grotere geheel en zijn ook meegenomen in het gesprek met de pedagogisch medewerker.

Interview pedagogisch medewerker: de pedagogisch medewerker die geïnterviewd is gaf aan dat de problemen rondom het naar schoolgaan ook liggen bij de ruimte die professionals hebben. Daarbij gaf diegene als voorbeeld een andere tijdsconstructie waarbij meer persoonlijke aandacht geboden zou kunnen worden. Volgens diegene is het ontzettend belangrijk dat de jongeren zich gezien voelen en de aandacht krijgen die ze nodig hebben. De pedagogisch medewerker ziet dat jongeren dan gemotiveerder de dag doorkomen. Verder noemde diegene de onwetendheid bij pedagogisch medewerkers over de producten en rechten waar cliënten gebruik van kunnen maken. De volgende handelingsalternatieven kwamen in dit gesprek naar voren:

- De slaapdienst een uurtje langer laten blijven in de ochtend zodat de pedagogisch medewerker meer persoonlijke aandacht kan geven aan de cliënt bij het opstarten en het naar school gaan.
- Arrangeurs, accountmanagers en productontwikkelaars trainingen laten geven of bij vergaderingen laten aansluiten om over producten te vertellen die ingezet kunnen worden. Zo komt de theoretische kant meer naar voren in de praktijk waardoor pedagogisch medewerkers beter weten wat ze kunnen inzetten om een jongere verder te helpen.

“Ik denk het wel. Ik denk dat als je mijn collega's vraagt op de groep van jongens vertel even wat een OZA (onderwijs- zorgarrangement) is. Ik denk dat niemand het weet”. – Respondent C

“Als je die jongeren net even wat persoonlijker aanpakt en zegt van; joh, laten we samen even ontbijten. Dan gaan we lekker je dag bespreken en dan gaan we kijken tot hoe laat je naar school moet. Dat is voor ieder kind fijn”. – Respondent C

Al met al blijkt uit de focusgroep en het gesprek met een pedagogisch medewerker de samenwerking tussen school en zorg een groot probleem. Verder wordt er benoemd dat er te weinig kennis is of dat er te weinig gebruik wordt gemaakt van producten/regelingen.

Ook kwam uit de gesprekken met de professionals, zoals hierboven te zien, vooral alternatieven naar voren die voor de professionals zelf een verandering gaat opleveren. Maar de wens van de cliënten (zoals hieronder te lezen in de resultaten) was ook dat zij zelf meer hun schoolloopbaan kunnen monitoren mét hun begeleider op de groep. Achteraf is er daarom nog gesproken met de professionals over hoe die productkennis gecombineerd zou kunnen worden met een interventie op de groep waarbij cliënten zelf dus ook zicht hebben op het monitoren van hun schoolloopbaan. Uit die gesprekken kwam uiteindelijk het idee van een routekaart. Een routekaart zou een document kunnen worden waarop jongeren een overzicht hebben van hun schoolsituatie en aan de hand van verschillende ‘paden’ zien wat de volgende stap zou kunnen zijn in de richting van verbetering. Daarbij kan dan per cliënt eventuele producten/regelingen beschreven worden. Dit zou geïmplementeerd kunnen worden in het dagelijks handelen op de leefgroep én leert de pedagogisch medewerkers meer over producten/regelingen die bij de cliënt zouden passen. Dit zou dus ook kunnen zorgen voor minder schooluitval omdat er meer maatwerk geboden kan worden. Verder zou er volgens de professionals een manier gevonden kunnen worden waarop het gebruik van producten/regelingen wordt besproken met iemand op school, waardoor de samenwerking tussen school en zorg ook wordt verbeterd.

Deelvraag 3: welke handelingsalternatieven bieden cliënten, bewoners of vertegenwoordigers voor het praktijkprobleem? (bijlage 6 & 7)

De quotes die gebruikt worden zijn allemaal terug te vinden in bovenstaande bijlage.

Probleem en handelingsalternatieven volgens cliënten, bewoners of vertegenwoordigers voor het praktijkprobleem:

De respondenten (jongeren die verblijven op een residentiële instelling van Pameijer) zien allemaal het nut in van school. Ze ervaren school als iets belangrijks voor hun toekomst en iets wat hen verder kan helpen. Ook geven ze allemaal aan wel hulp te ontvangen vanuit Pameijer en/of school. De cliënten hadden niet zozeer een duidelijk beeld van het probleem en waar dat dan zou moeten liggen. Wel wisten ze waar ze nog iets missen en hoe dat eventueel vormgegeven zou kunnen worden.

Drie van de vier jongeren wist een antwoord te geven op de vraag wat anders zou kunnen om dit probleem aan te pakken. Ze waren het er los van elkaar mee eens dat er meer motivatie en ondersteuning geboden zou kunnen worden op de groep. Dat er vanuit Pameijer op de groep meer aandacht is voor school, eventueel in de vorm van een soort traject wat met iedere jongere doorlopen wordt. De jongeren krijgen ook behandeling op de groep. Het idee van één van de jongeren is dat er tijdens deze behandeltime wordt ingegaan op school. Een training die de jongeren meer zou voorbereiden op het weer naar school gaan. Hieronder volgt een opsomming van de genoemde handelingsalternatieven binnen dit onderwerp:

- Meer motivatie vanuit de groepsleiders
- Een traject doorlopen met iedere cliënt om de jongere weer terug te krijgen naar school
- Jongeren op de groep dagbesteding/behandeling laten volgen om zo de stap naar onderwijs kleiner te maken (voorbereiding op school).

“Dat is gewoon dat cliënten hulp vragen als ze hulp nodig hebben. Maar binnen Pameijer kan daar ook meer mee gedaan worden”. – Respondent B

“Ik weet niet. Misschien een soort van op de groep gewoon zo’n dagbesteding iets. dat iemand iets met de kinderen gaat doen ofzo. Maar dan gewoon wel wat ook een beetje met school te maken heeft”. – Respondent C

3.2 handelingsalternatieven presenteren

Er is naar aanleiding van de onderzoeksbevindingen gekozen voor de volgende twee handelingsalternatieven:

1. Trainingsprogramma vanuit productontwikkelaars, arrangeurs en accountmanagers aan pedagogisch medewerkers.

Via deze weg zouden de pedagogisch medewerkers meer kennis kunnen opdoen over producten zoals het onderwijs- zorgarrangement en kunnen ze die meer gaan inzetten voor jongeren waarbij het onderwijs stroef verloopt.

2. Een routekaart die per cliënt wordt bijgehouden

Dit zou een echte kaart zijn waarop de route die belopen moet worden om school tot een succes te brengen. Deze wordt per cliënt bijgehouden er is ook vooraf uitgezocht welke producten/rechten deze specifieke cliënt kan helpen. Zo is het voor pedagogisch medewerkers én cliënten duidelijker wat er gedaan moet worden en wat de opties allemaal zijn.

De samenwerking tussen school en Pameijer is het grootste onderwerp wat zowel uit de gesprekken naar voren kwam als uit de literatuur. Daar vloeien vanzelf weer de andere genoemde problemen uit voort. Naar aanleiding van het onderzoek is gebleken dat dit ook een belangrijk uitgangspunt is om de handelingsalternatieven te vormen.

Handelingsalternatief nummer 1 lijkt relevant voor het oplossen van het praktijkprobleem vanwege het feit dat genoemd is door de pedagogisch medewerker dat diegene merkt dat er te weinig weet is van de producten. Ook uit de focusgroep kwam naar voren dat er door de gemeente bijvoorbeeld genoeg onderwijs – zorgarrangementen zijn ingekocht maar deze blijkbaar niet vaak worden gebruikt. Volgens Soeterik en Brock (2020) werken school en jeugdhulp erg gescheiden van elkaar. Er worden veel knelpunten ervaren in de samenwerking en ook blijkt dat zowel school als jeugdhulp gebruik maakt van andere werkwijzen. Daarbij is het onbegrip vanuit scholen voor de problematiek volgens deze auteurs een grote oorzaak van het niet slagen van een goede schoolloopbaan (Krijnen et al., 2021). Hierdoor is het bieden van maatwerk dus ook erg lastig. Door pedagogisch medewerkers vooraf in te lichten weten zij gemakkelijker wanneer zij kunnen inspringen en dat zou wellicht wat onbegrip kunnen weghalen. Verder is het bieden van maatwerk meer realiseerbaar omdat de pedagogisch medewerkers nu beter in beeld hebben wat voor cliënten ingezet kan worden als het gaat om producten. En omdat zij nu meer betrokken zijn bij de kansen in de schoolloopbaan van de jongeren zal er ongetwijfeld meer samenwerking gevoeld worden met de scholen. School hoeft het nu niet meer alleen te doen en jongeren hebben minder kans gelijk uit te vallen als het even minder gaat.

Zowel uit de literatuur als uit de gesprekken met de cliënten blijkt het pedagogisch klimaat (ondersteuning) een belangrijke factor voor het naar school (blijven) gaan. Om te zorgen voor een goed pedagogisch klimaat is het van belang dat er bijvoorbeeld interventies worden ingezet (Krijnen et al., 2021). Door handelingsalternatief 2 in te zetten wordt hiermee ook gezorgd dat het groepsklimaat wordt betrokken en de jongeren zich binnen de eigen omgeving wellicht meer ondersteunt voelt. Bovendien benoemen de jongeren die geïnterviewd zijn dit zelf ook als handelingsalternatief. Voor de jongeren is het belangrijk dat er een positief pedagogisch klimaat en ondersteuning wordt gegeven aan de specifieke behoeften van de jongere (Schoevers & Van Eck, 2020). Het is dus van belang dat er ook ingespeeld wordt op deze behoefte doormiddel van handelingsalternatief 2. De jongere wordt dan ook zelf meer betrokken bij de oplossing die hén verder moet gaan helpen.

Naast de bevindingen uit de literatuur en de interviews is er achteraf ook overleg geweest met de praktijk om te komen tot deze twee handelingsalternatieven. De locatiemanager van Pameijer, een van de pedagogisch medewerkers en de opdrachtgever (beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam) zijn betrokken geweest bij deze overwegingen. Ieder zijn individueel benaderd en er heeft een telefoon/Teams gesprek plaatsgevonden. De beleidsadviseur Jeugd van gemeente Rotterdam gaf aan dat tijdens de focusgroep ook goed naar voren kwam dat Pameijer zelf nog meer kan doen om school tegemoet te komen. De pedagogisch medewerker benoemde, na het interview, opnieuw duidelijk dat er iets moet gebeuren op het gebied van kennis van de producten. Dit houdt hen namelijk tegen in het ondernemen van actie. De locatiemanager van Pameijer was het daar volkomen mee eens en opperde het idee van een kaart om per cliënt bij te houden. Hieruit zijn dus de bovenste twee opties gerold.

Om tot de beste keuze te komen voor één handelingsalternatief wordt er gebruik gemaakt van de wegingstechniek die hieronder zichtbaar is. De handelingsalternatieven worden zo getoetst op verschillende eisen.

Weging van ontwerp ideeën + ontwerpisen

Ontwerpeisen			
1. Het moet voldoende specifiek zijn/ kunnen worden uitgewerkt			
2. Het moet gebruiksvriendelijk zijn			
3. Het moet voor de gebruikers aanvaardbaar zijn en geen weerstanden oproepen			
4. Het moet realiseerbaar zijn, rekening houdend met tijd, geld en menskracht			
Ontwerpidee	Voldoet het idee aan de ontwerpisen?	Is het idee een oplossing voor het praktijkprobleem?	Is het idee realiseerbaar?
Trainingsprogramma vanuit productontwikkelaars, arrangeurs en accountmanagers aan pedagogisch medewerkers.	Het ontwerp voldoet aan de eerste twee ontwerpisen. De 3 ^e en 4 ^e eisen zijn wellicht moeilijker om aan te voldoen. Er gaat namelijk veel tijd in dit handelingsalternatief zitten en er blijkt uit de interviews en gesprekken dat er al een enorme werkdruk is, het zou dus weerstand kunnen oproepen. Daarbij geldt dus eis 4 ook als probleem in tijd.	Het idee kan in de toekomst, wanneer dit idee is geïmplementeerd, kunnen bijdragen aan het oplossen van het praktijkprobleem.	Het idee is zeker realiseerbaar. Echter is het wel belangrijk bewust te zijn van veel verschillende mensen die hier tijd en moeite in moeten kunnen stoppen.
Een routekaart die per cliënt wordt bijgehouden	Dit idee voldoet aan alle vier de ontwerpisen. Het enige is dat het iets meer tijd kan vragen van de pedagogisch medewerkers.	Het idee kan ik de toekomst, wanneer dit idee is geïmplementeerd, kunnen bijdragen aan het oplossen van het praktijkprobleem. En lijkt eerder z'n doel te bereiken dan het idee hierboven.	Het idee is realiseerbaar. Het zal eenmalig wat tijd kosten maar kan daarna gemakkelijk worden geïmplementeerd in het dagelijks handelen.

(Van der Donk & Van Lanen, 2019).

Vervolgens is in gezamenlijkheid het volgende handelingsalternatief gekozen om verder uit te werken:

- Een routekaart die per cliënt wordt bijgehouden

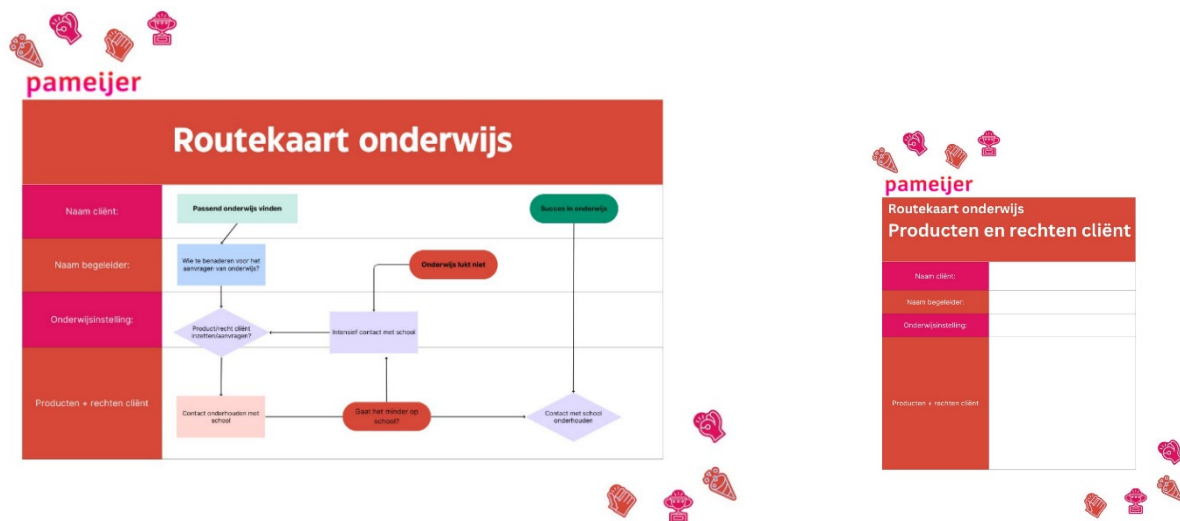
Hoofdstuk 4: ontwerpen en uitwerken handelingsalternatief

Onderzoeksvraag: wat kan Pameijer doen zodat de schoolloopbaan van jongeren niet in gevaar komt?

Een routekaart die per cliënt wordt opgesteld en bijgehouden.

Er is voor dit handelingsalternatief gekozen omdat dit het dichtst bij de praktijk staat, direct invloed heeft op de cliënten en gebruiksvriendelijk is. Dit handelingsalternatief is verder uitgewerkt omdat het een gangbaar product is om te implementeren in de praktijk. De praktijk keek erg uit naar een oplossing en is enthousiast over het eindproduct. De inzichten naar aanleiding van het onderzoek zijn vertaald naar een beroepsproduct en kan volgens het rationele model van implementeren, direct in gebruik genomen worden (Van der Donk & Van Lanen, 2019).

Hieronder vindt u een verkleinde versie van het definitieve ontwerp. Voor het ontwerp op volledig formaat + aanbeveling verwijst ik u naar bijlage 10.

Ontwerp

Het volledige handelingsalternatief bestaat uit een handleiding en de routekaart zelf zoals hierboven te zien is (het volledige handelingsalternatief is te vinden in bijlage 10). Er is gekozen voor een flowdiagram met drie startpunten, dit sluit namelijk beter aan bij de verschillende situaties voor de cliënten. De aanbeveling die nog moet worden toegevoegd aan het ontwerp is het volgende (ook terug te vinden in bijlage 10) : de routekaart wordt tijdens de intake voor het eerst ingezet. De producten en rechten van de cliënt, zoals te zien is op de tweede afbeelding, zou ingevuld kunnen worden door de pedagogisch medewerker en de productontwikkelaars van Pameijer. Zij hebben namelijk zicht op wat voor producten/rechten en projecten er zijn en voor de cliënt van toepassing zijn. Wanneer dit gebeurd is wordt die voor de cliënt in deze tabel genoteerd. Zo kan de cliënt starten bij Pameijer met een 'onderwijsplan'. Het is hierna de bedoeling dat de routekaart regelmatig wordt bijgehouden. Al helemaal als er belangrijke dingen gebeuren rondom het onderwerp onderwijs. Wanneer het passend is om hier tijd aan te besteden, wordt overgelaten aan de pedagogisch medewerkers. Zij weten, samen met de cliënt, wanneer dit het beste uitkomt. Ook is het belangrijk dat het product duurzaam is in gebruik. Om dat te garanderen is ook de aanbeveling om vooraf een test te doen in de praktijk. Dit kan voor nu bijvoorbeeld alleen onder collega's. Daarna kan het ontwerp eventueel aangepast worden zodat het ontwerp te gebruiken is met de cliënten. Tot slot is het belangrijk dat het ontwerp regelmatig geëvalueerd wordt en er, wanneer nodig, aanpassingen worden gemaakt door een vast persoon bij Pameijer. Zo blijft het ontwerp passen bij de tijd en

veranderingen die daarbij komen kijken. Dit ontwerp is opgezet in overleg met de praktijk, in bijlage 9 vindt u de feedback die is ontvangen.

Relevantie & verwachte bruikbaarheid

Het handelingsalternatief is relevant omdat het onder andere antwoord geeft op wat Pameijer kan doen om de schoolloopbaan van de cliënten niet in gevaar te brengen. Het handelingsalternatief zal daarmee bijdragen aan het oplossen van het praktijkprobleem op langere termijn.

Het zal even tijd kosten om de routekaart te implementeren in de werkwijze van Pameijer.

Het is namelijk de bedoeling dat het na de test die de collega's onderling doen, ze een product hebben wat volledig aansluit. Dan is het van belang het bij de bestaande cliënten langzamerhand op te zetten. Maar voor de toekomst is het de bedoeling dat tijdens het intakegesprek de routekaart al voor de cliënt persoonlijk wordt gemaakt. De producten en rechten die van belang zijn voor de cliënt worden toegevoegd. Dan is de routekaart klaar voor gebruik. Hierna moeten de pedagogisch medewerkers samen met de cliënten vaste momenten vinden waarop ze deze routekaart raadplegen. Wanneer er tijdens het gebruik van de routekaart wordt gekomen op een probleem in het onderwijs kunnen de producten/rechten geraadpleegd worden die op de achterkant staan.

De bruikbaarheid van het product in de praktijk lijkt positief. Het product sluit namelijk goed aan op wat zowel de professionals en cliënten hebben vertelt over dit onderwerp. De jongeren vertelden dat ze graag iets op de groep zouden willen, waarbij de pedagogisch medewerkers meer betrokken zijn bij hun schoolloopbaan. Verder geven de professionals aan te weinig te weten over de producten die ingezet kunnen worden. Op deze manier wordt tegemoetgekomen aan beide verlangens. Omdat het product welkom is, zal er weinig tot geen weerstand zijn. Pameijer heeft tenslotte zelf hulp gevraagd bij gemeente Rotterdam. En ze hebben tijdens het onderzoek de eerste drie stappen van verandering al doorlopen (Van der Donk & Van Lanen, 2019). Het product is daarbij bruikbaar voor de organisatie omdat het een klein element is wat gemakkelijk in de dagelijkse praktijk gebruikt kan worden. Het vraagt niet veel verandering op organisatorisch niveau.

Het blijkt dat scholen nu vaak aangeven het 'niet aan te kunnen'. Zodra er opties bij de hand zijn kunnen de scholen meer ontlast worden maar kan de cliënt toch naar school blijven gaan. Door de routekaart kan er met pedagogisch medewerkers en cliënten zelf gekeken worden naar mogelijke opties in producten/regelingen waar de cliënt baat bij heeft. Het inzetten van een onderwijs- zorgarrangement kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat er meer supervisie is op school. En er meer maatwerk geboden kan worden voor de problematiek van de cliënt. De routekaart kan indirect ook zorgen voor meer samenwerking tussen zorg en school omdat er in de handleiding (bijlage 10) van de routekaart staat beschreven dat bij elke stap de mentor van de leerling op de hoogte gebracht moet worden. En die samenwerking bleek nu een groot probleem vanuit de literatuur en de gesprekken met de professionals. De zorg wordt met deze routekaart namelijk meer betrokken bij de schoolloopbaan van de jongere en kan hier ook een actievare rol in spelen. Zo staat het onderwijs er niet altijd alleen voor. Zoals ook al benoemd, is die ondersteuning vanuit de zorg iets wat de cliënten nu nog missen. Dit sluit aan op het feit dat altijd de nodige maatregelen genomen moeten worden om schoolbezoek aan te moedigen en vroegtijdige schoolverlaters terug te dringen, volgens artikel 28 van Convention on the Rights of the Child (United Nations, 1990). Ook juist op de momenten waarop deze routekaart zich richt, beginnen aan onderwijs en/of een passende plek vinden, is het belangrijk dat jongeren gesteund worden. Juist bij dit soort grote evenementen blijken veel jongeren te stoppen. Jongeren hebben hiernaast ook op minder impactvolle situaties het gevoel nodig gesteund te worden om positieve schoolresultaten te behalen (Krijnen et al., 2021). Deze belangrijke momenten zijn ook aanleiding geweest om deze als startpunten te kiezen in de routekaart. Tot slot gaf Pameijer zelf ook aan dat er vaak psychische problematiek heerst bij hun

doelgroep (persoonlijke communicatie, 15 maart 2021 bijlage 1). En ook volgens Van Binsbergen et al. (2021) kwam naar voren dat internaliserende problemen leiden tot meer uitval. Doormiddel van het inventariseren wat er bijvoorbeeld mogelijk is rondom psychische problematiek hebben jongeren misschien meer kans op een succesvolle schoolloopbaan. Zo zou bijvoorbeeld een product/regeling er voor die specifieke cliënt voor kunnen zorgen dat hij/zij extra ondersteuning ontvangt bij onderdelen waar de jongere meer moeite mee heeft door bijvoorbeeld autisme. Er is namelijk nu bekend waar de problematiek van de jongere zit en met extra inzicht en hulp door het geboden product/regeling kunnen jongeren de behandeling ontvangen die zij nodig hebben. Was deze kennis er niet is de kans groter dat een jongere niet 'past' binnen het gegeven onderwijs en valt diegene sneller uit.

Aansluiting praktijkcontext

Het handelingsalternatief sluit aan op de praktijkcontext doordat het gebruiksvriendelijk is voor cliënt en pedagogisch medewerker. De jongeren lieten tijdens de interviews blijken behoefte te hebben aan meer ondersteuning en betrokkenheid rondom onderwijs op de groep. Zoals al meermaals is beschreven is een goed en positief pedagogisch klimaat van invloed op de schoolprestaties van de jongere. Om te zorgen voor een goed pedagogisch klimaat is het van belang dat er bijvoorbeeld interventies worden ingezet (Krijnen et al., 2021). De routekaart kan gezien worden als interventie en de jongere kan hiermee ook het vertrouwen opbouwen dat hij/zij er niet alleen voor staat. Dit handelingsalternatief kan ook bijdragen aan het sociaal functioneren van de cliënten in hun sociale context. Het volgen van onderwijs is voor jongeren belangrijk vanwege het ontwikkelingsproces rondom emotionele, cognitieve en sociale ontwikkeling. Op school brengen jongeren hun tijd door met leeftijdsgenoten. Dat is van belang voor het ontwikkelen van bovenstaande aspecten. En vooral voor jongeren die verblijven in de residentiële setting zorgt onderwijs ook voor structuur. Daarbij hebben de jongeren met dit handelingsalternatief, in tegenstelling tot de training voor professionals, zélf zicht op hun ontwikkeling en kansen in het onderwijs en worden zij meer betrokken. Iets wat ook voorop staat in het participatief onderzoek verrichten vanuit Stay on Track, waar dit onderzoek deel van uit maakt (Hogeschool Rotterdam, 2020). Tot slot is de social worker verplicht de beroepscode voor de sociaal werker in acht te nemen en sluit artikel 2 hier nauw bij aan. De cliënt moet versterkt worden in eigen kracht en de mogelijkheid krijgen zelf verantwoordelijkheid te nemen (BPSW, 2018).

Literatuurlijst

- Andersson Elffers Felix. (2022). *Naar een toekomstbestendig jeugdhulpstelsel*. Andersson Elffers Felix.
- BPSW. (2018). *Beroepscode voor de sociaal werker*. Geraadpleegd op 29 mei 2023, van <https://www.sociaalwerknederland.nl/?file=15783&m=1521200969&action=file.download>
- College voor de Rechten van de Mens. (2020). *Het recht op onderwijs in het VN – verdrag handicap*. Geraadpleegd op 2 april 2023, van <https://www.mensenrechten.nl/themas/rechten-van-mensen-met-een-beperking/onderwijs-met-een-beperking#:~:text=Volgens%20het%20VN%2Dverdrag%20handicap%20is%20de%20overheid%20verplicht%20om,basis%20voor%20een%20inclusieve%20samenleving.>
- De Zwart, O., Brock, A., & Yassine, D. (2022). *Handreiking afbouw en sluiting residentiële jeugdhulp*. Geraadpleegd op 23 april 2023, van https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2022/05/221450_Handreiking_afbouw_sluiting.pdf
- Douma, J. (2018). *Jeugdigen en (jong) volwassenen met een lichtverstandelijke beperking*. Geraadpleegd op 12 april 2023, van <https://www.amerpoort.nl/binaries/content/assets/amerpoort/expertise/jeugd-licht-verstandelijke-beperking-interventies.pdf>
- Enver & Pameijer. (z.d.). *K1 – plan van aanpak OZA specifiek/ kwaliteit van de hulpverlening*. Rotterdam: Enver & Pameijer.
- Fermin, B. (2019). *Succesvol diplomagericht onderwijs voor jongeren in een kwetsbare positie*. Geraadpleegd op 5 mei, van <https://www.inclusiefwerkt.nl/wp-content/uploads/2020/01/Diplomagericht-werken-december-2019.pdf>
- Gemeente Rotterdam. (z.d.). *Vastpakken en niet loslaten*. Geraadpleegd op 14 maart, van <https://www.maaszicht.nl/wp-content/uploads/2021/09/Actieplan-kwetsbare-jongeren-16-27-jaar.pdf>
- Harder, A. T., Knorth, E. J., & Kuiper, C. (2020). *Uithuisgeplaatste jeugdigen: Sleutels tot succes in behandeling en onderwijs*. Amsterdam: SWP Uitgeverij.
- Hogeschool Rotterdam. (2020, 9 april). *Stay on Track: uithuisgeplaatste jongeren keren terug op school*. Geraadpleegd op 4 maart 2023, van <https://www.hogeschoolrotterdam.nl/onderzoek/projecten-en-publicaties/talentontwikkeling/inclusie/StayonTrack/project/>
- Huisman, A., & Verbree, S. (2020). *Handreiking methodisch werken op de behandelgroep*. Rotterdam: Pameijer.
- Krijnen, E., Vaessen, A., Pater, C., & Ledoux, G. (2021). *Zicht op thuiszitten*. Geraadpleegd op 18 april 2023, van https://www.researchgate.net/profile/Annabel-Vaessen-2/publication/352690034_Zicht_op_thuiszitten_Geschillen_over_toelating_verwijdering_of_ontwikkelingsperspectief_van_dreigende_thuiszitters/links/60d34579458515ae7da

[5e8c8/Zicht-op-thuiszitten-Geschillen-over-toelating-verwijdering-of-ontwikkelingsperspectief-van-dreigende-thuiszitters.pdf](#)

Pameijer. (z.d.). *Dit doen wij zo*. Geraadpleegd op 26 maart 2023, van https://zakelijk.pameijer.nl/over-pameijer/dit_doen_wij

Schoevers, E., & Van Eck, P. (2020). *Het voorkomen en terugdringen van thuiszitten*. Geraadpleegd op 18 april 2023, van <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/wp-content/uploads/2021/09/Verslag-Oberon-deelthema-Preventie-v-Thuiszitten.pdf>

Soeterik, I., & Brock, A. (2020). *Leerrechttaanpak Rotterdam: bouwen aan bruggen tussen onderwijs en zorg*. Geraadpleegd op 20 april 2023, van https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2022/10/221420_Leerrechttaanpak-Rotterdam.pdf

Swaen, B. (2017, mei). *Focusgroep*. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/focusgroep/>

United Nations. (1990). *Convention on the Rights of the Child*. United Nations. Geraadpleegd op 15 maart 2023, van <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>

Van Binsbergen, M., Pronk, S., & van Schooten, E. (2021). *Schooluitval vanuit het perspectief van thuiszitters*. Geraadpleegd op 17 april 2023, van <https://www.nro.nl/sites/nro/files/migrate/Niet-thuisgeven.pdf>

Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2019). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Bijlagen

Bijlage 1: gespreksverslagen/persoonlijke communicatie

16-02-2023: online kennismaking beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam en onderzoeker kenniscentrum hogeschool Rotterdam

Beleidsadviseur Jeugd van gemeente Rotterdam geeft aan dat Pameijer melding heeft gedaan van een aantal jongeren die bij hen in de open instellingen verblijven en geen onderwijs volgen. Ze doen gehele dagen niks of liggen op bed en ze willen weten wat ze hiermee kunnen doen. Beleidsadviseur Jeugd van gemeente Rotterdam geeft ook aan dat er de gesloten Jeugdzorg aan het afschalen is en dat dit ook met het probleem te maken kan hebben. De jongeren die in de gesloten Jeugdzorg zaten moeten namelijk nu ondergebracht worden bij een andere zorginstelling en een andere onderwijsmogelijkheid en ze niet altijd geaccepteerd worden op een school. Als beleidsadviseur moet zij in kaart krijgen wat hier speelt en hoe daar vervolgens op gereageerd kan worden om Pameijer iets te bieden waarmee ze dit probleem aan kunnen pakken.

13-03-2023: overleg onderzoeksvraag beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam

Beleidsadviseur Jeugd van gemeente Rotterdam geeft aan dat het in de onderzoeksvraag van belang is erachter te komen wat er bij de aangewezen jongeren die bij Pameijer zitten speelt. Waarom volgen ze geen onderwijs en waar komt dat door? Vervolgens vindt zij het belangrijk te weten wat er moet gebeuren. Ze geeft aan dat het eindresultaat kan zijn dat Pameijer zelf iets moet veranderen zoals een intake bijvoorbeeld of een programma omtrent psychiatrische problematiek. Het kan ook zijn dat het iets is waar de gemeente iets mee moet bij het Rijk. Als het gaat om wetten of problemen in het systeem zoals toelatingseisen van scholen. Beleidsadviseur Jeugd van gemeente Rotterdam zegt dat het haar taak is samen met Pameijer te kijken wat het probleem is en wat er moet gebeuren om hier een oplossing voor te vinden zodat zij dat kan aandragen en er geld vrijkomt.

15-03-2023: kennismaking Pameijer en overleg vraagstuk (productontwikkelaar & accountmanager Pameijer) & beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam

Productontwikkelaar en accountmanager horen veel terug dat jongeren op de afdelingen geen onderwijs volgen. Dit is in verschillende categorieën ingedeeld:

- De behandeling wordt als voorliggend beschouwd
- De jongere is ingeschreven, maar geschorst
- De jongere heeft een vrijstelling gekregen van leerplicht
- De jongere is ingeschreven maar gaan niet met regelmaat naar school
- De jongere staat niet op een onderwijsinstelling ingeschreven

Ze vragen zich af wat er bij de jongeren zelf speelt dat er geen of onvoldoende onderwijs gevolgd word. Als Pameijer zijnde is het de bedoeling de jongeren hierin te begeleiden en te stimuleren alleen weten ze niet hoe. Ze horen graag wat zij zouden kunnen doen om dit te verbeteren maar ze weten echt niet waar het probleem over het algemeen ligt bij deze jongeren.

27-03-2023: kennismaking manager Pameijer locaties

De jongeren zitten verspreid over vier locaties en die tellen in totaal 45 jongeren. 12 daarvan hebben geen school op dit moment. Manager Pameijer geeft aan dat ze vaak zien dat scholen niet goed weten wat ze aan moeten of dat jongeren geschorst worden en daarom geen school meer hebben. Als ik vraag of ze ook te maken hebben met jongeren die van de gesloten afdelingen komen geeft William aan dat het vaak wel dezelfde doelgroep is. Ze komen niet zozeer vanuit de afgeschaalde gesloten jeugdzorg maar dezelfde problematiek word hier behandeld. De jongeren krijgen dan ook buiten schooltijd om behandelingen aangeboden zoals cognitieve gedragstherapie, PMT etc.

Manager Pameijer vertelt ook over een specifieke cliënt die nu geen school heeft en tot 2 uur in de middag op bed blijft liggen. Ze weten momenteel echt niet wat ze daarmee aan kunnen.

In dit gesprek ook afspraken gemaakt over het interviewen van rond de 6-8 jongeren, pedagogisch medewerkers en een gedragskundige. De afspraak is nu dat ik goed ik kaart ga brengen wie ik allemaal wil interviewen en stuur dan een planning van mijn beschikbare momenten naar William zodat zij die bij Pameijer kunnen gaan invullen.

Datum	Formeel/informeel	Namen gesprekspartners	Gebruikt uit gesprek voor onderzoeksverslag
16/02/23	Formeel	online kennismaking (beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam) & (onderzoeker kenniscentrum hogeschool Rotterdam)	Beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam geeft ook aan dat er de gesloten Jeugdzorg aan het afschalen is en dat dit ook met het probleem te maken kan hebben. De jongeren die in de gesloten Jeugdzorg zaten moeten namelijk nu ondergebracht worden bij een andere zorginstelling en een andere onderwijsmogelijkheid en ze niet altijd geaccepteerd worden op een school.
13/03/2023	Informeel	overleg onderzoeksvraag (beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam)	Beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam zegt dat het haar taak is samen met Pameijer te kijken wat het probleem is en wat er moet gebeuren om hier een oplossing voor te vinden zodat zij dat kan aandragen en er geld vrijkomt. Het probleem komt de laatste maanden erg vaak naar voren.
15/03/2023	Formeel	kennismaking Pameijer en overleg vraagstuk	Productontwikkelaar en accountmanager horen veel terug dat jongeren op

		(productontwikkelaar & accountmanager) & (beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam)	de afdelingen geen onderwijs volgen. Dit is in verschillende categorieën ingedeeld: • De behandeling wordt als voorliggend beschouwd • De jongere is ingeschreven, maar geschorst • De jongere heeft een vrijstelling gekregen van leerplicht • De jongere is ingeschreven maar gaan niet met regelmaat naar school • De jongere staat niet op een onderwijsinstelling ingeschreven
27/03/2023	Formeel	kennismaking (manager Pameijer locaties)	De jongeren zitten verspreid over vier locaties en die tellen in totaal 45 jongeren. 12 daarvan hebben geen school op dit moment. De jongeren krijgen dan ook buiten schooltijd om behandelingen aangeboden zoals cognitieve gedragstherapie, PMT etc.

Bijlage 2: deelvraag 1 databases, keywords & gebruikte zoektermen

Deelvraag 1: literatuurstudie

Keywords

Thuiszitters
Schooluitval
Psychische problematiek
LVB
Motivatie
Stimulering
Leerplicht (ontheffing)
Residentiële inrichting
Gesloten Jeugdzorg

Zoekopdrachten van gebruikte literatuur in literatuurstudie

Gesloten jeugdzorg AND school
Open residentiële instelling AND onderwijs
Open residentiële instelling AND school
Uithuisplaatsing AND onderwijs
Thuiszitters
Thuiszitters AND residentiële instelling

Gebruikte zoekmachines en oorsprong documenten

GoogleScholar
Mediatheek hogeschool Rotterdam
SpringerLink

Bijlage 3: planning onderzoeksactiviteiten

Verzamelen									
Deelvraag	Onderzoeksactiviteit	April 2023				Mei 2023			
Deelvraag 1	Bestuderen van tekstbronnen								
Deelvraag 2	Focusgroep								
Deelvraag 3	Interviews								
Analyseren									
Deelvraag	Onderzoeksactiviteit	April 2023				Mei 2023			
Deelvraag 1	Bestuderen van tekstbronnen								
Deelvraag 2	Focusgroep								
Deelvraag 3	Interviews								

(Van der Donk & Van Lanen, 2019).

Bijlage 4: interviewvragen + transcripties interviews deelvraag 2

Vragen focusgroep:

1. Inleiding/vraagstuk benoemen: het onderzoek gaat over het feit dat veel jongeren die bij Pameijer zorg ontvangen op dit moment niet naar school gaan, de vraag is waar dit door komt en wat een oplossing hiervoor zou kunnen zijn.
2. Ik wil jullie eerst vragen of jullie dit probleem ook opmerken?
3. Uit de literatuurstudie kwamen wat mogelijke oorzaken naar voren: het afschalen van gesloten jeugdzorg, het veel inzetten van leerplichtontheffing, het pedagogisch klimaat op de groep en op school (en de samenwerking hiertussen) en tot slot te weinig ouderbetrokkenheid. Klinkt dit bekend?
4. Ik zou jullie per functie willen vragen of jullie een ander knelpunt ervaren?
5. Pameijer: op wat voor manier gaat er vanuit de behandeling op de groep aandacht uit naar onderwijs?
6. Gemeente: het probleem is groot bekend en zeer actueel, wat is er al gedaan of wordt er nu gedaan op gemeentelijk niveau om dit probleem te verhelpen?
7. Pameijer: hoe werken jullie aan de ouderbetrokkenheid rondom het naar school gaan van de jongeren?
8. Pameijer: zijn er korte lijntjes tussen jullie als pedagogisch medewerkers en de school/mentor van een van jullie cliënten?
9. Zo nee, missen jullie dit contact?
10. Gemeente & Pameijer: merken jullie dat er ook veel door scholen geweigerd word?
11. Gemeente: word er ook gewerkt aan meer samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs?
12. Hebben jullie ideeën over de oplossingen van dit probleem?

Getranscribeerd interview deelvraag 2 focusgroep professionals

Respondenten: locatiemanager Pameijer (A), gedragswetenschapper Pameijer (B), pedagogisch medewerker Pameijer (C), pedagogisch medewerker Pameijer (D) & beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam (E).

Interviewer: Febe Prins (F)

Locatie: vergaderruimte locatie Pameijer

Dag van interview: 09/05/23

Mondelinge toestemming voor opnemen interview + gebruik onderzoek: ja

(voorafgaand aan het opnemen is het doel van het onderzoek toegelicht en met wie er contact opgenomen kan worden om de gebruikte informatie van de respondent achteraf terug te lezen)

** bij het noemen van locaties of namen is er tussen haakjes benoemd waar het over gaat zonder details te noemen*

F: nou, vanuit de literatuurstudie kwam, even kijken, kwamen verschillende dingen naar voren. Zoals dat de gesloten jeugdzorg is natuurlijk een ding. Ze zijn aan het afschalen waardoor jongeren verder geplaatst moeten worden wat niet echt lukt vaak. Het inzetten van veel verplichte leerplichtonthefing kwam naar voren, pedagogisch klimaat op de groep en op school. En dan ook de samenwerking ertussen, dat veel jeugdhulpverleners de samenwerking missen tussen het onderwijs en de jeugdhulp. En ouderbetrokkenheid bij het naar school gaan. Dat zijn de 4 elementen die ik vooruit de literatuur haalde. Klinkt dit bekend? Kunnen jullie er iets over vertellen?

E: misschien een voor een anders doen?

F: dat is ook wel een goed idee. Ik wilde de volgende vraag ook per functie zeg maar vragen, maar bij deze is dat eigenlijk ook wel. Ja okee.

E: want wat was het eerste?

A: gesloten jeugdzorg.

F: ja, gesloten jeugdzorg.

B: wat was het ook alweer dat? Zij dat zij aan het afschalen zijn en dat die jongeren hierheen komen.

F: precies dat ze worden doorgeplaatst en daardoor ook vaak onderwijs op een andere manier moeten gaan volgen.

A: nou ja, vroeger was de insteek natuurlijk zelfs dat je op bepaalde jongeren die wel hier konden wonen, maar geen onderwijs konden volgen en dat ze zelfs naar gesloten of besloten jeugdzorg vertrokken, omdat er dan onderwijs op het terrein was. En wat je nu ziet is dat er natuurlijk een afschaling is, maar dat het onderwijs stukje nog niet anders is of anders is ingericht.

F: nee precies.

A: dus eigenlijk alle jongeren terwijl er wel een school verplichting zit natuurlijk, hè? Vanuit de besloten of gesloten jeugdzorg, omdat daar ook onderwijs op terrein zit en volgens mij is nu de regel dat als je gesloten of gesloten gaat geplaatst wordt dat de school waar je vandaan komt, dat die uiteindelijk nog verplichting heeft. En in het verleden was uiteindelijk als voorbeeld hebben we de leefgroep Schakenbosch en daar zit op het terrein Horizon. Volgens mij was Horizon in eerste instantie toen der tijd verantwoordelijk en nu is het zo dat de school waar men in ieder geval van vertrekt en naar besloten of gesloten gaat. Die school is nog verantwoordelijk voor terug plaatsen van

je cliënt en wat je ziet is dat er alle jongeren die terug geschaald worden richting de open jeugdzorg dat er op dit moment geen plek is binnen de scholen of dat jongeren ontheffing krijgen om in ieder geval geen onderwijs te kunnen gaan volgen, maar wel uiteindelijk op de groep geplaatst worden. Zonder onderwijs.

E: ja het punt is ook eigenlijk tweeledig, want ik hoor van Schakenbosch ook dat van die kinderen die daar zitten vaak 70 80% gewoon thuiszitter waren voor ze dus bij Schakenbosch kwamen. Nou dan is Schakenbosch heel erg bezig om ze zeg maar school rijp te maken hè, dat ze weer iets van onderwijs gaan doen. In het na traject kunnen ze dan ook hier terecht komen, maar dan is er nog steeds en geen school en nou ja, ze zijn ook misschien aan het opbouwen naar zo'n volledige schooldag, dus dat is in een na traject. Maar daarnaast is het zo dat ook jeugdbeschermers en wellicht ook wijkteams minder snel doorverwijzen naar geslotenheid. Dus ja, en dan komen ze direct hier terecht. En dan hebben ze nog steeds die school niet, want ja.

A: wij zijn natuurlijk heel anders ingericht. Wij zijn regionaal ingericht, dus we zijn eigenlijk verspreid over heel Rijnmond, en onze visie is natuurlijk zo inclusief mogelijk, dus je gaat altijd op zoek naar scholen in de buurt. In ieder geval waar die jongen op dat moment woont, dus het is een beetje een loterij eigenlijk, van ja, welke school heeft er op dit moment plek en ziet het ook zitten om onze jongen op te vangen. We hebben Koers VO. Kijk wij hebben al zoveel mensen aan de lijn gehad en overall ontstaat er ergens wel druk. Maar wij ervaren niet de verantwoordelijkheid van of dat het nou wijkteam is of een gezinsvoogd is of wat dan ook. Wie gaat deze jongere uiteindelijk nou op een school plaatsen. En wij weten, ik ben er heel eerlijk in, op een gegeven moment weet ik ook niet meer bij wie we moeten zijn?

E: nee snap ik.

A: kijk, en als ik Koers VO hè. Als ik die ga bellen en ik wordt constant op mijn verantwoordelijkheid gewezen. Ja, procedure is dit procedure dat. Ja, dat weet ik allemaal wel. Maar deze jongen die komt gewoon uit (noemt locatie) bij Pluryn. En die moet gewoon een school. En het is denk ik essentieel voor een succesvolle plaatsing dat jongeren onderwijs krijgen. Het is niet voor niks dat de cijfers ook zeggen dat er heel veel jongeren die op Schakenbosch geplaatst worden 70/80% geen onderwijs had. En dat is ook de reden waarom wij het zo belangrijk vinden dat jongeren onderwijs krijgen. Anders is denk ik de behandeling die ze hier gaan krijgen niet succesvol.

F: nee, precies nee. Dat is wel een ding wat jullie inderdaad veel zien.

A: ja.

F: en hoe zit dat met die verplichte leerplichtontheffing? Die vaak wordt afgegeven omdat ze ervan uitgaan dat jongeren het niet aan kunnen? Dat zie ik ook wel voorbij komen.

B: daar hebben we er eentje van op dit moment. Ik heb niet het idee dat dat verder heel veel gebeurt, maar we hebben nu een jongen op de kinderen woonvorm waarbij inderdaad wel een ontheffing voor het afgelopen schooljaar, dus tot en met deze zomervakantie is afgegeven. Waar ik het inhoudelijk gezien niet mee eens was, want deze jongen die was wel echt klaar voor onderwijs. Die riep alleen maar; ik wil naar school, ik wil naar school. Als de andere kinderen tegen hem zeiden, zo jij hebt geluk dat je lekker de hele dag op de groep mag. Dan zei hij; nou, ik zou willen ruilen met jou, want Ik wil leren. Maar hij kwam vanuit België en zijn schoolcarrière was minimaal geweest, dus het was ingewikkeld, dus er moest goed gezocht worden. Wat is zijn belastbaarheid en wat kan? Daar willen we de tijd voor nemen, laten we dan maar gewoon een jaar de tijd nemen en jou in ieder geval

niet leerplichtig maken. En dat is een organisatorische keuze wat mij betreft en niet een inhoudelijke keuze.

E: dan van wie? Een organisatorische keuze?

B: het is de, je krijgt dan zo een onafhankelijke arts, hè? Zo'n GGD, arts en die zei. Het plekje moet passen bij jou, want je hebt al zoveel onderwijs gemist en we moeten tijd hebben om een passend plekje te zoeken. Dus ik weet niet precies van wie het is, maar de keuze is uiteindelijk van de GGD arts geweest om die ontheffing toe te kennen. En het voelde voor mij meer alsof de zoektocht is ingewikkeld, dus laten we daar de tijd voor nemen in plaats van jouw wil en wens en wat je nodig hebt om te ontwikkelen.

E: bijzonder. Ja, dat vind ik wel een bijzondere..

B: ik heb nog geprobeerd het recht te breien

C: die van (noemt naam) is er ook doorheen he.

B: ja, maar die komt vanuit ons toch? Dus die is anders.

C: ja. Maar dus zijn er wel meer binnen Pameijer.

B: ja, maar die komt vanuit ons en dat vind ik dan geen oorzaak van het probleem denk ik, maar misschien heb ik jouw stelling verkeerd geïnterpreteerd.

E: nou ja. Ik zou zeggen, elk kind heeft recht op onderwijs. Dus wat heeft bij jullie dan ook gemaakt dat je zegt, nou, voor deze jongeren vragen we toch een ontheffing voor aan.

B: Ja nou (noemt naam pedagogisch medewerker), dit is een andere casus dan die ik net zei, hoor.

C: nou ja, ik denk dat waar ik in het algemeen met onze jongen op de (noemt woonvorm Pameijer) tegenaan loop is vooral de expertise en kennis over de doelgroep vanuit scholen en daarin inderdaad die samenwerking die niet helemaal soepel loopt. Dat dat zo lastig is met deze doelgroep. Als je kijkt naar bepaalde jongeren bij ons op de groep, die gaan van school naar school en eindigen uiteindelijk ergens in een zorgschool, zoals het MFC. En, ik ben blij dat dat bestaat. Dat is meer behandeling en gedeeltelijk school. Maar qua expertise vanuit de scholen, hoe om te gaan en hoe deze jongeren te begeleiden, is vrij minimaal. Het hulp zoeken naar ons of verbinding zoeken dat gebeurt ook niet genoeg. En ik denk dat daarin ook bij die jongen waar we het net over hadden, dat daarin ook gewoon nou ja, hij heeft wel van alles geprobeerd, maar bij hem zien we vooral dat hij het niet aan kan, qua problematiek. Hij kan niet stilzitten, hij moet echt bezig zijn en dus vandaar dat we nu meer aan het inzetten zijn op praktische dingen als buitenschoolse begeleiding en opvang en werken met dieren en straten. En dat soort dingen. Dat in een klaslokaal zitten is voor hem niks. Maar dat is wel een gedeelte wat ook wel weer te maken heeft met dat er gewoon op scholen niet de juiste expertise ligt.

A: nou ja, er lag expertise hè? Deze jongen, we hebben het over (noemt naam) en die kwam bij IHUB vandaan. Die zit gewoon op Bergse veld en daar had hij ook onderwijs en hij wordt 2 km verderop geplaatst en onder onderwijs trekt zijn keutel terug en toen is hij aangemeld voor de hoge brug. Daar heeft hij een dag meegelopen. En hij had het zelf wel naar zijn zin. Wat ik niet begrijp is dat Horizon of IHUB op dat moment gewoon geen onderwijs kon geven.

D: externe partijen wijzen hem steeds af, dat is het.

A: ja, maar hij had onderwijs van Horizon.

E: want als hij op de Bergse veld school zat, dat is natuurlijk tot 13 jaar zeg maar hè, want dat is een lagere school.

A: ja maar waar 4.0 staat kun je vanaf 13 jaar aanvragen. Het gaat mij om de verantwoordelijkheid. Je plaatst een jongere vanuit Bergse veld hier. Waarom zorg je niet vanuit Horizon dat er gewoon onderwijs komt?

B: ja maar zo was het ook bij een jongere van Pluryn, die uiteindelijk weer terug is gegaan naar Pluryn toch?

A: ja, kijk en op de vraag over leerplichtambtenaar. Sorry dat ik het zeg, maar dat stelt helemaal niks voor. Voordat je eens een keertje een brief krijgt en op gesprek komt ben je 6 maanden verder. Ja maar dan heeft die jongere nog een verhaal, dan krijgen ze een soort van waarschuwing. Ja, en dan? De jongeren zijn daar totaal niet meer gevoelig voor, in mijn tijd als je het over een leerplicht ambtenaar had of wat dan ook dan was ik daar enorm gevoelig voor. Dan kreeg je een sanctie, kreeg je een brief thuis gestuurd. En ja, dat was de afdeling waar je niet moest komen.

F: nee precies.

C: maar het kan nu ook niks. Ik bedoel, sommige jongeren hebben al 3 keer gesprekken op en neer met leerplicht.

B: ja en dan merken ze dus; nou zo heel veel kost het me niet dus het zal wel meevallen. Ik krijg hier ook elke dag op mijn mieter dus of jij het nou doet of een leerplichtambtenaar? Ja, dat maakt voor mij niks uit.

F: nee, en missen jullie dus dan ook, wat ook uit de literatuur kwam, die samenwerking met de scholen? Dat er nog geen korte lijntjes zijn dat het gewoon niet lukt of dat het echt aan de expertise ligt die daar wordt geboden?

B: het verschilt heel erg per school. En dat is echt school specifiek wie zelf belt en wie openstaat voor een overleg. Wie ook graag bij behandel besprekingen wil zijn en welke school niet. Heeft denk ik ook met werkdruk te maken. Als je kijkt naar de jongen waar jij straks een gesprek mee hebt. Dat was speciaal basisonderwijs, dus niet cluster 4 onderwijs, maar wel iets meer speciaal dan het reguliere onderwijs. Maar die liepen heel erg vast op het stukje gedrag. Denk omdat er gewoon niet voldoende tijd was om met hem in gesprek te gaan en om te kijken; he wat zit er nou onder het gedrag wat je laat zien. Daar zijn zij niet in gespecialiseerd, dus je kunt je afvragen, zat deze jongen op de juiste plek? Maar daar was ook niet voldoende ruimte voor. Het zit hem in specialisatie en in kennis, maar ik denk ook wel werkdruk op de scholen zelf. Ik heb zelf in het onderwijs gewerkt hiervoor en die werkdruk is wel echt heel hoog en dan kun je zo'n leerling er niet bij hebben.

A: tenzij cluster 4...

B: tenzij je cluster 4 ja, maar dat was hij niet.

E: en dan de hoge brug is dan cluster 3? Maar zo'n school was dus niet geschikt voor deze....

A: nee, maar cluster 4 ook niet.

E: cluster 4 ook, dus ja. En iets als de Mattheusschool hebben jullie daar..

A: ja, we hebben overal gekeken. Het zit hem altijd op gedrag. Kijk, als je het hebt over de verantwoordelijkheid. Onderwijs en zorg zijn wel twee verschillende werelden als we heel eerlijk zijn. En die komen niet bij elkaar.

B: twee potjes.

A: ja onderwijs verwacht vooral inspanningen. Terwijl wij geen ouderlijke verplichting hebben, hè? Wij vangen de jongeren op en proberen dat zo goed mogelijk te doen. Als voorbeeld; pas hadden we een heel moeilijk jongetje die mocht alleen op schoolreis mee als een begeleider mee zou gaan met schoolreis. Dat is prima maar als jullie dan zaterdagavond op de slaapdienst komen draaien op de groep, dan wil ik daar wel mee instemmen.

E: ja precies.

A: ja, dat was vloeken in de kerk van; ja, hoe kan je daar vragen

E: hoe verzin je net?

A: dus ik zeg ja, dat is jullie verantwoordelijkheid en iedereen heeft gewoon onderwijs en jullie moeten gewoon zorgen dat deze jongen mee kan. Desnoods ga je vrijwilligers vragen of wat dan ook. Maar de verantwoordelijkheid wordt vooral bij ons neergelegd. En als ik dan vraag van; prima ik wil dat organiseren maar dan moeten jullie een dienst bij ons gaan draaien.

E: ja ja, vind ik wel leuk gezegd ook.

A: maar dat ik überhaupt een vraag kon stellen, dat was natuurlijk wel heel erg. Ja, maar je ziet dus ook hè? Die hele corona beweging. En ja, ik noem het arrogantie, maar misschien is dat het verkeerde woord. Maar wij hebben totaal niet samengewerkt. We hebben bijna twee jaar of 1,5 jaar lang alle jongeren op de groep gehad en dan ga je tegen cluster 4 jongeren zeggen, van jullie moet onderwijs op de groep gaan volgen.

B: door mensen die niet onderwijs geschoold zijn, want het zijn pedagogische medewerkers.

A: en er is alleen maar op het nieuws geweest van wij onderwijs staan aan het front. Wij moeten dit wij moeten dat, wij hebben de kans op de meeste besmettingen. Nee, op de groep wonen gewoon die jongeren. Ja en ga desnoods die verplichting aan om naar deze jongeren toe te gaan. Het is de eerste coronaperiode schitterend weer geweest, volgens mij 4 maanden lang. We hebben bijna geen onderwijzer gezien. En desnoods ga je buiten iets doen of wat dan ook wat wij moesten. Wij wonen gewoon met die gasten, ga iets doen met elkaar. En, dat zie je dus ook. En ja, ik ageer wel redelijk veel tegen onderwijs. Mijn partner is vrijwilliger op de school van mijn dochter. Met kerst gaan ze 3 weken sluiten, hè? Want dan zouden we mogelijk minder besmetten. Stond mijn partner de spullen op te ruimen, kerstversiering. En van onderwijs waren ze al naar huis, waar ik denk, mijn partner werkt in de zorg, die moet gewoon doorwerken en jullie gaan naar huis. Dat is echt een omgedraaide wereld en ja, misschien spreek ik teveel uit mijn frustratie. Maar ik begrijp het niet, want je hebt het met elkaar te doen.

E: wat jij nu zegt, je hebt het met elkaar te doen. Dat is wat je dus mist?

A: ja. Absoluut.

F: dus die werelden wat jullie zeggen, het zijn aparte werelden en dat zou meer samengebracht kunnen worden.

A: nou ja, kijk wij hebben de opdracht de jongeren zoveel mogelijk in de regio te plaatsen. Wij weten, we hebben nu een casus op (noemt locatie Pameijer). Die jongen is geschorst, en de voogd heeft het nog een keer tegengehouden, maar deze jongere gaat waarschijnlijk in de toekomst daarom geen onderwijs meer volgen. Dan weten we dat in een andere voorziening moet. Hij is 14, 15. Dit gaat

gewoon mis. Terwijl hij op dit moment op de voorziening geen probleemgedrag laat zien waar onderwijs aangeeft van ja, we kunnen het niet we willen het niet meer. We doen het...

E: welke school is dat? Dan even als voorbeeld.

A: dat weet jij misschien?

B: nee, sorry.

A: dat zou ook eventueel mijn telefoon kunnen zitten.

E: waar ik naar op zoek ben, is dat we, hè? Ik heb hier namelijk ook een missie. Zij heeft een missie maar ik ook. Maar dat ik met het onderwijs het gesprek aanga van wat moeten jullie gaan organiseren voor deze groep en mijn beleving is, en dat dat noem ik dan zeg maar de groep die tussen cluster 3 en cluster 4 scholen in de vallen. En dat is dus wel bij die residentiële plekken geregeld van Pluryn et cetera, maar dat lukt kennelijk om het onderwijs in de regio te organiseren. En dat vind ik een opdracht voor het onderwijs. En ik heb ook alle begrip voor het personeelsprobleem en alle andere zaken. Maar ja we hebben hier wel een opdracht.

A: maar dat hebben we allemaal toch, personeelstekort.

E: daarom, want dat is ook niet anders in de zorg.

A: kijk in het onderwijs zijn ze uiteindelijk onder aan de streep hoger geschoold dan de mensen in de zorg. Ook nog eens.

E: ja, dat weet ik niet.

A: kijk ook als je bij cluster 4 komt te werken, dan moet je echt wel wat kunnen. En dan heb je ook een opdracht, denk ik, van deze jongeren moeten we binnenhouden en als we hem niet kunnen binnenhouden, gaan we iets anders verzinnen. Maar wat er heel vaak gezegd wordt van joh, wij kunnen het niet meer. Zorg gaat het doen. En wij, wij hebben de functiemix van MBO en HBO.

E: ja, daar kan ik heel slecht tegen. Zorg is voorliggend. Die wil ik eigenlijk ook schrappen maar ja, daar ga ik niet over. Maar ik vind het echt te bizar. Dat denk ik je hebt het samen te doen.

A: nee, maar kijk het personeelstekort hebben wij ook. Op de kindervoorvorm werken er 3 van 20/21 jaar. Omdat dat wel talenten zijn, maar we moeten ze nog helemaal opleiden omdat we anders geen personeel kunnen hebben. En dan wordt er gezegd van een leerkracht met 20 jaar ervaring; wij kunnen het niet meer, joh (naam van werknemer wordt genoemd) 21 jaar ga jij het maar doen.

B: was ze 19? Misschien is ze inmiddels 20.

A: en ze doet hartstikke goed en zelfs. Ze is hartstikke talentvol, maar wij moeten op zoek naar talenten, hè? Want wij gaan die ervaren medewerkers niet meer krijgen.

B: en zo talentvol als ze is, zo onzeker is ze ook want ze is pas 19/20 jaar, dus ze stelt heel veel, logisch, vragen dus je bent echt aan het investeren. Inderdaad, een zoon van medewerker te Laten zien Dat is hartstikke.

E: maar het is ook wat ik bedoel je zit tussen gastjes die maar 4 jaar jonger zijn.

B: precies, en groter.

A: en op een groep waar 3 jongeren wel op het moment toen ze begon, 3 jongeren geen onderwijs hadden.

B: flink escalerend.

A: de een door zijn gedrag, mede door dat hij geen onderwijs had, uiteindelijk bij Pluryn geplaatst is. Ja dan moet je wel van goede huize komen.

F: ik ga even door, want ik ben ook heel erg benieuwd naar hoe dat is voor de pedagogisch medewerkers, en jullie weten dat natuurlijk ook, maar hoe dat in de praktijk gaat met het met het onderwijs. Hebben jullie een soort traject ook bijvoorbeeld als een als een jongere binnenkomt dat er wekelijks bijvoorbeeld naar gevraagd wordt? Hoe wordt er aandacht gegeven aan het naar het school gaan?

D: nou ja, er wordt altijd bij een plaatsing natuurlijk contact gelegd en vanuit daaruit beginnen we. Dan is er na 6 weken sowieso een algemene meeting, een evaluatiegesprek van; joh, wat worden je doelen et cetera daar nodigen we ook altijd school bij uit. Bij de behandelbesprekingen nodigen we ook altijd scholen uit. Nou, dan kom je tegen hetzelfde aan; we hebben geen tijd dus we kunnen niet komen maar eigenlijk... Dan wordt de afspraak aan het begin gemaakt van hé, neem contact op. Wekelijks willen we het liefst even een update over hoe het is gegaan en eindstand horen we alleen maar wanneer het fout is gelopen van; joh kom het kind halen en in de tussentijd hoor je helemaal niks en dan moet je constant achter school juist aan. Van joh hoe, hoe gaat het? Hoe zit het nu, waar moeten we van op de hoogte zijn? En vaak krijgen we berichten pas te laat, dus dan horen we; de afgelopen maand ging het niet goed, oké maar waarom hebben we de afgelopen maand niks gehoord?

B: eigenlijk wanneer de deur al open is voor een schorsing worden we ingeschakeld.

D: en dan moeten we rennen voor school om de situatie op te lossen.

B: als zijnde herstel gesprekken, terwijl je eigenlijk in elke vezel al voelt dat het kind de deur uit is. En dan probeer jij het nog een beetje recht te breien van hé, we kunnen toch samenwerken. En wat kunnen wij dan doen om die lijntjes kort te houden maar eigenlijk is de leerling er al uit.

D: maar ook op het moment dat een kind gaat de deur uit met spanning en dan melden we dat netjes op een school en dan alsnog die dag wordt iemand eruit gezet terwijl je denkt, maar we hebben meegegeven waar je rekening mee kunt houden. Dus wij zouden denken, zo beginnen wij onze diensten ook; oké, dit is er gaande. Dan gaan we daarop reageren en dit passeren we even en moeten we op een andere manier behandelen. Noem het maar op, dan zou je verwachten dat school dat dan meeneemt en school in ieder geval kan door laten gaan.

A: er is ook onderzoek gedaan naar sociaal aanpassingsvermogen.

E: ja, weet je wat ik dan hoor. Dat is een klas van, weet ik veel, ik zeg maar 15 kinderen of zo. Geen idee hoe groot dat is.

B: ja, cluster 4 is vaak 10.

E: het ligt eraan, tegenwoordig zijn ze ook groter die klassen. Dan is dat de context zo van ja, je moet het doen in die groep en als het niet lukt, ja ik heb geen tijd voor jou dus..

B: ik heb een onderwijstaak. En mijn 14 andere, die hebben ook hulp en aandacht nodig.

A: ja, maar toch is het stukje mentaliseren. Als je weet dat iemand met spanning naar school komt. Volgens mij heeft (noemt naam) daar volgens mij onderzoek naar gedaan, naar het sociaal aanpassingsvermogen in het onderwijs, dat het daar altijd op escaleert. Dus als je weet dat iemand met hoge spanning binnenkomt, dan moet je naar mijn idee, moet je al bij die deuropening staan en

dan moet je op dat moment al polsen hoe het met die cliënt is en wat hij nodig heeft. Kijk, en als je dan aangeeft van joh, ik heb gehoord van je begeleider dat er spanning is; ik laat je even een half uur met rust en ik kom om 9 uur bij je om te kijken je weer onderwijs kan volgen. Dan heb je hem heel de dag, hè? En als je dan ook nog eens vraagt, joh, wat heb jij nodig vandaag om een goede dag te hebben en je geeft 3 keer een duimpje tijdens het onderwijs. Dat is je core business.

D: maar wat er juist gebeurd is als we dan op de hoogte stellen van joh, dit is er gaande, dan doen ze juist de deur heel erg dicht van oké voor jou heb ik al geen tijd. En dat voelt een kind heel erg. En zo komen ze dan vaak ook terug, dat ze eigenlijk het idee hebben geen eerlijke kans gekregen te hebben aan het begin van de dag. En dan krijg je weer de jongeren van ja, waarom heb je het verteld? En dat heeft dan weer een effect omdat het dan weer iets met de relatie op de groep doet. En zo zit je in een loop.

B: ik vraag me af in hoeverre het Samenwerkingsverband daar ook een rol in moet spelen hoor, want ik weet totaal niet of dit helpend is voor dit gesprek. Maar toen ik zelf in het onderwijs werkte hadden wij een Samenwerkingsverband die heel duidelijk die scheidingslijn zette en die zei; maar jullie zijn onderwijs en dit is het stukje zorg en op het moment dat je aandacht moet geven aan een leerling die zo binnenkomt dan heb je dus eigenlijk zorg nodig om ervoor te zorgen dat die leerling weer terug in de klas kan komen. En nogmaals, ik weet niet of het helpend is en dat was in Brabant, het was niet hier, maar was in ieder geval het Samenwerkingsverband die het onderscheid maakte en die ons als onderwijs wel terug float. Nee, jullie zijn voor onderwijs.

E: ja, het is ongeveer hetzelfde idee. Maar wat ik dus opvallend vind is dat op elke school hebben wij als gemeente onderwijs -zorgarrangementen ingekocht. Nou, Pameijer zit er zelf natuurlijk volop in. Waar zijn die dan op zo'n moment? Dat snap ik niet.

A: nee, en die worden ook nauwelijks ingezet bij ons hoor. Ja, als het kalf al verdrongen is ja dan (noemt naam collega) die pretendeert dan altijd van; iedereen zou toch OZA kunnen krijgen. En dat komt nauwelijks terug.

E: maar dan zou ik bijna zeggen van, is dat niet iets wat je dus ook als onderdeel van een arrangement dan zou moeten inrichten van; nou jongeren komt hier en we beginnen gewoon met een OZA en we zien wel en als het niet nodig is dan schalen we hem af ook prima. Maar we beginnen gewoon met de OZA.

B: precies ja. Misschien is dat nog een interessante invalshoek die je zou kunnen oppakken.

F: ja zeker ja.

A: en ik weet niet hoe OZA ingezet wordt. Of dat hij heel klassikaal ingezet wordt of individueel.

B: soms is het een aparte klas, dus een klas apart waar alleen maar OZA leerlingen in zitten. Soms is het een medewerker in de klas voor specifieke leerlingen die niet mee kunnen, maar wel in die klas moeten zitten, dus je kan het eigenlijk inrichten op de manier waarop je het wilt.

E: dat wilde ik net zeggen, ik denk dat het ook iets is om met (noemt naam medewerker Pameijer) dan te bespreken van; nou ja, wat kunnen we daar aan doen. Dus ook vanuit Pameijer die hier komt vanuit Pluryn komt of komt vanuit thuis, maar is thuiszitter, hoe gaan we dat doen? En dan heb je ook direct richting de school een helder aanbod. Weet je, wij komen met deze jongeren maar er is ook iemand bij. Dat gaat helemaal vanuit zorg ondersteund. Ik zeg maar wat hè. Ik weet niet of dat een helpend iets is, maar wellicht bij sommige wel. Of aan het begin van de dag, als er zoiets is dat er iemand roulerend is om mee te draaien.

B: ja, of het begin of het eind.

E: zoiets ja. Maar dat vind ik ook aan jullie als inhoudelijke mensen, maar dan kan ik dat ook bij mij intern bij mijn collega's van; joh is daar iets in denkbaar.

F: dan ga ik naar het volgende kopje wat ook terugkwam, de ouderbetrokkenheid en misschien ook op de groep. Ik hoorde van jongeren dat ze bijvoorbeeld ook behandeling krijgen wordt daar ook aandacht in besteed aan school. En hoe zit dat met het contact met ouders? Want ik snap ook dat dat niet met elke jongere er is maar hoe worden die betrokken bij school?

D: ja, moeizaam. En soms maakt een school zelf al de beslissing met wie ze contact opnemen, dus een jongere zit hier, jullie dragen zorg, dus wij gaan... Ik heb laatst bijvoorbeeld een telefoontje gehad, een vraag voor een voogd en dus in deze casus bij zijn ouders zou moeten liggen. Ging om een financieel plaatje en dan geef ik dat ook mee van joh, dan zou je moeder moeten benaderen want moeder heeft voogdij. Maar met moeder hebben we eigenlijk geen contact, we hebben altijd met jullie contact dus het wordt al snel bij ons gelegd. Wij zijn de vervanger van ouder standaard omdat iemand bij ons woont, maar neemt niet weg dat ouders nog betrokken moeten worden. En het is heel andersom vanuit ons te horen van joh he; school ervaart deze moeite. Dan is het veel beter om dat vanuit de kern mede te delen. Wij willen niet constant die tussenlijn zijn.

A: voor de behandeling hebben we natuurlijk de ouders nodig, jongere zijn altijd heel loyaal aan ouders.

B: met of zonder gezag, hè? Want het is gewoon een relatie tussen ouder en kind.

A: dus die relatie proberen we natuurlijk altijd ook in te zetten om invloed uit te kunnen uitoefenen op de behandeling of ons verblijf. En school die denkt natuurlijk van ja, dat kind woont hier en wij zijn voor scholen gewoon heel makkelijk contactpersoon. Ouders geven ook van aan van; het kind woont bij Pameijer, Pameijer moet het maar regelen. Meeste ouders van onze doelgroep hebben ook niet een goede schoolcarrière achter de rug. Dus het is nu voor onderwijs ook heel lastig om hun ouders te benaderen, want ouders geven negen van de tien keer aan van; het kind woont bij Pameijer, Pameijer is verantwoordelijk en we bemoeien ons er niet meer mee. Alleen ik denk nog wel dat je kan kijken van; hoe kan je die gezamenlijke momenten met ouders daarbij te betrekken om nog invloed te kunnen uitoefenen op onderwijs, ja.

D: oké en dan zijn er ook nog een aantal ouders die een negatieve ervaring hebben met de scholen van hun kinderen, waardoor ze zeggen we willen niet dat Pameijer contact opneemt met school. Waardoor je soms ook belangrijke inhoud mist, dus je mag dan alleen maar afstemmen over het kind is bijvoorbeeld wat later of wat eerder, of hij heeft een tandartsafpraak. Dat is praktisch en puur over de inhoud maar dat hij niet lekker in zijn vel zit of dat hij een vervelende dag op school heeft gehad. Dat moet dan via ouders omdat ze dan bang zijn dat daar mogelijk een trauma achter zit. En dat er informatie gegeven wordt achter de rug om en dat bemoeilijkt het ook wel vaak. School vindt dat dan over het algemeen redelijk spannend, dus die kiest er dan vaak voor om helemaal niets meer te communiceren. Uit angst om het verkeerde te doen. En dat is niet helpend.

F: nee, dat werkt ook niet.

B: dan kan je de behandeling ook niet mee integreren, kan je ook niet bij school aan geven; we zijn er achter gekomen dat dit werkt, dat dit niet werkt. Hij gaat starten met trauma behandeling, het is belangrijk om daar je onderwijs op in te richten, want hij kan uit z'n raampje zitten. Maar dat mag niet gedeeld worden en dan heb je geen samenwerking.

E: en hoe doen jullie dat dan met ouders op zo'n moment?

B: blijven benadrukken wat het belang is en blijven de relatie en de veiligheid stevig neer te zetten. Dat wij er zijn voor hun kind, dat we het beste willen voor hun kind. Wat de reden is dat ik dit heel graag wil delen, niet om negatief te praten, maar juist zodat school kan voorbereiden dat er een kind met mogelijk herbeleving in de klas in komt. Maar ouders zijn dan heel erg bang dat we het gaan hebben over de inhoud van het trauma. Waar misschien een schuldgevoel onder zit, want ze zijn soms onderdeel geweest van het trauma. Als je denkt aan huiselijk geweld, bijvoorbeeld. En dan moet je van heel ver komen wil je ouders zover krijgen het vertrouwen te laten voelen dat wij de inhoud niet gaan delen, maar dat we puur willen delen; deze jongen of dit meisje is nu bezig met iets ingewikkelds, met iets heftigs dus richt je onderwijs daarop in. Het lukt niet altijd. Nee, maar blijven praten.

E: gaan jullie dan ook ouders soms meenemen in de behandeling?

B: nee nee nee.

E: wellicht is dat dat nou, als ik dit hoor denk ik..

B: ja, dat ligt misschien ook aan de soort behandeling. En aan de relatie van het kind met de ouders, want er zijn nog voldoende kinderen of jongeren die zeggen, nou nee. Ik doe het alleen met een therapeut en niet met mama of papa erbij.

F: oké en wat zien jullie nou als belangrijkste knelpunt eigenlijk voor de jongeren waar zou als eerst aandacht naar uit moeten gaan?

D: oh, ik zou toch zeggen het onderwijs wat meer rekening houdt met deze doelgroep? De kennis daarin, daar gaat het voor mij toch wel vaak op mis. Er is vaak een vooroordeel vooral van; oh, het is deze doelgroep, dus we kunnen het niet aan terwijl je de persoon niet eens gezien hebt en niet ervaren hebt. Dus hoe kun jij op basis daarvan afwijzen of terugsturen, of wat dan ook. Maar ook in een situatie zelf. Hoe wij leren te de-escaleren in de situatie, waarom wordt dat op een school niet toegepast?

F: nee inderdaad.

D: en dan ja onderwijs staat voorop et cetera, maar dan het stukje zijn er extra mensen in te schakelen om die situatie dan te de-escaleren. Dus voor mij ligt het voornamelijk daar en die samenwerking daar kom je uiteindelijk wel, want het is niet dat wij daar niet aan trekken en daar niet aan vast blijven bijten. Maar ik denk dat daarmee als onderwijs ziet van oké, we hebben mogelijkheden. Dit is wat we allemaal kunnen inzetten en kunnen doen en dat is het belangrijkste denk dat je daar vanzelf wel die samenwerking in gaat krijgen.

B: ja ja, en het inzien dat het voor sommige leerlingen al een hele grote stap is dat ze in het schoolgebouw zijn en dat dat misschien al een succes mag zijn. En dat het je dan niet lukt om 5 rekensommen te maken. Maar je bent wel hier. En dat is denk ik lastig in het onderwijs, want ze hebben een onderwijstaak en ze hebben een didactiek lijn die gevolgd moet worden en; ik word erop afgerekend dat jij die 5 sommen niet hebt gemaakt.

D: ja precies dat is beter aan MFC. Daarmee hebben we natuurlijk een kort lijntje, omdat Pameijer daar ook een onderdeel van is en daar zijn ze zich juist heel bewust van. Oké, neem nou bijvoorbeeld zo'n (noemt naam cliënt) waar we het eerder over had. Die zat eerst bij ons en die zit nu op de (noemt woonvorm Pameijer).

E: wat is (noemt afkorting woonvorm Pameijer).

D: (noemt betekenis afkorting woonvorm Pameijer), andere locatie. Maar je moet hem begrijpen want hij zegt constant; oh, kutschool schelden en schelden maar eigenlijk wat hij zegt is; ik vind het juist heel fijn school, maar iets wat ik heel fijn vind, daar duw ik me juist van weg. En dat moet je kunnen vertalen voor jezelf om hun verder te helpen. En daar ontbreekt het, want zou hij op een gewone school staan dan is het van; oké, je kan eruit en desnoods wordt je geschorst, want je staat hier te schelden en te doen. We begrijpen niet wat je zegt, maar dat is heel onze doelgroep. Die zegt vaak niet wat ze eigenlijk bedoelen.

F: en is dat ook, want ik heb ook jongeren gesproken die zeg maar half thuis zitten, die wel ingeschreven staan maar soms niet gaan of dreigen uit te vallen. Denk je ook dat dat de oorzaak daarvan is?

D: zeker.

F: oké.

D: ik denk dat dat de basis is, er wordt al te snel de stekker eruit getrokken en gezegd, van oké dit werkt niet.

B: ja, nou ja, wat ik zei; de hulpvraag onder dat gedrag aan de buitenkant dan hebben ze of de kennis en expertise er niet in of de ruimte niet voor of ze hebben er teveel last van en die jongen van straks die komt bijvoorbeeld met een capuchon op de klas in. Een redelijk hautaine houding aannemen en weigeren om de capuchon af te doen. Ik denk dan die jongen die zit in de klas, hij is stil en misschien krijg je hem zover om wat opdrachten te maken. Maar hij is in ieder geval hier en zij hebben dat heel erg gelabeld als; hij weigert en is gezagsondermijndend en de andere kinderen gaan dit zien. En dat kan hè. Die gaan ook een capuchon en ik heb gezag en ik bepaal wat je doet. En dat s een andere vertaalslag.

D: ja, je hebt die relatie nodig om iets te kunnen verwachten. Dat is het vaak. Als jij die relatie niet hebt, dan kun je hoog of laag springen maar hij gaat het niet doen. Dus je zoekt een ander moment om alsnog je doel te bereiken, maar dan moet je wel vooraf nadenken; oké, wat voor kind krijg ik binnen en waar gaan mijn prioriteiten liggen?

E: maar ja, kijk, ik snap ook wel even de andere kant. Als je 3 van dit soort gasten in de klas hebt dat het ontregeld word.

B: ja dat zeker, maar dan kun je de keuze maken om er met gestrekt been in te gaan waar de hele klas bij zit of je kunt zeggen; weet je, volgens mij gaat het nu niet zo lekker. Ik kom er over 10 minuten bij je op terug als we even op de gang staan. Zodat de hele klas wel kan horen, ik keur het niet goed. Maar ik ga je nou niet afvallen hier waar al de kinderen bij zijn. Dat hele leeftijdsgenoten, aanzien peer pressure, we doen dit straks.

D: en is weer een negatieve ervaring.

A: ik denk dat gezag niet anders op de groep is natuurlijk. Hoe vaak zitten ze met capuchon en gaan we eten en willen ze hun capuchon op houden. Dat is hun veiligheid. Je kan overal wel wat van vinden en ik ben het helemaal met (noemt naam collega) eens; van benoem het. Maar stop er dan ook eventjes mee. Kijk, net zoals die jongen, ik ga hem net wekken doe z'n gordijn open en ik zeg joh, we moeten ze ook even naar een afspraak. Hij zegt; ja maar ik ga niet. En ik zeg; maar het is voor jou voor onderwijs. En het enige wat ik zeg, pak zijn arm beet ik zeg, joh, je bent wel een beetje slap aan het worden en hij is vrij gespieerd. Maar dat is wel de manier om hem in ieder geval eventueel te

benaderen en ik knijp 3 keer in zijn arm en hij is daardoor wakker. Maar ik knijp hem eigenlijk gewoon 3 keer in zijn arm om een beetje wakker te worden en ik denk dat hij zo meteen, fiftyfifty, maar ik denk als ik hem zo meteen ophaal dat hij wel komt. En als je puur alleen maar formeel benaderd van je moet dit, je moet dat.

B: je hebt een afspraak, je moet? Wie ben jij?

F: oké, nou ja, ik heb dus ook nu met 3 jongere gesprekken gehad. En nou ja, als ik dan een keer vraag van hé, wat mis je, wat zou je nog willen? Dan ja, het is een lastige vraag merk ik, voor die jongeren. Maar wat er bij die 3 wel uitkwam was dat ze zeiden ook een stukje meer motivatie zouden willen krijgen en dat dat ook gestimuleerd word en twee zeiden ook van; misschien kan er iets op de groep met de behandeling al iets richting school gedaan worden. Hoe denken jullie daarover?

D: nou, zijn we al mee bezig toch?

A: kijk wat jongeren missen, kijk, ik zal nog een voorbeeld noemen. Ik zat in groep 5 en mijn moeder overleed in groep 5 en nou, hoe oud ben je dan? Ik was 9 en ik ging naar groep 6 toen. Alleen ik stond met twee vrienden bekend als raddraaiers. En ik ging naar groep 6 over en die leraar wat hij deed, en ik zat er later pas over na te denken, voordat school begon eigenlijk. Hij zei de week ervoor, we gaan naar Hoek van Holland. Hoezo moet ik mee naar Hoek van Holland? Precies met die twee andere raddraaiers. Hij heeft me een dag, heeft hij meegenomen en we zijn langs de zee gelopen en we hebben gegeten. Ik had direct een connectie met hem. Hij heeft het hele jaar geen last van me gehad. En ook niet voor die andere twee raddraaiers, want hij had in ons geïnvesteerd.

E: ja precies, dat is het. Je wordt gezien.

A: hij heeft gewoon een dag vrij genomen, hij heeft het hele jaar door er profijt van gehad. En dat is echt het stukje wat we missen in het onderwijs van; hoe kan ik nou die connectie maken, zodat diegene uiteindelijk ook iets voor mij gaat doen, want die andere leraar. Want ik was een beetje rebels en mijn moeder was overleden en het eerste wat hij zei in groep 5; joh willen jullie allemaal rekening houden met (noemt eigen naam) want zijn moeder is overleden. Dus 23 leerlingen keken me aan. Ik was gelijk helemaal klaar met die man. En ik zei ook, jeetje, toen zei hij; ja, dat vind ik vloeken blablabla heel gesprek met mij thuis. Maar ik mocht hem niet en die andere leraar doet gewoon 1 dag investeren, 1 dag hinder en het hele jaar profijt. Kijk, klassikaal ga ik nooit toegeven. want als jij mij aanspreekt klassikaal voor 23 andere leerlingen ja..

E: ja dan sta je voor paal.

B: helemaal als je zo oud bent.

A: en bij deze jongeren ga ik er van uit dat dat maal 5 is. En dat is de investering die onderwijs vooral moet doen van; oké, hoe ga ik jongeren mee krijgen, zodat ze uiteindelijk ook iets voor mij gaan doen? Dat je een bepaalde wederkerigheid gaat krijgen.

E: nou ja ik heb een ander verhaal, maar ik had ook inderdaad een jongere en dat ging op de De Hoge Brug tijdlang hartstikke goed, maar die had een leraar en dat klikte, ging naar een andere klas, klikte niet.

B: en dat is denk ik wat jij zei ook deze jongen die je straks gaat spreken, hoop ik, wat bij hem een rode draad is. Hij heeft continu het idee dat de volwassenen allemaal maar voor hem bepalen en inderdaad dat hij moet. En wat heb ik bij jou te halen dan? Want ik moet alleen maar geven, maar ik krijg niks van je terug. De volwassenen die bepalen allemaal, jij moet dit en jij moet zo en jij bent nu niet meer welkom en nu heb jij geen school meer. En die jongen die is een paar maanden voordat hij

geschorst werd, is die uit huis gehaald nou ja, hij ging naar een crisisopvang. Dus ik kan niet meer bij papa en mama wonen. Papa en mama hebben bepaald dat ze uit elkaar gaan. Dus dat is denk ik ook wel vooral voor onze jongeren, een belangrijk thema. Ik moet allemaal maar en dat ga ik dus gewoon mooi niet meer doen. Want ik heb niks bij jou te halen. Dus kom maar eerst maar wat brengen.

E: maar ze willen wel ergens. Maar dat wat dan gebracht wordt, is dan niet genoeg, zal ik maar zeggen en wat is dat dan, wat dan mist?

B: omdat het net niet matcht met hoe ze het hadden gedacht of omdat er aan de voorkant al teveel gekaderd en besloten is waar zij niet in mee zijn genomen. Dat is vooral bij deze jongen het geval. En een stukje identiteit ook wat we voor deze jongen bijvoorbeeld willen organiseren is een stukje dagbesteding om wel een dag invulling te hebben en zijn visie is dagbesteding voor mongolen. Ik ben geen mongool, dus dat ga ik niet doen. Dus ook daar in de inhoud is het lastig om te matchen.

F: oké en nou ja, ik kijk even naar de tijd en ik heb eigenlijk dan een laatste vraag. We hebben van alles besproken. Maar hebben jullie ideeën over oplossingen? Er zijn hele grote oplossingen dat er misschien van bovenaf meer gericht moet worden op samenwerking tussen scholen en zo. Daar heb ik natuurlijk niet heel veel invloed op, dus wat zou een realistische oplossing of handelingsalternatief kunnen zijn waardoor er al iets kan veranderen? Hebben jullie daar ideeën over?

A: nou ja, dat je een gezamenlijke opdracht krijgt deze jongeren in zowel in de regio laten wonen als onderwijs realiseren. En gezamenlijk ook gaan kijken van; wat is het stukje connectie met deze jongeren, wat heeft hij nodig, wat is haalbaar en hoe kunnen we gezamenlijk uitkijken van dat het een succes wordt? En dat kan misschien in eerste instantie halve dagen zijn. Dat kan iets met OZA zijn, hè? Maar ik denk dat je echt een gezamenlijk plan moet gaan maken voor deze gasten. En daarin echt moet gaan samenwerken en moet gaan kijken hoe je die connectie maakt. Kijk, vroeger hadden we taxivervoer en zaten hier 8 jongeren in een busje dat was feestelijk altijd. Maar de beste chauffeurs waren altijd die een connectie hadden met die jongeren. En die een keertje langs de McDonalds was gereden, die iedereen een ijsje je gaf, waardoor hij het hele jaar profijt dat die jongeren rustig waren in de taxi en het scheelde hem ongeveer € 10.000 aan schade in die taxi bus. Het was vreselijk om taxichauffeur te zijn, maar je had er een aantal goede bij, maar die zat altijd op de connectie en ik denk dat dat wel de sleutel is van; ga nou kijken naar de connectie zelf. Sociaal aanpassingsvermogen is voor deze jongeren belangrijker dan alleen maar het over onderwijs te hebben, want je gaat pas onderwijs krijgen als de basis goed geweest is. En als je het andersom draait, dan stopt het onderwijs en dan ga je ook uit verbinding en dan heb je eigenlijk uiteindelijk een afwijzing.

F: dus die relatie is echt de basis. Ja, en wat zou ik daar dan in kunnen betekenen? Want je zegt; dan denk ik vooral aan het gezamenlijke tussen onderwijs en zorg. Kan er al iets vanuit Pameijer zijn wat anders kan. Misschien zou dit ook kunnen helpen naar een meer gezamenlijk gevoel.

A: nou ik denk dat je vooral moet gaan onderzoeken van waar zitten de successen? Ik was pas bij het educatief centrum van Horizon. Of bijvoorbeeld de MATE en daar zitten echt wel successen. Daar zitten 3, 4 van onze jongeren en die hebben daar uiteindelijk een baan gekregen. Want ik wil niet alleen maar de negatieve kant laten zien. Ik zou vooral de positieve kant laten zien. Waar zitten de successen en waar gaan we uiteindelijk meer van doen? En zo'n educatief centrum doet echt goede dingen, want die zitten ook wel gewoon goed op de connectie ook. Daar zitten gewoon 12 jongeren die daar werken in de keuken met messen of wat dan ook, maar ze zijn enorm goed in contact met die gasten. En wat ik daar zag met die houtbewerking, ze zijn gemotiveerd ook om daar te komen en het is echt het laatste station? En zo'n de MATE bijvoorbeeld, waarom is dat een succes voor jongeren? Wij hebben nu een jongere (noemt naam cliënt) die stroomt uit, (noemt naam cliënt) van

die jongerenwoningvorm die is uiteindelijk zelfstandig gaan wonen. (noemt naam cliënt) die is via Pameijer naar Maaszicht gegaan. Die heeft nu ook een eigen appartement. Maar het zijn wel 3 gasten die via de MATE zijn uitgestroomd naar zelfstandig wonen. En als je dat onder aan de streep doortrekt, ja, anders hadden ze mogelijk nog 10 jaar met de WLZ in zorg gezeten even landelijk gezien. En dan ben je 6 ton kwijt en het investeren de MATE van 20/30 duizend euro levert het uiteindelijk meer dan 5,5 ton op. En dat is financieel maar eigenlijk nog wel belangrijker is dat de jongeren het gevoel heeft, ik doe er toe in de maatschappij. Ik heb salaris, ik kan dingen kopen en ik heb een baan.

F: willen jullie er nog iets aan toevoegen? Misschien (noemt naam pedagogisch medewerker)?

D: nee, ik denk dat (noemt naam collega) het goed heeft verwoord)

C: nou, ik heb eigenlijk nog 100.000 dingen te zeggen, maar aangezien de tijd, denk ik.

F: is goed zo oké, ja, ja oké.

C: ik denk wat je misschien wel doen Febe en misschien bij de gemeente ook. Want ik heb dit gesprek in de jaren dat ik bij Pameijer zit met al 3 gemeentes gevoerd en elke gemeente loopt daar op zijn of haar manier tegenaan. En ik heb ook in de gemeente gesprekken gehad en daar zijn we tot bepaalde oplossingen gekomen, dus ik zou willen voorstellen van; misschien is het ook nog wel een goed idee om eens te kijken hoe andere gemeentes dit doen? Hoe staan zij hierin? Want wij kunnen hier het wiel opnieuw uitvinden, want wat ik hoor is, is bij elke gemeente bijna hetzelfde. Maar ik weet ook dat er bepaalde gemeentes zijn die al veel verder zijn en die al veel meer in oplossingen zitten. En ik denk dat het wel heel waardevol is om ook te horen wat zij daarover te zeggen hebben. Het proces wat zij hebben doorgemaakt en hoe ze dat hebben gedaan.

E: ja, want heb je daar een voorbeeld van?

C: nou ja, ik heb bijvoorbeeld in de gemeente Gouda om de samenwerking met de scholen op te zoeken en dat plafond dus zeg maar dat stukje zorggeld en onderwijsgeld dicht bij elkaar te brengen. Ben ik samen met de accountmanager langs scholen gegaan waarin de accountmanager heel erg keek naar van; joh welke samenwerking kunnen we aangaan en voor welke jongeren kunnen bijvoorbeeld nou OZA's worden ingezet? Want dat missen scholen ook. Van; hé naar wie kan ik toe? Er zullen heel veel scholen zijn die Pameijer kennen, maar er zullen ook scholen zijn bij wie Pameijer minder bekend is en welke producten biedt Pameijer? En ik ging dan ook bijvoorbeeld mee om te vertellen over hoe dat er dan uit kan zien. Hoe ziet zo'n product er dan uit? Het is heel waardevol om met mensen van accountmanagement bijvoorbeeld te horen van; hee, deze producten zijn er en het is waardevol om van ons te horen van; hoe kan dat dan in de praktijk neergezet worden? En We hebben best wel waardevolle contacten ook opgebouwd met bepaalde scholen waardoor er op een gegeven moment veel meer OZA's ook kwamen. En dat was bijvoorbeeld best wel een positief iets.

B: als ik het weer mag vergelijken met Brabant, in Brabant heb je naar mijn idee meer scholen met OZA' dan dat ik hier kan vinden. Daar had je bijvoorbeeld een cluster 4 school die 3 of 4 aparte OZA klassen in de school had. Eentje gericht op als ik ze even zo mag noemen; de straatschoffies. Dat was een organisatie die hier te vergelijken is met URBAN Skills hier. Daar heette het Open Door voor de kinderen die vooral streetwise benadering nodig hadden, dus dat was een aparte klas in school waar de zorg in het schoolgebouw kwam en naast de leerkracht ging staan. We hadden er ook een klas voor de 'tussen wal en schip', vooral gericht op trauma. Even uit mijn hoofd was dat een organisatie dat heette Just die daar naast een leerkracht ging staan. We hadden er ook eentje voor internaliserenden thuis. De echte thuiszitters met angstklachten. En dan heb je letterlijk een

samenwerking met zorg, want de zorgmensen komen in het schoolgebouw en die deden mee met de teamvergaderingen en die deden mee met teambuilding.

C: vanuit de groep in Gouda ging ik ook echt mee met de scholen inderdaad, waardoor je een veel realistischer beeld had en waardoor ik veel makkelijker kon zien; dit gebeurt er bij mij op de groep en dit gebeurt er bij jullie op school. Dit is het stukje school en dit is het stukje zorg. Ik was best wel veel op de scholen en nou weet ik ook dat we allemaal zitten met personeelstekort en allemaal dat soort dingen en je wil ook niet teveel van één persoon afhankelijk zijn. Maar je weet wel dat het voor die jongeren veel makkelijker naar school kwamen omdat ik ook regelmatig op school was, en veel meer die verbinding opzocht tussen zorg en onderwijs.

F: ja oké ja nou ja, dan ga ik nu afronden. Ik wil jullie heel erg bedanken en mochten jullie het willen teruglezen dan kunnen jullie altijd (noemt naam collega) even vragen dan kan ik het hem opsturen.

Vragen pedagogisch medewerker Pameijer

1. Kunt u iets vertellen over het probleem rondom thuiszitters bij u op de groep in het algemeen?
2. Uit de literatuur is gekomen dat de oorzaken kunnen liggen bij:
 1. Afschalen gesloten jeugdzorg
 2. Leerplichtonthefing
 3. Pedagogisch klimaat op de groep en op school (en de samenwerking tussen deze twee)
 4. Te weinig ouderbetrokkenheid

Klinkt dit bekend? Zo ja, op wat voor manier?

3. Wat ziet u als grootste oorzaak voor het (gedeeltelijk) thuiszitten van deze kinderen/jongeren?
4. Wat merkt u bij de jongeren, wat zeggen zij hier zelf over?
5. Wordt er al intensief gewerkt op de groep aan (terugkeer) school, zo ja, hoe?
6. Ik heb wat jongeren gesproken die verblijven op een woonvorm van Pameijer. Zei zeiden min of meer dat het ook zou kunnen helpen als er op de groep meer mee gedaan zou kunnen worden, in een behandeling/training bijvoorbeeld. Hoe denk u hierover?
7. Wat is volgens u de oplossing voor dit probleem?
8. Wat zou u en uw collega's kunnen helpen om hieraan te kunnen bijdragen?

Getranscribeerd interview deelvraag 2 individueel interview pedagogisch medewerker Pameijer

Respondenten: pedagogisch medewerker Pameijer (C)

Interviewer: Febe Prins (F)

Locatie: online Teams vergadering

Dag van interview: 15/05/23

Mondelinge toestemming voor opnemen interview + gebruik onderzoek: ja

(voorafgaand aan het opnemen is het doel van het onderzoek toegelicht en met wie er contact opgenomen kan worden om de gebruikte informatie van de respondent achteraf terug te lezen)

** bij het noemen van locaties of namen is er tussen haakjes benoemd waar het over gaat zonder details te noemen*

F: nou ja, goed, super fijn dat we even konden bellen erna en dat we ook een beetje op één lijn lagen daarover, want ja, ik ben nu ook al bezig geweest met de handelingsalternatieven. Kijken wat de professionals zeggen, de cliënten. Maar ik wil eigenlijk eerst aan jou vragen of jij iets over probleem kan vertellen, hoe je dat op de groep ervaart als pedagogisch medewerker.

C: dat die jongeren zoveel thuis zitten, hè?

F: ja klopt.

C: ik denk het eerste probleem wat er een beetje is, is dat als de jongeren niet naar school gaan, betekent het dus dat de dagdienst. We hebben dagdiensten. En zij staan altijd alleen. En officieel werken wij, als ik dat goed zeg, één op 5. Dat betekent dat er een pedagogisch medewerker op 5 jongeren staat. En wat we nu eigenlijk heel vaak hebben is dat er eigenlijk meer jongeren aanwezig zijn dan dat er is afgesproken zeg maar. Omdat ze niet naar school gaan. Nou moet ik zeggen bij ons op de groep is dat niet heel problematisch omdat we allemaal wel wat oudere jongeren hebben die ook allemaal wel wat chiller zijn. Maar we hebben ook wel eens dagen dat het best wel druk kan zijn. En als je dan natuurlijk als pedagogisch medewerker alleen staat op misschien 7 jongeren, ja, dan moet je soms keuzes maken in; hoe ga ik nu handelen? Ga ik nu erop in als bijvoorbeeld de situatie gebeurt of moet ik het laten gaan, want ik sta alleen. En ik heb geen back up. En ik denk dat dat ook wel zorgt, kan zorgen voor situaties waarin je gewoon niet terecht wil komen.

F: nee precies, nee, en zoals?

C: nou bijvoorbeeld, hè? Dit zijn jongeren die vrij onvoorspelbaar kunnen zijn, bijvoorbeeld ik heb wel eens meegemaakt dat er een meisje weg liep om 's ochtends om 9 uur samen met nog een ander meisje. En ik wist op een gegeven moment waar ze waren, maar ik kan er niet naartoe.

F: nee precies.

C: want ik heb nog 5 jongeren op de groep. Nou kan ik daar natuurlijk sowieso niet daar naartoe, maar je kan gewoon wat makkelijker handelen op het moment dat er minder jongeren zijn.

F: dus eigenlijk zeg je ook van, er is wel een personeelstekort waardoor we ook minder kunnen eigenlijk?

C: nou ja, er is geen personeelstekort als iedereen gewoon naar school zou gaan.

F: nee oh ja juist. Hoeveel jongeren zitten er op de groep en hoeveel daarvan gaan er niet naar school bij jou?

C: een paar dagen geleden hadden we er 11 en daarvan gaat even denken, nu moet ik het goed zeggen. Nu zitten we trouwens op 8, want er zijn er twee heel snel weggegaan. We hadden een jongere die ging om de week naar school, dus die zat de ene week de hele week thuis en de andere week was die de hele week op school. Dus het meisje tegenover heeft geen school. Beneden is geen school en één dag school, dus zeg 1, 2, 3, 4. En aan de andere kant is het 5, 6, 7, 8, 9. In het ergste geval hadden we 9 jongeren op de groep. En twee gingen er naar school.

F: oké en hoe heet dat? Ik ben even vergeten wat ik wilde vragen. Oh ja, krijgen ze ook behandeling als ze op de groep zijn?

C: nou ja, het is een behandelgroep dus de behandeling zit verweven in de begeleiding en in wat we doen. Sommige jongeren kregen wel op de tijdstippen dat ze naar school zouden moeten therapie. Omdat vanuit school wordt er dan vaak ook gezegd, therapie is belangrijker dan school. Dus ze krijgen wel behandeling, maar niet allemaal nee.

F: oké en als je dan kijkt naar die aantal jongeren bij jullie die niet naar school gaan, waar ligt dat dan volgens jou aan? Voor een groot deel, wat speelt er?

C: voor het grootste deel denk ik dat specifiek bij ons een gedeelte kennis vanuit de scholen is. Dat zei ik de vorige keer ook al.

F: ja precies.

C: dit is een doelgroep wat eigenlijk niet wordt behandeld binnen opleidingen, zelfs niets in de pedagogische opleidingen. LVB is vaak een heel.. dat wordt niet behandeld, hè? Het feit dat wij als we beginnen bij Pameijer we eerst nog een vierdaagse cursus over deze doelgroep krijgen. En daarnaast zie ik nog steeds dat collega's van mij soms moeite hebben met deze jongeren, dus ik kan me heel goed voorstellen dat scholen daar helemaal moeite mee hebben. Dus ik denk dat het een stukje kennis is. Ik denk ook, en als klein voorbeeld trouwens heb ik daar wel wat op, daar was een meisje die ging continu spijbelen. En dan wordt er gezegd als ze drie dagen niet naar school gaat mag ze niet naar huis. Nou, op het moment dat je natuurlijk een jongere zegt dat diegene niet naar familie mag, ja, dan ga je een beetje tegenwerken waarvoor ze bij ons zitten. Want wij zijn juist wel van in verbinding staan met familie, ga vooral op verlof naar ouders, want dat zijn vaak de momenten dat je even niet op de groep bent. Dus op een groep wonen is al best wel vervelend en als een school dan bepaalt van hé, je moet 3 dagen naar school anders mag je niet naar huis. Ja, dat is zo tegenstrijdig. Nou, dan zie je dus dat er heel weinig kennis is van deze doelgroep. Dit meisje heeft het juist nodig om naar huis te gaan. Dat ze misschien wel stimulans zou kunnen vinden daar. Maar goed, dat is een stukje. Ik denk dat daarnaast hebben wij ook best wel een oudere doelgroep. Dus bijvoorbeeld; wij hebben ook een jongen die zit op het deeltijd MBO, dat is een dag naar school. Nou die jongen waarover je net vertelde die zit op de boot school, dus dat betekent een week af een week op. 18 - jarigen die niet meer naar school gaan, want die hebben geen leerplicht meer. Nou gewoon geen zin meer. We hebben een jongen die is geschorst. Dat heeft weer met kennis te maken. En, ik denk dat het ook wel een reden is, is dat wij en de docenten vaak ook te weinig tijd hebben om elkaar goed te vinden en om elkaar ook goed te spreken. Van hé, dit is de casus die er ligt. Wat kunnen jullie betekenen? Wat kunnen wij betekenen? Hoe kunnen we zorgen dat dit goed gaat? Want ik merk ook, er was een jongen, mijn mentor kind, die heb jij toevallig ook gesproken. Die jongen ging heel lang niet naar school. En die heeft tegen school gezegd dat het dan niet zo goed ging en dat ging het ook niet, maar school heeft nooit een melding gemaakt naar de leerplicht. Nou zal ik zeggen dat leerplicht is ook verschrikkelijk hoor, want daar heb je echt helemaal niks aan. Dat levert mij ook alleen maar gezeur op. Want dan moet ik weer met die mensen praten. En ja, het gaat echt niet veranderen. Ga zo'n jongen met LVB maar eens een straf geven. Dat heeft totaal bijna geen zin. We hebben ook

weinig middelen om te zorgen dat die jongeren naar school gaan en school heeft weinig middelen om te zorgen dat jongeren naar hun toe komen.

F: en wat voor middelen bedoel je dan?

C: nou ja, vaak als ze bijvoorbeeld thuis wonen. Of toen ik bijvoorbeeld spijbelde van school, dan werd mijn moeder boos en dan belde mijn moeder naar school. En soms bracht ze me gewoon. Maar deze jongeren vallen natuurlijk binnen het zorgsysteem. Nou binnen het zorgsysteem heb je natuurlijk allemaal wetten. Je mag in principe WZD, daar ben je mee bekend? Wet zorg en dwang. Dus je mag geen beperkende maatregelen opleggen, vrijheidsbeperkende maatregelen dus je kan eigenlijk al weinig straffen daarop. Nou zal ik niet zeggen dat straffen de oplossing is, maar er zijn nu te weinig tools. Nou ja om maar even wel te zeggen dat bijvoorbeeld die jongen die jij ook hebt gesproken. Daar heb ik toch op een gegeven moment 1 keer de PlayStation bij weggenomen en gezegd van; je moet vandaag naar school om toetsen te maken, want die toetsen zijn super belangrijk en anders kan je niet over en hij is uiteindelijk wel gegaan. Dan krijg ik natuurlijk weer te horen dat ik dat niet had mogen doen. En daar hebben ze ook allemaal hartstikke gelijk in, maar je wilt zo graag dat ze naar school gaan.

F: ja precies.

C: en of je nou in het negatieve of het positieve stapt, het heeft eigenlijk geen zin. Vaak worden ook de jongeren zelf best wel overvraagd. Ze wonen natuurlijk op een groep. Ze krijgen behandeling en therapie en hebben allerlei afspraken. En daarnaast moeten ze vaak ook nog naar school en dan worden er ook weer dingen van hun verwacht en dat trekken ze vaak ook niet mentaal. Het zou veel beter zijn als er maatwerk wordt geleverd.

F: ja, ja precies want wat zou jou en je collega's op de groep kunnen helpen dat jullie ze misschien wat meer naar school kunnen krijgen? Want de vorige keer bij de focusgroep vroeg ik dat natuurlijk ook al maar toen was het ook vooral op een niveau waar ik weinig invloed op heb. Maar wat zou er op de groep bijvoorbeeld al kunnen gebeuren?

C: ja, dat is wel een hele goeie vraag.

F: ja, bijvoorbeeld de jongeren die ik gesproken heb, allemaal hadden ze het antwoord op die vraag dat misschien op de groep tijdens de behandeling ook een behandeling kan zijn voor het naar school gaan. Dus wat school gerichter, zodat ze worden voorbereid om weer naar school te gaan.

C: ja dan denk ik misschien ook wel weer te ver door in problemen, want dan denk ik, hoe gaan we dat neerzetten? Want dat is natuurlijk een stukje verantwoordelijkheid van school. In mijn optiek.

F: dus dan zou ik misschien wat meer van school uit geregeld kunnen worden, zoiets bijvoorbeeld?

C: even denken, wat zou kunnen helpen om de jongeren meer te motiveren naar school te gaan? Nou, ik denk op het gebied van persoonlijke aandacht. Dat zou werken, daar heb ik een moeder ook pas geleden over gesproken. Haar dochter gaat ook continu niet naar school en die zegt van joh, maak haar wakker en ga even met haar lekker ontbijten, maak een lekker ontbijtje voor haar en maak een theetje voor haar. Daar heeft ze ook hartstikke gelijk in, want als je die jongeren net even wat persoonlijker aanpakt en zegt van; joh, laten we samen even ontbijten. Dan gaan we lekker je dag bespreken en dan gaan we kijken tot hoe laat je naar school moet. Dat is voor ieder kind fijn.

F: ja zeker.

C: als ik naar school ging, maakte mijn moeder me wakker en dan aten we samen ontbijt. En dan nou maakte zij soms nog mijn brood. Oké, dan zat ik weliswaar op de basisschool, maar goed, dat zijn stappen die heel liefdevol zijn opgebouwd en uiteindelijk kan je het zelf. En deze jongen heeft dat nooit gehad. Er wordt gewoon verwacht; hé, je wordt wakker op een dag en je gaat gewoon naar school. Dus daar heeft ze sowieso gelijk in. Het moeilijke daarvan is natuurlijk; we hebben er 11.

F: ja precies.

C: dat is gewoon ontzettend lastig en dan kom je nog eens binnen om 8 uur en dan krijg je een overdracht tot 08.30u. Nou dan gaat de telefoon roodgloeiend staan en dan gaat is er weer iemand ziek en hebben er weer mensen hoofdpijn en dan komt de schoonmaakster binnen en dan komt er iemand voor het raamkozijn komt binnen. Dan ben je al helemaal overspannen.

F: ja dat snap ik. Ja, het is ook geen doen inderdaad om 11 cliënten zo van dichtbij natuurlijk te begeleiden.

C: die persoonlijke aandacht zou een school kunnen zijn? Dat ben ik wel eens.

F: oké maar hoe kan dat dan wel vormgegeven worden? Want je zegt inderdaad, we zijn maar met zijn tweeën op 11 jongeren.

C: in principe op de dagdienst, maar in je eentje zelfs.

F: zou er dan misschien een aanbeveling gedaan kunnen worden van ja, een soort ambulant begeleider voor overdag voor een cliënt of voor een paar cliënten dat er misschien ook meer mensen aangenomen moeten worden?

C: ja, je zou natuurlijk wel kunnen kijken naar een constructie. Kijk, je kan moeilijk zeggen je huurt iemand in van 8 tot 10. Er is niemand zo gek die twee uurtjes per dag komt werken. Laten we eerlijk zijn, maar er zijn genoeg mensen die misschien wel om 10 uur beginnen ergens anders die het misschien helemaal niet erg vinden om even een uurtje te komen helpen.

F: nee precies.

C: ik heb ook wel eens jongeren naar school gebracht. Die waren zo verdrietig en dan zei ik gewoon tegen de slaapdienst; blijf jij wat langer. Dus bijvoorbeeld de slaapdienst wat langer laten blijven.

F: oh ja, juist ja.

C: dan sta je natuurlijk met zijn tweeën. De slaapdienst werkt tot 08.30u en de dagdienst begint om 8 uur dus je hebt een half uur overdracht, maar vanaf 08.30u sta je alleen. Ik denk dat als je dat verlengd naar Misschien 09.30u dat dat misschien nog best wel een voordeel kan zijn. Dan staan we met zijn tweeën.

F: oh ja, dat is wel een goeie. Ja, zeker. Want bijvoorbeeld...of wilde je nog wat zeggen?

C: nee, ik zit gewoon hardop te denken wat je nog meer zou kunnen doen.

F: ja want uit de focusgroep leek voor mij vooral naar voren te komen dat het vooral bij school lag, dat daar de expertise en de kennis mist. Of dat ze niet genoeg op de band met de jongeren zitten. Ervaar jij dat ook zo? Dat daar echt wel de grootste oorzaak ligt?

C: ja, dat denk ik wel. En laten we wel eerlijk zijn. Het is niet alleen het onderwijs, maar ook de zorgsector staat op zijn kop. Op scholen kunnen ze geen ervaren docenten vinden, maar wij kunnen ook geen ervaren pedagogisch medewerkers vinden. Er werd zelfs een schatting gedaan dat we over

20 jaar bestaan pedagogisch medewerkers voor 30% uit invallers. Dat we gewoon geen personeel meer kunnen vinden.

F: ja bizar.

C: dus ja, het heeft wel twee kanten en ook de werkdruk aan beide kanten staat echt op ontploffen natuurlijk. En daardoor zal bijvoorbeeld een docent die niet zo snel de OZA kent, die onderwijs - zorgarrangementen. Die zal eerder denk ik denken van; joh, ik pak het zelf wel even op, want of ik het nou zelf oppak of tijd moet gaan steken in het uitzoeken. En zo denken wij ook, wij denken ook vaak, nou, we pakken het zelf wel op. Want om nou tijd te gaan stoppen in het naar de docent bellen en overleg en daar heb ik helemaal tijd voor.

F: maar zou het wel helpen, dat zei de beleidsadviseur van gemeente Rotterdam ook, van; misschien kan dat ook meer preventief ingezet worden als een jongere naar school gaat, dat die dan gelijk een OZA krijgt en mocht dat goed gaan, kan dat afgeschaald worden. Is dat een idee om daar meer mee bezig te zijn?

C: nou, je moet natuurlijk wel altijd even oppassen met een OZA. Het zegt natuurlijk wel zo dat zorg en school wordt opgeschaald en wat je natuurlijk wel vaak krijgt is dan zijn er nog meer extra poppetjes nog meer extra druk. Want die OZA's bijvoorbeeld ken ik en dan werd er echt een persoonlijk begeleider gericht op onderwijs ingezet. Maar je moet natuurlijk niet vergeten dat deze jongeren al mega veel mensen om zich heen hebben.

F: ja, dat is waar.

C: op de groep en ook vaak op school, want ze zitten vaak speciaal onderwijs en dan heb je er ook nog iemand die daar tussen gaat zitten. Ik kom uit de gemeente Gouda, daar heb ik heel veel gewerkt. Daar liepen ontzettend veel pilots, want daar liepen wij best wel voor op de zorg in Rotterdam. Daar ging ik bijvoorbeeld ook echt mee met de jongeren. Ja het mooie daarvan is dat je de verbinding veel makkelijker maakt. Want ik kwam op de scholen van mijn jongeren. Ik deed daar zelfs uitleggen en trainingen geven aan de docenten. Dus je stond veel meer in verbinding. Daar was een veel makkelijker overdracht. Alleen het gevaar daarvan is vaak weer dat je teveel betrokken raakt.

F: ja precies ja. En wat misschien ook niet heel haalbaar is met de tijd en met wat je allemaal nog meer moet doen?

C: ik denk dat het wel haalbaar is op het moment dat je die vrijheid krijgt om het anders in te delen.

F: ja, oke.

C: ik doe nu ook met die jongen die je niet kon spreken. Die heeft geen school maar heeft wel begeleiding op andere plekken, maar kan dat ook niet alleen. Daar ga ik ook mee naartoe. Maar je moet wel ook de vrijheid krijgen en het vertrouwen van managers, gedragsdeskundigen dat je het ook op een goede manier neerzet.

F: ja precies.

C: en ik denk wel dat daar in dus expertise nodig is. Dat kan je niet iedereen zomaar laten doen, maar daarin zou bijvoorbeeld de coördinator van de locaties heel goed in mee kunnen denken. Van joh, we hebben deze jongeren, hoeveel tijd heb je? Die zou daar een veel actievere rol in kunnen nemen. Ik als coördinator sta ook veel meer op die groep. Ik zie veel meer collega's, ik zie alle jongeren, ik kan daar veel meer mee puzzelen. Samen met de gedragsdeskundige bijvoorbeeld naar de manager van;

hoe kunnen we dat mooi neerzetten? Die muur tussen zorg en onderwijs wordt nu ook vaak als excuus gebruikt. Ik kreeg bijvoorbeeld in de gemeente Gouda veel vrijheid om te kijken, hoe kunnen we die muur doorbreken? Dus ik ging als groepswerker mee met de accountmanager naar de scholen om te kijken van hé, wat zijn eigenlijk OZA's? Dat was dan echt van de accountmanager van joh, wij hebben OZA's en wij hebben ondersteuning op school. Die ging heel erg op de producten zitten en op de professionele verbinding en ik ging heel vaak mee om te vertellen, maar hoe ziet dat er in de praktijk uit? Hoe kunnen we dat dan realiseren? Hoe gaan die poppetjes dan werken? Want scholen weten dat vaak ook niet. Ondersteuning op school? Wat betekent dat eigenlijk? Dat is ook per zorg en per schooljaar verschillen, maar bij de ene jongere waarin ik in gemeente Gouda meeding, was ik in de klas naast hem aanwezig. En hielp ik hem heel erg individueel en de andere jongeren op een andere school hielp ik heel erg in groepjes, dus dan was ik eigenlijk gewoon bijna een onderwijsassistent van school. Dan werkte ik altijd in het groepje waarin hij werkte, zodat ik wel op hem kon inspelen maar ik was ook met de andere jongeren bezig. Dus wat is dat eigenlijk? Een OZA? Ik weet het zelf eigenlijk niet, maar ik denk dat scholen dat ook bijna niet weten. Omdat je die heel vrij kan inzetten.

F: daar is ook misschien nog onvoldoende kennis over, waardoor het misschien niet altijd wordt ingezet?

C: ik denk het wel. Ik denk dat als je mijn collega's vraagt op de groep van jongens vertel even wat een OZA is. Ik denk dat niemand het weet.

F: en als dat nou meer duidelijker zou worden, ook voor het onderwijs. Zou dat dan een soort oplossing kunnen zijn, denk je dat er dan meer jongeren naar school zouden gaan?

C: nou, ik denk dat dat wel heel snel is, maar dat zou het uiteindelijke het doel wel kunnen zijn. Zoals ik zei, ik denk dat er heel veel stappen tussen zitten. Ik denk dat je eerst moet zorgen dat de zorgmedewerkers kennis hebben van een OZA. Ik denk dat je de scholen kennis moet meegeven wat een OZA is. Doormiddel van langskomen trainingen geven maar ook met de accountmanager en echt medemensen van de praktijk. Want dat heeft zo weinig zin om continu theoretische mensen daar naartoe te sturen die geen idee hebben wat wij eigenlijk doen. Mensen zeggen ook wel eens tegen mij via, maar jij bent toch verantwoordelijk voor de praktische zorg dus je kan toch even zorgen dat Pietje zich doucht? Daar ben ik niet voor, dus dat weten ze ook vaak niet. We maken OZA's, het idee OZA's is top maar de hele uitvoering denk ik bij mezelf; loopt dat? Bij ons dan he. Want er zijn natuurlijk projecten ondersteuning op school waarin echte OZA's zijn. Dus daar zal het allemaal veel beter lopen.

F: jij zei net ook al van tussen Pameijer, dus zorg en school is gewoon een andere wereld en de samenwerking verloopt niet zo goed. Maar dat komt ook omdat bij beide kanten gewoon weinig mensen zijn. De tijd is er niet. We weten dus ook dat die mensen er weinig zijn. Is het dan wel handig om zo'n aanbeveling te doen, of is dat gewoon niet uitvoerbaar? Om te zeggen er moet meer gebeuren met de samenwerking?

C: ik denk dat de zorg en het onderwijs te langzaam meegaan met de tijd. En dat is ook waarom ik niet per se de oplossing zo heb. Want ik zou 'm je zo geven hoor. Maar ik denk dat er nu al gekeken moet gaan worden, want dat iemand van HR tegen mij zei dat de prognose is dat als we uit steeds meer invallers gaan bestaan, dan denk ik bij mezelf als dat de prognose is, hoe kan het dan dat we daar nu nog niet mee bezig zijn? Waarom gaan we wachten totdat het moment daar is en dan valt alles uit elkaar en dan word ik weer overspannen en mijn collega wordt overspannen.

F: dat gaat niet werken nee, dus dan zou er al iets moeten gebeuren.

C: nou, ik heb ook wel eens voorgesteld hè? Want ik als coördinator sta veel dichterbij... Ik denk dat wij daarin veel meer kunnen doen, zoals ik zeg, als wij onze tijd anders kunnen en mogen indelen. En als daar ook gewoon echt over nagedacht kan worden, dan denk ik, er zijn best wel oplossingen. Maar je moet wel zorgen dat mensen die de oplossingen kunnen bieden dat die ook tijd en ruimte krijgen om daarover na te denken.

F: ja, precies.

C: en ik zou best wel eens met onze gedragsdeskundige kunnen zitten; van joh, wat is nou het probleem? En hoe kunnen we nou zorgen dat die dan naar school gaat? Wie kunnen we daarvoor inzetten? Mensen zijn best wel bereid om tijd vrij te maken om mensen naar school te krijgen. Of om wat langer te blijven bijvoorbeeld, maar niet in de huidige situatie waarin het allemaal maar vanzelfsprekend lijkt. Ja, het is lullig om te zeggen, maar er moet ook een stukje waardering tegenover staan en dat is vanuit scholen ook zo. Ik denk dat docenten echt wel bereid zijn om meer contact te hebben, maar ook zij staan zo onder druk.

F: ja, zeker.

C: ja, dat is ook niet iets wat jij kan veranderen.

F: nee precies, het is super belangrijk dat je ook allemaal vertelt wat je weet, het is een super groot en complex probleem natuurlijk, dus daar heb ik ook niet zomaar een oplossing voor denk ik.

C: ik denk dat heel praktisch, kun je wel zeggen dat persoonlijke aandacht heel belangrijk is. Dat is voor de groepen belangrijk, dus ik zou sowieso iets van aanbevelen van joh; inderdaad zou het kunnen dat de slaapdiensten een uur langer blijven. Ik zou heel erg op het praktische stuk ook zitten. Het management, gedragsdeskundige en pedagogisch medewerker B, dus de coördinatoren. Laat diegene is met zijn 3'ën zitten en kijken van oké, deze jongen gaan niet naar school, zijn er oplossingen? Kunnen wij daarin iets bieden? Want dan kan ik al 100% zeggen dat ik een collega heb rondlopen, die zou best wel me een ander meisje naar school willen. De bereidheid is er. Ik zou sowieso ook iets aanbevelen met; er moet tijd vrijkomen om in verbinding te komen te staan met scholen.

F: ja, precies.

C: ik zou ook iets aanbevelen met; laat misschien accountmanagers ook eens wat meer bij ons in de vergadering komen vertellen wat voor producten er nou eigenlijk zijn. Want nogmaals, wij hebben ook geen kennis van de OZA's.

F: nee precies, zodat diegene ook wat meer kan uitleggen. Dit is wat het inhoudt en dan zouden jullie ook kunnen zeggen, dit zou het in de praktijk kunnen betekenen?

C: ja laat een accountmanager in een vergadering van de groepen is komen vertellen; joh dit zijn de producten gericht op onze doelgroep. Wij hebben de doelgroep van 12 tot en met 18, ze wonen uit huis. Wat voor producten kunnen wij nou inzetten? Ik heb nu die jongen die niet naar school gaat, die nu via Pameijer Werkt een project doet. Ja, dat heb ik ook zelf maar geregeld, maar ik wist ook niet dat dat bestond en überhaupt kon.

F: dus je denkt ook wel dat veel pedagogisch medewerkers ook niet afweten van wat de mogelijkheden allemaal zouden kunnen zijn. Dus dat zou heel veel kunnen helpen in dat jongeren misschien wel weer gaan werken of naar school gaan?

C: Ja dat denk ik wel. En ik denk echt dat we daarin ook elkaar meer moeten opzoeken. Arrangeurs en accountmanagers. Nou dat is ook wel een praktisch iets van; laat de accountmanager maar eens komen en vertellen hoe een OZA eruit zou kunnen zien en hoe je dat kan inzetten en hoe ziet dat er dan uit. Dan kunnen wij uiteindelijk wel nadenken van; oké, is dat wel handig, een extra poppetje? Dat is ook wel iets, dat is heel klein wat je kan aanbevelen.

F: maar goed, ja, daar begint het natuurlijk ook en misschien ook in combinatie met dat inderdaad zo'n slaapdienst een half uur langer kan blijven zodat de ander meer persoonlijke aandacht kan geven aan die jongeren waardoor ze misschien meer motivatie voelen en zich ondersteund voelen. Ja, dat is heel duidelijk. Ik denk ook wel dat ik hierdoor wat meer in beeld heb gekregen van hoe dat dan ook inderdaad echt op de groep zeg maar gaat. Dat is natuurlijk heel waardevol, want inderdaad, in de focusgroep was het toch wel vooral op het niveau van management dus om dit als aanvulling te horen....

C: ja en dat snap ik wel hoor. Want die manager weet je, heeft hij verteld over Talent Lab 010?

F: weet ik.

C: heeft hij dat helemaal niet verteld? Hij heeft zeg maar omdat er op alle groepen die wij hebben zoveel jongeren thuis zitten, heeft hij met de gemeente Talent Lab 010 ontwikkeld? Dat is een project vanuit Pameijer waarbij jongeren die niet naar school gaan naar dat Talent Lab 010 gaan vier dagen in de week. Eén dat verlicht de groep, want ze zijn niet op de groep. En twee, ze kunnen tijdens dat Talent Lab hun talenten ontwikkelen, kijken naar wat bij hen past. Misschien kunnen ze wat onderwijs krijgen, dus eigenlijk is dat iets wat (noemt naam manager) heeft verzonnen om te zorgen dat de groep wordt ontlast. Gelukkig kregen we krijgen we daar nu ook extra geld voor, maar het is eigenlijk bijna belachelijk dat wij als zorginstelling een hele dagopvang moeten gaan verzinnen omdat mensen niet naar school mogen of kunnen.

F: ja, precies.

C: misschien is dat ook nog wel iets van, die verbinding met school. Je zou eigenlijk bijna een docent er aan willen verbinden om te kijken of iemand aan willen verbinden om te kijken van hé, hoe kunnen we nou zorgen dat ze wel naar school gaan? Want het is leuk dat ze nu hun talenten kunnen ontwikkelen en kunnen verven en sporten. En dat is top, want je ontlast de groep daarmee. Het staat in de kinderschoenen hoor, maar ik dacht misschien heeft hij daarover verteld. Het is vorige week voor het eerst begonnen.

F: oké nou, dat is wel goed om te weten.

C: maar is wel weer leuk om mee te nemen misschien. Ja zo is hij ook wel weer heel erg bezig.

F: ja inderdaad en iedereen ziet het natuurlijk ook vanuit zijn of haar eigen perspectief en dat is logisch. Maar dat het zo elkaar kan aanvullen is natuurlijk wel belangrijk voor het onderzoek. Oké, nou super. Ik denk dat ik wel voldoende heb zo.

C: ja nou mooi.

F: ja, heb je zelf nog iets wat je wil vragen of nog wil zeggen?

C: nee, ik hoop dat het je helpt. Dat is het belangrijkste en ik voel me ook gehoord. Dat was vorige keer gewoon een beetje lastig met zoveel mensen.

F: ja, inderdaad.

C: maar ik wilde gewoon heel erg ook dit delen met jou van; dit is hoe het eraan toe gaat op de groep en dit is waar wij op de groep een beetje tegenaan lopen en dat het ook wel heel vervelend is voor de jongeren.

F: ja, zeker.

C: en dat we met alles willen meebewegen en willen helpen, maar vooral tijd en ruimte is gewoon soms zo moeilijk.

F: ja precies, begrijp ik ja.

C: maar goed, ja ik hoop dat er wat uitkomt en ik hoop dat onze manager ernaar kijkt en denkt van goh, dat is mogelijk.

F: ja klopt ja en ik had je natuurlijk nog gevraagd voor woensdag, maar ik weet nu wel wat jij zou aanbevelen dus ik ga nog even kijken of dat dan echt nodig is. En ik heb ook nog geen antwoord van (noemt naam manager), dus ik weet nog niet precies of het dan doorgaat?

C: (noemt naam manager) moet je ook gewoon stalken hoor, want die reageert ook niet.

F: nee inderdaad, dus ik houd je nog even op de hoogte. Is dat goed?

C: ja dat is goed hoor, app maar.

F: goed ja, nou super bedankt en een fijne dag nog.

C: dat komt goed. Ja, jij ook bedankt en succes verder. Komt vast goed. Doei.

F: doei doei.

Bijlage 5: data – analyse deelvraag 2

Open coderen professionals interview

Hieronder vindt u de geanalyseerde data naar aanleiding van een focusgroep met professionals. Deze focusgroep is gehouden om de professionals van perspectief te laten wisselen om zo tot nieuwe inzichten te komen rondom dit probleem. Omdat het hier gaat om een focusgroep is het een open en lopend gesprek geweest tussen de interviewer en de professionals. Vandaar dat in de analyse van de data geen vraag- en antwoord uitgeschreven is, maar losse tekstfragmenten uit het gesprek die betekenisvol waren voor het beantwoorden van de deelvraag.

Omdat er in dit onderzoek ook gezocht moet worden naar welke knelpunten die spelen bij het niet naar school gaan van deze jongeren, is (vooral) in het eerste deel gekozen om onder elk fragment 'knelpunt' te benoemen. In het laatste gedeelte zullen de tekstfragmenten gelabeld worden met 'handelingsalternatieven', die geboden zijn door de professionals.

De knelpunten en handelingsalternatieven worden onderaan het open coderen per kleur/thema samengevat voor meer duidelijkheid over het meest voorliggende probleem of handelingsalternatief volgens de professionals.

Respondenten: locatiemanager Pameijer (A), gedragswetenschapper Pameijer (B), pedagogisch medewerker Pameijer (C), pedagogisch medewerker Pameijer (D) & beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam (E)

Interviewer: Febe Prins (F).

Tekstfragment 1:

A: wat je ziet is dat alle jongeren die terug geschaald worden richting de open jeugdzorg dat er op dit moment geen plek is binnen de scholen of dat jongeren ontheffing krijgen om in ieder geval geen onderwijs te kunnen gaan volgen, maar wel uiteindelijk op de groep geplaatst worden. Zonder onderwijs.

Knelpunt: doordat gesloten jeugdzorg wordt afgeschaald is er vaak geen plek binnen het onderwijs voor de jongeren. Vaak wordt dan ook een leerplichtontheffing aangevraagd. Jongeren komen dus hierdoor op de groep bij Pameijer zonder school of uitzicht op school.

Tekstfragment 2:

A: kijk wij hebben al zoveel mensen aan de lijn gehad en overall ontstaat er ergens wel druk. Maar wij ervaren niet de verantwoordelijkheid van, of dat het nou wijkteam is of een gezinsvoogd is of wat dan ook. Wie gaat deze jongere uiteindelijk nou op een school plaatsen. En wij weten, ik ben er heel eerlijk in, op een gegeven moment weet ik ook niet meer bij wie we moeten zijn?

Knelpunt: Pameijer weet soms niet meer bij wie ze moeten zijn om een jongere weer naar school te kunnen krijgen.

Tekstfragment 3:

C: nou ja, ik denk dat waar ik in het algemeen met onze jongen op de (noemt woonvorm Pameijer) tegenaan loop is vooral de expertise en kennis over de doelgroep vanuit scholen en daarin inderdaad die samenwerking die niet helemaal soepel loopt. Maar qua expertise vanuit de scholen, hoe om te gaan en hoe deze jongeren te begeleiden, is vrij minimaal. Het hulp zoeken naar ons of verbinding zoeken dat gebeurt ook niet genoeg.

Knelpunt: er lijkt niet genoeg expertise/begeleiding te zijn binnen de scholen waar de jongeren geplaatst (kunnen) worden. Ook de samenwerking tussen school en de pedagogisch medewerkers van Pameijer verloopt niet soepel.

Tekstfragment 4:

B: het verschilt heel erg per school. En dat is echt school specifiek wie zelf belt en wie openstaat voor

een overleg. Wie ook graag bij behandel besprekingen wil zijn en welke school niet. Heeft denk ik ook met werkdruk te maken.

Knelpunt: de samenwerking verschilt ook met school en lijkt ook met werkdruk te maken te hebben.

Tekstfragment 5:

A: kijk als je het hebt over de verantwoordelijkheid. Onderwijs en zorg zijn wel twee verschillende werelden als we heel eerlijk zijn. En die komen niet bij elkaar.

Knelpunt: er wordt gevoeld dat er niet voldoende samenwerking is tussen onderwijs en jeugdhulp.

Tekstfragment 8:

A: nee, maar kijk het personeelstekort hebben wij ook. Op de kinderwoonvorm werken er 3 van 20/21 jaar. Omdat dat wel talenten zijn, maar we moeten ze nog helemaal opleiden omdat we anders geen personeel kunnen hebben.

Knelpunt: Pameijer heeft ook last van een personeelstekort.

Tekstfragment 9:

D: dan wordt de afspraak aan het begin gemaakt van hé, neem contact op. Wekelijks willen we het liefst even een update over hoe het is gegaan en eindstand horen we alleen maar wanneer het fout is gelopen. En vaak krijgen we berichten pas te laat, dus dan horen we; de afgelopen maand ging het niet goed, oké maar waarom hebben we de afgelopen maand niks gehoord?

Knelpunt: de afspraken over communicatie vanuit school word niet nagekomen.

Tekstfragment 10:

D: maar ook op het moment dat een kind gaat de deur uit met spanning en dan melden we dat netjes op een school en dan alsnog die dag wordt iemand eruit gezet terwijl je denkt, maar we hebben meegegeven waar je rekening mee kunt houden.

Knelpunt: school lijkt niet goed te kunnen inspelen op de problematiek ondanks gemeld door Pameijer.

Tekstfragment 11:

D: maar wat er juist gebeurd is als we dan op de hoogte stellen van joh, dit is er gaande, dan doen ze juist de deur heel erg dicht van oké voor jou heb ik al geen tijd. En dat voelt een kind heel erg. En zo komen ze dan vaak ook terug, dat ze eigenlijk het idee hebben geen eerlijke kans gekregen te hebben aan het begin van de dag. En dan krijg je weer de jongeren van ja, waarom heb je het verteld? En dat heeft dan weer een effect omdat het dan weer iets met de relatie op de groep doet. En zo zit je in een loop.

Knelpunt: door te melden bij school waar ze rekening mee kunnen houden bij een jongere en daar niet op wordt ingegaan, zorgt dat voor spanning op de groep en in de relatie met de pedagogisch medewerkers.

Tekstfragment 12:

E: maar wat ik dus opvallend vind is dat op elke school hebben wij als gemeente onderwijs - zorgarrangementen ingekocht. Nou, Pameijer zit er zelf natuurlijk volop in. Waar zijn die dan op zo'n moment? Dat snap ik niet.

A: nee, en die worden ook nauwelijks ingezet bij ons hoor. Ja, als het kalf al verdrongen is.

Knelpunt: op school zouden onderwijs- zorgarrangementen ingezet kunnen worden. Dit wordt nauwelijks gedaan bij Pameijer.

Tekstfragment 13:

E: maar dan zou ik bijna zeggen van, is dat niet iets wat je dus ook als onderdeel van een arrangement dan zou moeten inrichten van; nou jongeren komt hier en we beginnen gewoon met een OZA en we zien wel en als het niet nodig is dan schalen we hem af, ook prima. Maar we beginnen gewoon met de OZA.

Handelingsalternatief: gelijk bij aanvang van school vanuit zorg een OZA inschakelen. Dan ontvangt de jongere in ieder geval gelijk hulp en mocht het niet nodig zijn kan je afschalen.

Tekstfragment 14:

D: ik heb laatst bijvoorbeeld een telefoontje gehad, een vraag voor een voogd en dus in deze casus bij zijn ouders zou moeten liggen. Ging om een financieel plaatje en dan geef ik dat ook mee van joh, dan zou je moeder moeten benaderen want moeder heeft voogdij. Maar met moeder hebben we eigenlijk geen contact, we hebben altijd met jullie contact dus het wordt al snel bij ons gelegd. Wij zijn de vervanger van ouder standaard omdat iemand bij ons woont, maar neemt niet weg dat ouders nog betrokken moeten worden. En het is heel andersom vanuit ons te horen van joh he; school ervaart deze moeite. Dan is het veel beter om dat vanuit de kern mede te delen. Wij willen niet constant die tussenlijn zijn.

Knelpunt: de school neemt vaker contact op met Pameijer dan met ouders. Dit bemoeilijkt ook het toepassen van ouderbetrokkenheid vanuit Pameijer naar ouders omdat er informatie via via gedeeld moet worden.

Tekstfragment 15:

A: meeste ouders van onze doelgroep hebben ook niet een goede schoolcarrière achter de rug. Dus het is nu voor onderwijs ook heel lastig om hun ouders te benaderen, want ouders geven negen van de tien keer aan van; het kind woont bij Pameijer, Pameijer is verantwoordelijk en we bemoeien ons er niet meer mee. Alleen ik denk nog wel dat je kan kijken van; hoe kan je die gezamenlijke momenten met ouders daarbij te betrekken om nog invloed te kunnen uitoefenen op onderwijs, ja.

Knelpunt: ouders verwijzen zelf ook vaak naar Pameijer, misschien omdat ze het zelf niet aan denken te kunnen.

Tekstfragment 16:

D: oké en dan zijn er ook nog een aantal ouders die een negatieve ervaring hebben met de scholen van hun kinderen, waardoor ze zeggen we willen niet dat Pameijer contact opneemt met school. Waardoor je soms ook belangrijke inhoud mist, dus je mag dan alleen maar afstemmen over het kind is bijvoorbeeld wat later of wat eerder, of hij heeft een tandartsafpraak. Dat is praktisch en puur over de inhoud maar dat hij niet lekker in zijn vel zit of dat hij een vervelende dag op school heeft gehad. Dat moet dan via ouders omdat ze dan bang zijn dat daar mogelijk een trauma achter zit. En dat er informatie gegeven wordt achter de rug om en dat bemoeilijkt het ook wel vaak. School vindt dat dan over het algemeen redelijk spannend, dus die kiest er dan vaak voor om helemaal niets meer te communiceren. Uit angst om het verkeerde te doen. En dat is niet helpend.

Knelpunt: scholen zitten ook in handelingsverlegenheid als het gaat om lastige/gevoelige gesprekken te voeren met ouders.

Tekstfragment 17:

D: en dan ja onderwijs staat voorop et cetera, maar dan het stukje zijn er extra mensen in te schakelen om die situatie dan te de-escaleren. Dus voor mij ligt het voornamelijk daar en die samenwerking daar kom je uiteindelijk wel, want het is niet dat wij daar niet aan trekken en daar niet aan vast blijven bijten. Maar ik denk dat daarmee als onderwijs ziet van oké, we hebben mogelijkheden. Dit is wat we allemaal kunnen inzetten en kunnen doen en dat is het belangrijkste denk dat je daar vanzelf wel die samenwerking in gaat krijgen.

Handelingsalternatief: extra mensen op school inschakelen om de doelgroep te kunnen bieden wat ze nodig hebben.

Tekstfragment 18:

A: en dat is de investering die onderwijs vooral moet doen van; oké, hoe ga ik jongeren mee krijgen, zodat ze uiteindelijk ook iets voor mij gaan doen? Dat je een bepaalde wederkerigheid gaat krijgen.

Handelingsalternatief: het onderwijs zou zich meer moeten richten op een band aangaan met deze jongeren om hen te vervolgens te motiveren iets aan school te doen.

Tekstfragment 19:

A: nou ja, dat je een gezamenlijke opdracht krijgt deze jongeren in zowel in de regio laten wonen als onderwijs realiseren. En gezamenlijk ook gaan kijken van; wat is het stukje connectie met deze jongeren, wat heeft hij nodig, wat is haalbaar en hoe kunnen we gezamenlijk uitkijken van dat het een succes wordt? En dat kan misschien in eerste instantie halve dagen zijn. Dat kan iets met OZA zijn, hè? Maar ik denk dat je echt een gezamenlijk plan moet gaan maken voor deze gasten. En daarin echt moet gaan samenwerken en moet gaan kijken hoe je die connectie maakt.

Handelingsalternatief: er moet meer gezamenlijkheid zijn tussen onderwijs en zorg om samen te zorgen voor maatwerk.

Tekstfragment 20:

A: nou ik denk dat je vooral moet gaan onderzoeken van waar zitten de successen? Ik was pas bij het educatief centrum van Horizon. Of bijvoorbeeld de MATE en daar zitten echt wel successen. Daar zitten 3, 4 van onze jongeren en die hebben daar uiteindelijk een baan gekregen. Want ik wil niet alleen maar de negatieve kant laten zien. Ik zou vooral de positieve kant laten zien. Waar zitten de successen en waar gaan we uiteindelijk meer van doen? En zo'n educatief centrum doet echt goede dingen, want die zitten ook wel gewoon goed op de connectie ook.

Handelingsalternatief: zoek naar de successen voor deze jongeren in het verleden en daar moeten we meer op gaan inzetten.

Tekstfragment 21:

C: ik denk wat je misschien wel doen Febe en misschien bij de gemeente ook. Want ik heb dit gesprek in de jaren dat ik bij Pameijer zit met al 3 gemeentes gevoerd en elke gemeente loopt daar op zijn of haar manier tegenaan. En ik heb ook in de gemeente gesprekken gehad en daar zijn we tot bepaalde oplossingen gekomen, dus ik zou willen voorstellen van; misschien is het ook nog wel een goed idee om eens te kijken hoe andere gemeentes dit doen? Hoe staan zij hierin? Want wij kunnen hier het wiel opnieuw uitvinden, want wat ik hoor is, is bij elke gemeente bijna hetzelfde. Maar ik weet ook dat er bepaalde gemeentes zijn die al veel verder zijn en die al veel meer in oplossingen zitten.

Handelingsalternatief: onderzoeken wat werkt bij andere gemeentes en dit ook gaan inzetten in gemeente Rotterdam.

Tekstfragment 22:

E: even uit mijn hoofd was dat een organisatie dat heette Just die daar naast een leerkracht ging

staan. We hadden er ook eentje voor internaliserenden thuis. De echte thuiszitters met angstklachten. En dan heb je letterlijk een samenwerking met zorg, want de zorgmensen komen in het schoolgebouw en die deden mee met de teamvergaderingen en die deden mee met teambuilding.

Handelingsalternatief: meer mensen uit de zorg inzetten in de school, de directe omgeving van de leerling.

Knelpunten:

Gesloten jeugdzorg: er wordt genoemd dat gesloten jeugdzorg zeker een rol speelt in het niet naar school gaan van jongeren. Het vinden van een plek is veel lastiger. Omdat er geen plek gevonden kan worden op korte termijn is het gevolg hiervan dat er ook regelmatig een leerplichtonthefing wordt afgegeven voor die tijd.

Pameijer: er wordt twee keer genoemd dat vanuit Pameijer zelf een probleem zou kunnen liggen. Het personeelstekort wordt genoemd en het niet meer duidelijk hebben bij wie zij terecht kunnen om hun jongeren weer naar school te krijgen.

School: wat uit het gesprek het meest naar voren komt zijn verschillende problemen vanuit de school en de samenwerking tussen school en jeugdhulp/Pameijer. School zou niet voldoende kunnen inspelen op de problematiek van de jongere, de samenwerking/communicatie verloopt niet soepel tussen hen en Pameijer, school zet onvoldoende in op onderwijs- zorgarrangementen en school kan vaak niet goed omgaan met het betrekken van ouders en zoeken eerder Pameijer op voor dit soort gesprekken.

Ouderbetrokkenheid: hoewel vaker wordt genoemd dat school hierin niet voldoende aanstuurt op ouderbetrokkenheid ziet Pameijer ook dat ouders zelf de boot afhouden door school weer te verwijzen naar Pameijer. Dat kan volgens hen ook komen omdat ouders onzeker kunnen zijn in dit zelf aangaan.

Handelingsalternatieven:

Onderwijs- zorgarrangement:

- gelijk bij aanvang van school vanuit zorg een OZA inschakelen. Dan ontvangt de jongere in ieder geval gelijk hulp en mocht het niet nodig zijn kan je afschalen.

School:

- extra mensen op school inschakelen om de doelgroep te kunnen bieden wat ze nodig hebben.
- het onderwijs zou zich meer moeten richten op een band aangaan met deze jongeren om hen te vervolgens te motiveren iets aan school te doen.
- er moet meer gezamenlijkheid zijn tussen onderwijs en zorg om samen te zorgen voor maatwerk.
- meer mensen uit de zorg inzetten in de school, de directe omgeving van de leerling.

Zoeken naar successen:

- zoek naar de successen voor deze jongeren in het verleden en daar moeten we meer op gaan inzetten.
- onderzoeken wat werkt bij andere gemeentes en dit ook gaan inzetten in gemeente Rotterdam.

Open coderen professionals interview – pedagogisch medewerker individueel

Hieronder vindt u de geanalyseerde data naar aanleiding van een individueel interview met een pedagogisch medewerker individueel. Er is achteraf aan de focusgroep besloten om dit interview te doen om gemiste informatie op te vragen die wel van belang zou zijn voor het onderzoek.

Dit interview zal meer knelpunten en handelingsalternatieven opleveren uit de praktijk, op de leefgroepen van Pameijer.

Omdat er in dit onderzoek ook gezocht moet worden naar welke knelpunten die spelen bij het niet naar school gaan van deze jongeren, is ervoor gekozen 'knelpunten' en 'handelingsalternatieven' te labelen. De knelpunten en handelingsalternatieven worden onderaan het open coderen per kleur/thema samengevat voor meer duidelijkheid over het meest voorliggende probleem of handelingsalternatief volgens de professional.

Respondenten: pedagogisch medewerker Pameijer (C)

Interviewer: Febe Prins (F)

Tekstfragment 1:

C: en, ik denk dat het ook wel een reden is, is dat wij en de docenten vaak ook te weinig tijd hebben om elkaar goed te vinden en om elkaar ook goed te spreken. Van hé, dit is de casus die er ligt. Wat kunnen jullie betekenen? Wat kunnen wij betekenen? Hoe kunnen we zorgen dat dit goed gaat? Want ik merk ook, er was een jongen, mijn mentor kind, die heb jij toevallig ook gesproken. Die jongen ging heel lang niet naar school. En die heeft tegen school gezegd dat het dan niet zo goed ging en dat ging het ook niet, maar school heeft nooit een melding gemaakt naar de leerplicht.

Knelpunt: zowel docenten als zorgmedewerkers bij Pameijer ervaren werkdruk en hebben daardoor niet de tijd of ruimte meer contact met elkaar te zoeken.

Tekstfragment 2:

C: even denken, wat zou kunnen helpen om de jongeren meer te motiveren naar school te gaan? Nou, ik denk op het gebied van persoonlijke aandacht. Dat zou werken, daar heb ik een moeder ook pas geleden over gesproken. Haar dochter gaat ook continu niet naar school en die zegt van joh, maak haar wakker en ga even met haar lekker ontbijten, maak een lekker ontbijtje voor haar en maak een theetje voor haar. Daar heeft ze ook hartstikke gelijk in, want als je die jongeren net even wat persoonlijker aanpakt en zegt van; joh, laten we samen even ontbijten. Dan gaan we lekker je dag bespreken en dan gaan we kijken tot hoe laat je naar school moet. Dat is voor ieder kind fijn.

Handelingsalternatief: meer persoonlijke aandacht bieden per cliënt zodat er meer structuur is voor het kind/jongere.

Tekstfragment 3:

C: het moeilijke daarvan is natuurlijk; we hebben er 11.

Knelpunt: het zijn te veel jongeren om die persoonlijke begeleiding bij iedereen te kunnen bieden.

F: oké maar hoe kan dat dan wel vormgegeven worden?

Tekstfragment 4:

C: de slaapdienst werkt tot 08.30u en de dagdienst begint om 8 uur dus je hebt een half uur overdracht, maar vanaf 08.30u sta je alleen. Ik denk dat als je dat verlengt naar misschien 09.30u dat dat misschien nog best wel een voordeel kan zijn. Dan staan we met zijn tweeën.

Handelingsalternatief: als de slaapdienst een uurtje langer kan blijven hebben de pedagogisch medewerkers meer ruimte om deze persoonlijke aandacht te bieden voor het naar school gaan.

F: ja want uit de focusgroep leek voor mij vooral naar voren te komen dat het vooral bij school lag, dat daar de expertise en de kennis mist. Of dat ze niet genoeg op de band met de jongeren zitten. Ervaar jij dat ook zo? Dat daar echt wel de grootste oorzaak ligt?

Tekstfragment 5:

C: ja, dat denk ik wel. En laten we wel eerlijk zijn. Het is niet alleen het onderwijs, maar ook de zorgsector staat op zijn kop. Op scholen kunnen ze geen ervaren docenten vinden, maar wij kunnen ook geen ervaren pedagogisch medewerkers vinden.

Knelpunt: er kunnen geen ervaren mensen gevonden worden, zowel op school als bij Pameijer.

Tekstfragment 6:

C: dus ja, het heeft wel twee kanten en ook de werkdruk aan beide kanten staat echt op ontploffen natuurlijk. En daardoor zal bijvoorbeeld een docent die niet zo snel de OZA kent, die onderwijs - zorgarrangementen. Die zal eerder denk ik denken van; joh, ik pak het zelf wel even op, want of ik het nou zelf oppak of tijd moet gaan steken in het uitzoeken. En zo denken wij ook, wij denken ook vaak, nou, we pakken het zelf wel op. Want om nou tijd te gaan stoppen in het naar de docent bellen en overleg en daar heb ik helemaal tijd voor.

Knelpunt: producten als een onderwijs- zorgarrangement worden door die werkdruk ook weinig ingezet. Velen weten niet wat het inhoud en als ze het zelf oplossen is het sneller dan dat uitzoeken.

F: maar zou het wel helpen, dat zei de beleidsadviseur van gemeente Rotterdam ook, van; misschien kan dat ook meer preventief ingezet worden als een jongere naar school gaat, dat die dan gelijk een OZA krijgt en mocht dat goed gaan, kan dat afgeschaald worden. Is dat een idee om daar meer mee bezig te zijn?

Tekstfragment 7

C: ik denk het wel. Ik denk dat als je mijn collega's vraagt op de groep van jongens vertel even wat een OZA is. Ik denk dat niemand het weet.

Knelpunt: veel pedagogisch medewerkers die op de groepen van Pameijer werken weten waarschijnlijk niet wat een OZA inhoud.

F: en als dat nou meer duidelijker zou worden, ook voor het onderwijs. Zou dat dan een soort oplossing kunnen zijn, denk je dat er dan meer jongeren naar school zouden gaan?

Tekstfragment 8:

C: nou, ik denk dat dat wel heel snel is, maar dat zou het uiteindelijke het doel wel kunnen zijn. Zoals ik zei, ik denk dat er heel veel stappen tussen zitten. Ik denk dat je eerst moet zorgen dat de zorgmedewerkers kennis hebben van een OZA. Ik denk dat je de scholen kennis moet meegeven wat een OZA is. Doormiddel van langskomen trainingen geven maar ook met de accountmanager en echt medemensen van de praktijk. Want dat heeft zo weinig zin om continu theoretische mensen daar naartoe te sturen die geen idee hebben wat wij eigenlijk doen.

Handelingsalternatief: doormiddel van trainingen etc. kan er meer uitleg geboden worden over onder andere de OZA. Dan kunnen medewerkers die meer inzetten waardoor jongeren op langere termijn misschien een betere schoolloopbaan hebben.

Tekstfragment 9:

C: ik zou ook iets aanbevelen met; laat misschien accountmanagers ook eens wat meer bij ons in de vergadering komen vertellen wat voor producten er nou eigenlijk zijn. Want nogmaals, wij hebben ook geen kennis van de OZA's.

Handelingsalternatief: meer accountmanagers in de vergaderingen laten langskomen van de pedagogisch medewerkers om meer over de producten te vertellen die ingezet kunnen worden.

F: dus je denkt ook wel dat veel pedagogisch medewerkers ook niet afweten van wat de mogelijkheden allemaal zouden kunnen zijn. Dus dat zou heel veel kunnen helpen in dat jongeren misschien wel weer gaan werken of naar school gaan?

Tekstfragment 10:

C: Ja dat denk ik wel. En ik denk echt dat we daarin ook elkaar meer moeten opzoeken. Arrangeurs en accountmanagers. Nou dat is ook wel een praktisch iets van; laat de accountmanager maar eens komen en vertellen hoe een OZA eruit zou kunnen zien en hoe je dat kan inzetten en hoe ziet dat er dan uit. Dan kunnen wij uiteindelijk wel nadenken van; oké, is dat wel handig, een extra poppetje? Dat is ook wel iets, dat is heel klein wat je kan aanbevelen.

Handelingsalternatief: arrangeurs en accountmanagers meer laten vertellen wat een OZA is en hoe dat er in de praktijk uit kan zien.

Knelpunten:

Werkdruk:

- zowel docenten als zorgmedewerkers bij Pameijer ervaren werkdruk en hebben daardoor niet de tijd of ruimte meer contact met elkaar te zoeken.
- het zijn te veel jongeren om die persoonlijke begeleiding bij iedereen te kunnen bieden.
- er kunnen geen ervaren mensen gevonden worden, zowel op school als bij Pameijer.

Kennis:

- veel pedagogisch medewerkers die op de groepen van Pameijer werken weten waarschijnlijk niet wat een OZA inhoud.

Handelingsalternatieven:

Persoonlijk aandacht:

- meer persoonlijke aandacht bieden per cliënt zodat er meer structuur is voor het kind/jongere.
- als de slaapdienst een uurtje langer kan blijven hebben de pedagogisch medewerkers meer ruimte om deze persoonlijke aandacht te bieden voor het naar school gaan.

Meer kennis over producten:

- doormiddel van trainingen etc. kan er meer uitleg geboden worden over onder andere de OZA. Dan kunnen medewerkers die meer inzetten waardoor jongeren op langere termijn misschien een betere schoolloopbaan hebben.
- meer accountmanagers in de vergaderingen laten langskomen van de pedagogisch medewerkers om meer over de producten te vertellen die ingezet kunnen worden.
- arrangeurs en accountmanagers meer laten vertellen wat een OZA is en hoe dat er in de praktijk uit kan zien.

Bijlage 6: interviewvragen + transcripties interviews deelvraag 3

Vragen cliënten die niet naar school gaan:

1. Zou je iets over jezelf kunnen vertellen?
2. Wat doe je meestal op een doordeweekse dag? (werken, school, gamen, tijd doorbrengen met anderen?, behandeling volgen)
3. Hoe zit het met school, ga je wel, niet, soms of tijdelijk niet?
4. Waarom is school volgens jou belangrijk?
5. Heb je het idee dat je voldoende wordt geholpen om weer naar school te gaan?
6. Wat zou jou kunnen helpen wel weer naar school te gaan?
7. Als je niet naar school gaat, door wie zou je meer geholpen willen worden om naar school te gaan? Je ouders of mensen die je kent, de groepsleiders bij Pameijer of zou de school iets moeten veranderen?
8. Heb je zelf nog een idee hebt over wat zou kunnen helpen jou en andere jongeren weer naar school te krijgen?

Vragen cliënten die wel naar school gaan:

1. Zou je iets over jezelf kunnen vertellen?
2. Wat doe je meestal op een doordeweekse dag? (werken, school, gamen, tijd doorbrengen met anderen?, behandeling volgen)
3. Hoe zit het met school, ga je wel, niet, soms of tijdelijk niet?
4. Wat zorgt ervoor dat het jou lukt naar school te gaan?
5. Heb je daar veel hulp bij? Bijvoorbeeld van je ouders of mensen die je kent, groepsleiders bij Pameijer of school?
6. Weet jij of de mensen van school wel eens praten met een groepsleider van Pameijer over hoe het gaat met jou?

Getranscribeerd interview deelvraag 3 respondent A (cliënt)

Respondent: A (A)

Interviewer: Febe Prins (F)

Locatie: woonvorm Pameijer

Dag van interview: 02/05/23

Mondelinge toestemming voor opnemen interview + gebruik onderzoek: ja

(vooraf aan het opnemen is het doel van het onderzoek toegelicht en met wie er contact opgenomen kan worden om de gebruikte informatie van de respondent achteraf terug te lezen)

** bij het noemen van locaties of namen is er tussen haakjes benoemd waar het over gaat zonder details te noemen*

F: wil jij bij mij beginnen of zal ik bij jou beginnen?

A: jij beginnen.

F: okee. Ik leg 'm even hier neer. Hoe zit het bij jou met school? Ga je wel, ga je niet?

A: ik ga technisch gezien allebei.

F: allebei. Okee dus soms wel, soms niet?

A: ja, ik ga maar twee dagen.

F: twee dagen, okee. En hoe kom het dat je twee dagen gaat?

A: lang verhaal.

F: kan je het heel snel kort vertellen aan mij?

A: nee.

F: nee?

A: geen zin in.

F: oh, geen zin in. okee. Dat kan. Wil je nu een vraag aan mij stellen? Of niet? Dat mag ook he.

A: nee.

F: okee. En waarom is school belangrijk volgens jou?

A: anders dan weten we echt helemaal niks.

F: dan weten we niks. Ja dus op school leer je heel veel dingen?

A: ja.

F: en wat leer je allemaal? Wat krijg je op school nu?

A: wiskunde.

F: ohja.

A: en nog een heleboel andere dingen.

F: heleboel andere dingen. Wat vindt je het leukst?

A: pauze.

F: Oh ja. Ja, dat is een goeie. Wil je later wel meer naar school?

A: nee.

F: nee. Dus dit is wat je nu blijft doen?

A: Ja.

F: krijg je hulp bij dat je naar school gaat?

A: geen idee wat dat daarmee wordt bedoelt.

F: okee goed dat je dat zegt. Bijvoorbeeld je zit hier op de groep natuurlijk.

A: ja.

F: je hebt wat groepsleiders. Helpen die jou met opstaan?

A: ja alleen met opstaan.

F: alleen met opstaan. En met je huiswerk, misschien?

A: nee.

F: dat je doe allemaal zelf?

A: ja.

F: zou je daar meer hulp bij willen?

A: ja.

F: ja? Van de groepsleiders?

A: ja.

F: okee. En al je kijkt naar mensen uit jouw omgeving. Vrienden, kennissen, ouders. Zijn er dan ook mensen die jou helpen bij het naar school gaan?

A: ja vroeger wel

F: vroeger wel. En hoe?

A: papa en mama natuurlijk.

F: oh j. Okee en hoe deden ze dat?

A: door dan meestal bij mij te zitten bij het huiswerk.

F: juist ja. En dat hielp jou. Zou je dat dan ook hier willen?

A: ja.

F: okee, ja precies. Dan denk je dat je het beter vol zou houden ook?

A: ja.

F: dat is een goeie. Zeker. Deze heb ik eigenlijk al gesteld. Hoe zien jouw andere dagen eruit dat je niet naar school gaat?

A: meestal dan opstaan, ontbijten, daarna gewoon spelen met mijn lego of tv kijken. En buiten spelen. Dat is het.

F: okee, leuk. Klinkt als een goede dag toch. Vooral met dit weer. Moet ik heel even nadenken hoor. Weet jij of mensen van school met mensen van de groepsleiding praten over school?

A: ja.

F: ja? Gebeurd dat vaak?

A: dat weet ik niet

F: okee. En zit je daar bij of doen ze dat apart?

A: nee daar zit ik soms wel bij, soms ook apart.

F: okee. En wat bespreken ze dan? weet je dat?

A: allerlei dingen.

F: allerlei dingen. Over hoe het gaat of school denk ik?

A: ja.

F: ja. En vindt je dat fijn dat er, dat ze met elkaar regelmatig praten?

A: ja.

F: dat helpt voor jou dat ze weten dat ze allemaal misschien meekijken met jou?

A: ja.

F: okee juist. En wat zorgt er nou echt voor dat jij het nog leuk vindt om naar school te gaan of dat jij het belangrijk vindt om naar school te gaan?

A: waarschijnlijk wel gewoon techniek.

F: techniek? Okee, dus de vakken op school vindt je leuk?

A: ja.

F: okee. En in je klas? Heb je een leuke klas?

A: nee.

F: nee, dat niet? En de docenten? De leraren?

A: nee.

F: ook niet? Nee, dus hetgeen waardoor je echt naar school gaat is het vak op school?

A: ja.

F: okee. En ook niet een beetje de sturing misschien hier op de groep?

A: nee.

F: okee. Wat zou je graag willen doen, later, wat wil je nog bereiken?

A: ehh.. weet ik niet.

F: nee?

A: nee.

F: ik hoorde je net ook al iets over lego zeggen, dat is ook wel een beetje als techniek.

A: ja.

F: het is wel iets wat je leuk vindt?

A: ja.

F: gaaf. Dan wil ik je eigenlijk nog een laatste vraag stellen. Zo snel gaat het alweer. Kijk ik wil dus ervoor zorgen dat er iets veranderd of iets komt waardoor het voor de jongeren bij Pameijer makkelijker wordt om naar school te gaan.

A: ja.

F: dat ze het volhouden, dat ze het leuk vinden. En wat denk jij dat ze daarbij zou kunnen helpen? Als je zou zeggen tegen mij dit moet je doen, dit moet je veranderen. Dan gaan er meer jongeren naar school?

A: nou, motivatie wel.

F: motivatie?

A: ja.

F: en hoe, hoe kan dat bereikt worden?

A: dat bijvoorbeeld de groepsleider zegt dat in de zomervakantie als iedereen gewoon goed naar school gaat en zo, dat we dan bijvoorbeeld een ijsje ofzo gaan halen.

F: okee, dus een soort belonen. Voor het naar school gaan? Dat is inderdaad een heel goed bijvoorbeeld na een week dat je naar school bent geweest dat je met z'n allen een ijsje gaat halen of iets leuks gaat doen. En hoe zou dat dan iedere dag kunnen? Want je zegt wel dat de groepsleiders daarin zouden kunnen helpen?

A: ja.

F: okee. Zouden ze misschien ook meer kunnen samenwerken met school.

A: ja.

F: met school? Okee. Okee, en meer de jongeren kunnen motiveren?

A: ja.

F: weet je nog een andere ideetje hoe je de jongeren meer kan motiveren?

A: nee, niet 1,2,3.

F: nee? Doen ze iets ook bij jou dat je denkt, ohja dit helpt mij m'n motivatie te behouden?

A: nee, niet 1,2,3.

F: nee, snap ik. Is ook een lastige vraag. Okee. Dus dat is echt waar ik echt naar zou moeten kijken om het beter te maken?

A: ja.

F: okee. Nou, heb jij nog vragen aan mij?

A: nee.

F: nee? Wil je zelf nog iets vertellen?

A: nee.

F: nee? Nou dan wil ik je heel erg bedanken. Dan was dit het alweer.

A: ja.

F: dan ga ik 'm gelijk uit zetten.

Getranscribeerd interview deelvraag 3 respondent B (cliënt)

Respondent: B (B)

Interviewer: Febe Prins (F)

Locatie: woonvorm Pameijer

Dag van interview: 02/05/23

Mondelinge toestemming voor opnemen interview + gebruik onderzoek: ja

(vooraf aan het opnemen is het doel van het onderzoek toegelicht en met wie er contact opgenomen kan worden om de gebruikte informatie van de respondent achteraf terug te lezen)

** bij het noemen van locaties of namen is er tussen haakjes benoemd waar het over gaat zonder details te noemen*

F: hij staat aan. Nou allereerst super bedankt dat je even met me wilde praten. Dat helpt mij heel erg. Want ik hoorde van (persoonlijk begeleider) dat jij naar school gaat he?

B: ja klopt.

F: ja, en hoe zien jouw doordeweekse dagen eruit? Kan je daar wat meer over vertellen?

B: nu wel iets minder, nu wel iets anders als normaal omdat ik nu in mijn examenjaar zit.

F: oh ja.

B: nu echt voor mijn examens alleen naar school om examentraining te doen. En dan voor het examen naar school maar daarvoor was het wel echt gewoon van soms half 9 tot 4 op school zitten voor lessen.

F: ja precies, dus hele drukke schooldagen.

B: ja, maar het is nu gewoon meer van ik ga voor een paar uurtjes naar school en dan ben ik eigenlijk al weer klaar.

F: ja, okee. En lukt het een beetje allemaal?

B: ja hoor.

F: ja? Okee, vindt je school ook belangrijk en waarom?

B: ik vind school in principe wel echt belangrijk en dat komt echt ook omdat ik het van thuis heb meegekregen en daarom vond ik het belangrijk.

F: hmm.

B: maar ik wil ook gewoon een goede carrière.

F: ja precies.

B: dat ik ook gewoon goed verdien en weet ik veel wat.

F: okee.

B: en daar hoort ook wel school bij.

F: ja, zeker. Wat zou je willen doen dan later? Ben ik wel benieuwd naar.

B: ik wil met jongeren werken.

F: oh leuk, op wat voor manier?

B: ja dat weet ik nog niet helemaal. Maar ik wil wel sowieso jongeren helpen maar precies wat, of ik individueel of op een groep ga werken dat weet ik allemaal nog niet.

F: nee precies, nou je hebt nog lang de tijd gelukkig.

B: ja, dat is zo.

F: okee, leuk. Je zei al dat je het vanuit huis best wel hebt meegekregen, wordt je ook geholpen vanuit je ouders of mensen die je kent?

B: ik wordt wel geholpen in de keuzes die ik maak. Dat wel zeker. Daar in wordt ik wel in geholpen want toen ik een keuze ging maken voor mbo werd ik daar ook gewoon in geholpen.

F: okee ja. En hoe helpen ze je dan?

B: ja gewoon met me praten en hoe heet dat, en gewoon met me gaan zitten en gewoon zeggen van ja, wat wil je graag.

F: hmm.

B: en dan ja, maak ik met hun gewoon de keuze van wat ik graag wil.

F: ja. Okee. En de hulp die je dus van je ouders krijgt, is dat belangrijk geweest in het feit dat je naar school gaat nu?

B: ja.

F: ja, dus hun steun heb je wel nodig gehad?

B: ja, dat wel.

F: okee. En hoe zit het met de begeleiders op de groep. Helpen die je ook en hoe?

B: Ehh, ja hun helpen me door de hele tijd continu tegen mij te zeggen van 'blijf zo doorgaan hoe je doet, ga gewoon naar school, ga gewoon naar werk, blijf gewoon door gaan hoe je doet'.

F: okee, dus die motiveren je eigenlijk heel erg?

B: ja.

F: en de mensen van hier bij Pameijer hebben die ook contact met je ouders over school? Of dat niet?

B: nou, mijn moeder die weet in principe gewoon dat ik gewoon naar school ga en ze weet ook gewoon dat ik in mijn examenjaar zit. Het is niet zo dat m'n moeder elke keer gebeld wordt.

F: nee.

B: van ja, dit en dit.

F: nee precies.

B: want dan zou ze eerder gebeld worden door school.

F: ja, okee. Goed om te weten. En wat maakt nou echt dat het je al die jaren eigenlijk is gelukt om naar school te gaan? Want je zit in je examenjaar, bijna klaar. Wat hielp jou altijd?

B: het is bij mij meer gewoon van ik wilde mijn opa en oma altijd trots maken, dat het gewoon goed zou komen. Dat ik ook gewoon voor m'n carrière ga.

F: ja. Precies.

B: en dat ik niet voor onzin dingen ga om mij heen, maar dat ik echt voor mijn carrière ga.

F: ja, inderdaad. Okee, dat is mooi. Ja, en qua hulp of ondersteuning. Wat heeft je echt al die jaren geholpen? Hebben mensen geholpen met huiswerk of weet ik het, op staan of hoe zat dat?

B: nou in principe, de school waar ik op zit heeft geen huiswerk. Dus dat is wel heel fijn.

F: ja.

B: en ja, op staan of wat dan ook. Ja ik sta altijd uit mezelf op.

F: dus eigenlijk heb je ook weinig hulp nodig gehad?

B: ja klopt.

F: ja precies. Okee. En ik wil eigenlijk iets bedenken, iets veranderen of juist creeëren dat jongeren bij Pameijer meer naar school gaan. Want ik weet niet of je ook groepsgenoten hebt die niet naar school gaan?

B: jawel.

F: ja, dus je ziet dat zelf ook wel he, dat dat gebeurt.

B: ja.

F: zou jij weten wat er, wat er anders zou kunnen. Wat jou misschien geholpen heeft en wat de jongeren meer kan helpen? En dat kan van alles zijn. Bijvoorbeeld dat Pameijer misschien wat meer kan doen of de samenwerking met school of op school zelf. Wat denk jij daar over?

B: nou, het is bij mij meer gewoon van ik heb ook bijvoorbeeld andere mensen rondom mij heen die ook niet naar school gaan of wat dan ook. Maar dan denk ik kijk, het is je eigen keuze.

F: hmm.

B: of je wel of niet naar school gaat. Maar het is wel gewoon van, denk wel aan je toekomst.

F: ja, klopt.

B: als jij een goede toekomst wil dan, ja, dan is school wel nodig.

F: ja, precies.

B: en dan, ja, maar ja. Hoe heet dat. Kijk er zijn denk ik zat redenen waarom mensen niet naar school gaan. Want ik denk niet dat ze niet naar school gaan omdat ze geen zin hebben, ik denk dat het ook echt een andere reden heeft. Maar ze zeggen gewoon dat ze geen zin hebben.

F: nee, precies. Dat snap ik.

B: dus ik denk dat er echt wel een reden voor is dat ze dan niet naar school gaan.

F: ja, ja.

B: en dan denk ik, ja, ik ga niet die mensen pushen van, ja je moet naar school, je moet naar school.

F: nee, snap ik. Dat begrijp ik heel goed, soms kan het ook niet he. Dat klopt. Alleen hoe denk je erover als we het hebben over de gevallen waarbij het gewoon moeilijker gaat omdat ze school moeilijk vinden of omdat ze niet genoeg mensen om zich heen hebben die helpen. Denk je dat Pameijer iets zou kunnen doen om dat te voorkomen of te verbeteren?

B: ja misschien met die jongeren gaan zitten om te kijken van; hey wat heb je van ons nodig.

F: ja. Precies. Okee, dus meer naar de jongeren toe komen en ook meer vragen hoe het gaat. Op die manier?

B: ja.

F: ja. Okee want zou je me ook kunnen vertellen hoe dat gaat op de groep qua het achter school aan zitten? Is daar een soort programma voor? Weet je dat?

B: er zijn wel programma's op de groep voor mensen die niet naar school gaan. Dus er zijn wel echt programma's van dagbesteding of weet ik veel wat. Alleen sommige mensen gaan daar ook gewoon niet naar toe.

F: nee, precies. Okee. Nee, okee. Nou je kan me in ieder geval heel veel vertellen, dat is super fijn. En dan nog een laatste vraag eigenlijk, dan is het alweer klaar. Als je zelf nog iets zou kunnen verzinnen of bijdragen, of tegen mij kan vertellen over hoe dat misschien veranderd zou kunnen worden. Wat zou je dan willen zeggen? Zodat er meer jongeren naar school kunnen en dat ja er iets veranderd?

B: dat is gewoon hulp vragen als ze hulp nodig hebben.

F: ja, okee. Sommige jongeren vinden het natuurlijk lastig om hulp te vragen maar dat dan ook misschien meer vanuit de begeleiders wordt gedaan?

B: ja.

F: ja, okee. Precies. Ja. En zou het dan helpen om een soort traject te hebben. Dat je ook zegt van volgende week gaan we een keer zitten over school, daarna weer. Dat het ook vaker voorkomt?

B: ja.

F: okee. En nog een laatste vraag. Ik zei net al laatste vraag maar er schiet me nog eentje te binnen. Hebben jouw groepsleiders hier ook contact met school?

B: ja.

F: okee, en hoe ziet dat eruit?

B: nou, ze kunnen gewoon school bellen. Het telefoonnummer staat gewoon in de telefoon en ze kunnen gewoon school bellen.

F: okee. En ze hebben af en toe ook gesprekken met elkaar? Weet je dat?

B: ja dat durf ik niet te zeggen. Dat weet ik niet bij andere, dat weet ik alleen bij mezelf en bij mezelf is dat (persoonlijk begeleider) af en toe gesprekken heeft met mijn mentor.

F: okee en, helpt het voor jou dat de mensen hier bij Pameijer weten hoe het bij jou op school gaat?

B: oh ja hoor. Maar ze weten bij mij sowieso wel dat school goed gaat. Want dat zeg ik altijd als ik klaar ben met school.

F: okee. Dus even samenvattend; jij zegt misschien kunnen de groepsleiders meer zitten met de jongeren en het over school hebben en misschien ook vaker.

B: ja.

F: en dat je er ook afspraken over maakt. Toch? Klopt he?

B: ja.

F: okee. Ja. Okee, was dat het zo?

B: ja hoor.

F: ja? Okee, heb je nog vragen aan mij?

B: nee hoor.

F: okee. Nou dan wil ik je heel erg bedanken dat je even kon praten.

B: ja.

F: ik doe nergens je naam bij dus niemand zal ooit weten wat je hebt gezegd, maar ik heb gesprekken met meerdere jongeren. En wat jullie zeggen zal ik wel meenemen in het verslag, maar daar staan dus geen namen bij.

B: okee.

F: mocht je nou wel willen lezen wat ik erover heb geschreven kun je altijd even je groepsleiding vragen en dan kan ik het naar diegene toe mailen. Ja? Dan kan je het lezen.

B: ja.

F: okee, nou super bedankt.

B: ja.

F: en een fijne dag verder.

B: dankjewel, jij ook.

F: dankjewel.

Getranscribeerd interview deelvraag 3 respondent C (cliënt)

Respondent: C (C)

Interviewer: Febe Prins (F)

Locatie: woonvorm Pameijer

Dag van interview: 02/05/23

Mondelinge toestemming voor opnemen interview + gebruik onderzoek: ja

(vooraf aan het opnemen is het doel van het onderzoek toegelicht en met wie er contact opgenomen kan worden om de gebruikte informatie van de respondent achteraf terug te lezen)

** bij het noemen van locaties of namen is er tussen haakjes benoemd waar het over gaat zonder details te noemen*

C: moet ik gewoon een vraag uit deze...

F: ja, klopt.

C: doet u aan een sport?

F: ja, ik doe bootcampen.

C: wow.

F: doe jij een sport?

C: ja, voetbal.

F: okee, leuk. Zit je bij een club?

C: ja, ik ga bij zestienhoven.

F: oh, gaaf.

C: en ik ben er een tijdje uit geweest.

F: oh, ja.

C: want m'n lies was gescheurd.

F: dus nu moet je weer een beetje beginnen?

C: ja.

F: ja. Leuk.

C: moet ik deze nu gewoon welegleggen?

F: ja, dat is goed. Hoe zit het met school? Je zegt; ik ga af en toe.

C: ja.

F: wat houdt dat in?

C: donderdag en vrijdag.

F: ja.

C: moet ik eigenlijk naar school.

F: okee.

C: ik ga niet altijd, maar.

F: nee. Maar officieel wel, ja.

C: donderdag en vrijdag naar school en maandag, dinsdag en woensdag heb ik eigenlijk stagedagen.

F: oh, juist. Vandaar. Dus je hebt wel een volledig schoolprogramma.

C: ja, alleen m'n stage wil ik eigenlijk niet meer heen.

F: oh, okee. Wat, wat doe je?

C: ik had een sportstage bij een school, dus gewoon gymles geven aan kinderen. Ik vond het eerst wel leuk maar ik weet niet.

F: nu niet meer.

C: nee.

F: oh, balen. En hoelang zou je nog moeten?

C: tot juni, volgens mij.

F: oh, okee. Ja dan mag jij weer.

C: heb je huisdieren?

F: nee, ik heb geen huisdieren. Zou wel graag een kat willen. Ja. Houdt jij van dieren?

C: nou, honden wel.

F: ohja, ja. Precies, ik ook wel.

C: maar katten zijn wel leuk.

F: ja he. Vindt je school belangrijk?

C: ja, denk het wel.

F: ja? En waarom?

C: dat kan je toch gewoon helpen in je toekomst toch.

F: ja.

C: als je iets nodig hebt kan je diploma je altijd helpen.

F: ja, precies. Klopt. Dus je, je ziet wel het nut in van naar school gaan eigenlijk?

C: ja.

F: en wat maakt dan dat je soms denkt; ik heb geen zin.

C: vroeg opstaan.

F: ohja. Hoe laat moet je beginnen?

C: half negen, maar mijn school zit in (locatie school) dus dan vertrek ik hier een uur van tevoren, dan moet ik al half 7 opstaan.

F: ja.

C: en half 8 met de metro naar school.

F: ja, ohja. Dus dat is aardig wat reistijd ook.

C: ja.

F: ja. Nou, dan ben jij weer.

C: zoveel vragen.

F: ja, je mag ook zelf iets bedenken hoor als je dat ook leuk vindt. Het is meer om elkaar wat beter te leren kennen dat je niet de hele tijd tegen een vreemde praat. Is ook zo saai.

C: wat zijn uw hobby's?

F: ja het klinkt heel stom. Maar net als veel mensen leuke dingen doen met vrienden eigenlijk. Ja die hoor je altijd he.

C: ja.

F: ik heb niet zoiets dat ik kan fotograferen of zo. Nee, helaas. En heb je het idee dat je voldoende wordt geholpen om naar school te gaan?

C: ja.

F: ja?

C: sowieso door m'n mentor.

F: je mentor, op school dus.

C: ja, maar ook gewoon door de begeleiding hierzo.

F: okee. En hoe doen ze dat hier?

C: (persoonlijk begeleider) is mijn persoonlijk begeleider en om mij naar school te krijgen maken we gewoon afspraken over als je niet naar school gaat, dan mag je ook niet naar buiten.

F: ohja.

C: en dan ga ik uiteindelijk toch naar school.

F: ja, omdat je datgene wil om naar buiten te gaan of even iets te kunnen.

C: ja.

F: okee, ja. Dus op die manier, dat helpt jou wel?

C: ja.

F: okee.

C: en mijn mentor die blijft me gewoon appen, bellen.

F: ohja, waar je blijft?

C: ja.

F: oh okee, top. En mensen uit jouw omgeving dus misschien vrienden, ouders ik weet niet wie je allemaal ziet. Helpen die erbij?

C: niet per se.

F: nee.

C: mijn vader weet niet echt heel veel.

F: oh, okee.

C: en vrienden, ja soms wel. Gewoon vrienden op school ook.

F: oh, kijk.

C: dan van 'kom naar school'. En meestal ga ik ook wel gewoon.

F: oh, okee. Dus dat helpt wel.

C: ja.

F: ja. Okee, top. Ja, vertel.

C: heeft u broers of zussen?

F: nee. Enig kind.

C: helemaal alleen?

F: ja.

C: wow.

F: en jij?

C: ja ik wel. Iets van 7 of zo.

F: wow, zo veel.

C: ja.

F: vindt je het leuk?

C: nee.

F: nee? Te druk?

C: ja.

F: oh okee. Ja. Ja. Okee, naja je zegt dat je soms naar school gaat. In principe sta je dus wel inschreven. Je kan een heel schoolprogramma doen. Maar mis je dan nog ergens iets op de momenten dat je niet naar school gaat?

C: zoals?

F: ja, dat kan van alles zijn. Dus, misschien dat ze hier op de groep af en toe met je zitten, dat school met je groepsleiding kan praten. Ik weet niet wat er allemaal al gebeurt. Of je eigen motivatie.

C: soms als ik hier ben en iedereen is op school gewoon ook vrienden en zo, dat is dan wel een beetje..

F: ja.

C: maar het schoolwerk ook gewoon. Ik zeg je eerlijk, soms denk ik gewoon aan school en dan denk ik eigenlijk moet ik dat ook maken.

F: ohja, ja.

C: dan zie ik dat gewoon, dan sturen in de groepsapp. Van school hebben we zo'n groepsapp.

F: ja.

C: dan sturen ze in de groepsapp een foto van wiskunde ofzo en dan denk ik oh ja.

F: ohja, dat moet ik ook nog doen? Ja precies. En ga je het dan ook meestal nog doen of..

C: ja soms.

F: okee. Dus eigenlijk helpt het jou om te zien dat de rest het eigenlijk wel doet?

C: ja.

F: dat je denkt; oh, nu moet ik ook.

C: ja, maar ik ben gewoon bang om fouten te maken op school.

F: oh, okee. Dus faalangst een beetje?

C: ja, zo kan je het wel zeggen ja.

F: en heb je daar begeleiding bij?

C: ja, ik heb dat wel gehad.

F: okee, zou daarin iets je helpen als school daarmee mee kijkt of, of misschien allebei. Bij Pameijer hier.

C: ja.

F: okee. Okee, nou next.

C: at is dit voor vraag?

F: welke?

C: staat zout of zout?

F: zoet of zout.

C: oh.

F: heb ik het..

C: er staat zout.

F: oh, echt.

C: zoet of zout?

F: zoet wel.

C: oh.

F: jij zout?

C: ja.

F: okee en wat dan? chips?

C: ja.

F: ohja, nee precies. Nee, ik hou echt van chocola.

C: nee, nee krijg ik pukkels van.

F: oh ja? Ja dat is wel zo ja. Even kijken, op de dagen dat je wel naar school gaat en het goed gaat, wat helpt jou dan? Is dat een gedachte van het is goed voor m'n toekomst, is het iemand helpt op staan?

C: ja meestal wel als de begeleiding werkt die me echt goed wakker maakt.

F: ohja.

C: kijk, je hebt begeleiding die je echt heel chagrijnig wakker make en je hebt begeleiding die vrolijk zijn. Dan wordt ik zelf ook gewoon vrolijk en heb ik meer motivatie ook.

F: okee. Ja.

C: en dan op school zelf met vrienden en zo, gaat het wel snel.

F: precies. Omdat je het leuk en gezellig hebt.

C: maar het is vooral de ochtend, het naar school gaan.

F: ja, dat is een beetje het lastige punt.

C: ja.

F: ja. Okee. En hoeveel jaar moet je eigenlijk nog? Voordat je je diploma hebt?

C: niet lang, nog een jaar volgens mij.

F: oh, nog een jaar. En ziet het er naar uit dat je dit jaar haalt ook?

C: jawel.

F: okee, nou dat is top toch.

C: daar ben ik wel slim genoeg voor.

F: ja. Nou mooi toch. Ja, okee.

C: even kijken hoor. Waar bent u geboren?

F: Heerenveen.

C: wow.

F: Friesland, ja.

C: ver weg hoor.

F: ja, inderdaad.

C: ik ben daar nog nooit geweest.

F: nee? Nee.

C: wel Leeuwarden.

F: ja, precies. Leuke stad wel he?

C: ja.

F: en jij? Kom je uit Rotterdam?

C: ja, ik kom gewoon uit (noemt wijk Rotterdam) maar ik heb negen jaar in Utrecht gewoond.

F: oh okee.

C: (noemt locatie)

F: Ja, de naam ken ik wel ja.

C: daar was het ook leuk, was gewoon lekker rustig.

F: ja, precies. Inderdaad, veel bos denk ik ook.

C: ja, klopt. En ze verkopen lekkere vis.

F: ohja. Okee. Heb ik dit nou al gevraagd? Maar weet jij of de mensen van school, dus je mentor, wel eens praat met je groepsleiders hier?

C: ja.

F: ja?

C: de mentor praat met mijn persoonlijke begeleider.

F: oh, okee juist. En doen ze dat regelmatig, hebben ze daar afspraken over?

C: ja, ze doen het best wel vaak. Ze bellen altijd.

F: oh, okee. Top.

C: maar wat ze zeggen weet ik niet.

F: nee precies. Dus daar zit jij nooit bij?

C: nee.

F: nee, het zal wel gaan over hoe het gaat en ja.. vindt je dat fijn?

C: ja, is goed.

F: heb je daardoor ook het idee dat ze allebei dus een beetje afweten van wat er speelt bij jou?

C: ja.

F: okee, ja. Nou mooi. Okee.

C: ntbijt, lunch of avondeten?

F: ik denk toch we avondeten, diner. Is toch gezellig, ja. Jij?

C: ja, ik ook.

F: oh ja ja, precies. Wat is je lievelingseten?

C: oh. Ik lust eigenlijk alles wel.

F: oh, handig.

C: pizza is wel het lekkerst.

F: oh ja. Doen jullie ook wel eens meehelpen met koken hier?

C: ja, ja het is wel een doel van mij. Maar of ik het vaak doe.

F: nee, precies. Vindt je het niet zo leuk?

C: nee, ik kan niet echt koken.

F: oh okee. Maar goed. Door te doen, he?

C: leer je.

F: ja. Goed, okee. Ik heb eigenlijk nog een laatste vraag en dat is ja wat ik zeg. Ik wil er eigenlijk een beetje voor zorgen met dit onderzoek, ik spreek meerdere jongeren van Pameijer trouwens over dit, en de bedoeling is eigenlijk om er achter te komen wat jongeren zou kunnen helpen om meer naar school te gaan. Dus heel veel jongeren die bij Pameijer zitten hebben bijvoorbeeld geen school omdat school ze bijvoorbeeld niet toe laat of dat ze niet genoeg worden geholpen.

C: ja.

F: het kan van alles zijn. Ik denk dat er misschien op de groep bij jou ook wel mensen zijn die niet naar school gaan?

C: knikt.

F: ja? En wat heb jij het idee dat het bij hen niet lukt en bij jou bijvoorbeeld wel? Wat zou hun misschien kunnen helpen om wel naar school te gaan?

C: ik weet niet. Ik weet niet.

F: nee?

C: ik denk niet heel veel denk ik. Sommige gaan wel naar school. Je hebt er een paar die gaan niet naar school maar dat is denk ik ook vanwege hun gedrag een beetje.

F: hmm.

C: dus dat.

F: okee.

C: als dat al verbeterd zou worden zouden ze gewoon beter naar school kunnen gaan.

F: okee dus dan zou je wel zeggen dat hun gedrag eerst verbeterd moet worden voordat ze naar school gaan? Of zou school daarin ook iets kunnen doen?

C: de school zou ook wel iets kunnen doen.

F: ja, precies. Okee. En stel jij zou nou op dit moment geen school hebben en niks doen. Wat zou je dan helpen denk je? Dat je je een beetje verplaatst in de anderen?

C: ik weet niet. Misschien een soort van op de groep gewoon zo'n dagbesteding iets, dat iemand gewoon..

F: ohja.

C: dat iemand iets met de kinderen gaat doen ofzo. Maar dan gewoon wel wat ook een beetje met school te maken heeft.

F: ja, precies. Dus misschien wat dingen die op school ook gedaan worden zodat jongeren daar meer klaar voor zijn.

C: misschien gaan jongeren daar dan ook wat sneller in.

F: ohja, slim. En zou iemand dat van de groepsleiding kunnen doen of moet er iemand komen die ook iets van school afweet?

C: dat maakt niet uit.

F: oh, dat maakt niet uit.

C: kan gewoon de groepsleiding doen.

F: ja. Okee. Want jullie krijgen ook behandeling toch?

C: ja.

F: okee, ja. Dat doet de groepsleiding ook?

C: ja.

F: ja, precies. Okee, nou. Super. Wilde je zelf nog iets vertellen of vragen?

C: nee denk ik.

F: nee? Okee.

C: ja, eigenlijk wel.

F: oh.

C: u bent geboren in Heerenveen?

F: ja. Wat doe ik hier?

C: hoe komt u hier?

F: ja in 2008 kreeg mijn vader hier een baan, hij had daar ook z'n baan verloren. Was crisis toen en zijn we helemaal hierheen gegaan. En achteraf weet ik niet zoveel meer van Friesland hoor, dus vindt het hier wel leuk.

C: volgens mij is Friesland wel leuk.

F: ja? Ja, heel plat in ieder geval.

C: en een andere taal.

F: ja klopt, soms wel ja.

C: ja.

F: okee. Mocht je nog vragen hebben over het onderzoek dan kan je altijd (naam persoonlijk begeleider)

C: ja dat is mijn persoonlijk begeleider.

F: ja, je noemde diegene net al. Maar zoals al benoemd komt je naam niet in het onderzoek, wat je allemaal gezegd hebt weet dus niemand dat jij dat allemaal hebt gezegd. Eh, maar alles bij elkaar wat jullie als jongeren zeggen ga ik natuurlijk wel meenemen zodat er misschien iets mee gedaan kan worden. En mocht je zoiets terug willen lezen kan je het ook aan (naam persoonlijk begeleider) vragen. Dan zal ik het toesturen, kan jij het lezen.

C: is goed.

F: ja? Okee. Nou, ga ik 'm in ieder geval alvast uitzetten.

Getranscribeerd interview deelvraag 3 respondent D (cliënt)

Respondent: D (D) – begeleider (M)

Interviewer: Febe Prins (F)

Locatie: woonvorm Pameijer

Dag van interview: 09/05/23

Mondelinge toestemming voor opnemen interview + gebruik onderzoek: ja

(voorafgaand aan het opnemen is het doel van het onderzoek toegelicht en met wie er contact opgenomen kan worden om de gebruikte informatie van de respondent achteraf terug te lezen)

** bij het noemen van locaties of namen is er tussen haakjes benoemd waar het over gaat zonder details te noemen*

F: ja, want even kijken. Wat ik gehoord heb is dat jij nu niet naar school gaat he? Dat klopt?

D: ja.

F: en vindt jij school wel belangrijk?

D: ja, natuurlijk.

F: ja? En wat maakt school belangrijk denk je? Waarom denk je dat het goed is om naar school te gaan?

D: ja, en leren.

F: ja, voor later. Okee.

M: om te leren zei je.

F: om te leren. En heb je het idee dat je voldoende geholpen wordt om naar school te gaan?

D: ja.

F: ja? En door wie allemaal?

D: door (begeleider) mama ook wel papa.

F: okee en mama en papa zei je. Okee. En hoe helpen zij je?

D: zij helpen met praten met school.

F: okee. En de mensen op de groep? Zijn die er ook mee bezig?

D: nee.

F: nee? Alleen (begeleider) dus. Ja, wat doe je dan zo nu op een doordeweekse dag? Kan je een dag uitleggen voor mij?

D: opstaan, tanden poetsen, aankleden, naar beneden gaan.

F: naar beneden gaan ja.

D: eten, op m'n telefoon, dan ga ik weer naar boven en voor het eten kom ik weer naar beneden en dan ga ik eten. Dan ga ik op de PlayStation, ga ik soms naar buiten en dan in de avond douchen.

F: okee. En zou je zelf ook wel weer graag naar school willen?

D: ja.

F: okee. En mis je daarin iets dat er iets in gedaan wordt? Dus bij jezelf misschien, motivatie of juist de mensen om je heen? Ik zeg maar wat.

D: nee, niks.

F: nee? Je wordt al voldoende geholpen? Okee, juist. Even kijken. Ja dan heb ik eigenlijk nog een laatste vraag. En dat is dat ik ja, wat ik al zei ik wil iets regelen zodat er meer jongeren bij Pameijer naar school kunnen gaan. Wat denk je dat er zelf misschien zou kunnen gebeuren, heb je daar een idee over?

D: wat bedoelt u?

F: nou, zitten er meer jongeren op de groep die..

D: nog eentje.

F: nog eentje, die ook niet naar school gaat?

D: ja.

F: ja, okee. En heb je het er toevallig met hem wel eens over? Dat er misschien iets vanuit Pameijer kan komen?

D: (schud nee).

F: nee?

D: hij wil wel heel graag naar school.

F: sorry?

M: hij wil ook graag naar school.

F: oh, hij wil ook graag naar school. Ja, okee. En waar ligt het aan denk je dat het nu niet lukt?

D: bij hem?

F: bij jullie allebei, bij hem ook inderdaad. Wat zie je daar in?

D: ik snap de vraag niet.

M: goed dat je het zegt.

F: ja, goed dat je het aangeeft inderdaad. Wat zou kunnen helpen dat jullie weer naar school gaan? Wat zijn de ideeën die je daar zelf over hebt?

D: ik ga straks naar school.

M: ja, ik denk dat ze bedoelt; had Pameijer nog iets meer moeten doen waardoor je dit schooljaar al naar school had gekund?

D: nee, jullie hebben je best gedaan.

M: ik heb zeker m'n best gedaan. Maar het is niet gelukt je dit jaar naar school te laten gaan. Ik had heel graag gewild dat jij groep acht gewoon had kunnen afmaken. En ondanks dat ik zeker m'n best heb gedaan en mama ook en papa ook, is het ons alle drie niet gelukt. Dus denk jij.. en ik vind het

niet erg als jij vindt als ik iets anders had moeten doen hoor. Ik word daar niet boos om. Maar denk jij dat ik of papa of mama iets anders hadden kunnen doen waardoor het wel was gelukt?

D: ik waardeer dat jullie al die dingen hebben geregeld.

M: nou, vind het heel fijn dat je dat zegt.

F: ja, zeker. Nou, dat was het eigenlijk al. Snel he?

D: (knikt ja).

F: nou, super.

M: en wat je nou gedaan hebt (noemt naam), is haar informatie gegeven zodat ze misschien wel in de toekomst jongeren kan helpen zodat ze wel gewoon naar school kunnen.

F: precies, ja. En dat willen we natuurlijk allemaal.

M: ja, dus je hebt een heel belangrijk aandeel geleverd.

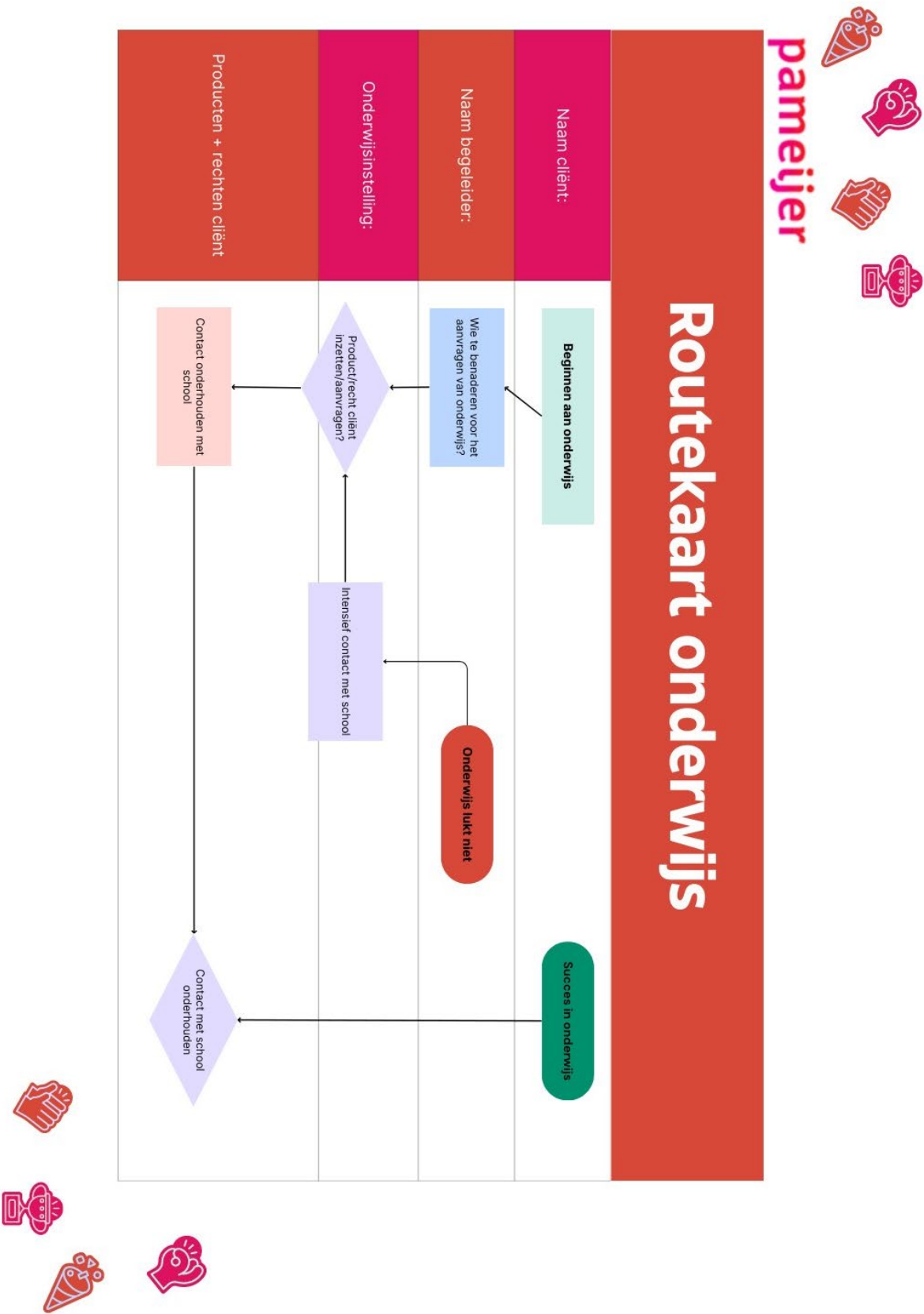
F: ja, en zoals ik al zei. Het komt er anoniem in, dus niemand weet dat jij dit gezegd hebt. En ben je nou wel benieuwd naar wat ik er over schrijf dan kun je altijd (noemt naam begeleider) of iemand op de groep vragen, dan kan ik het opsturen. Dan kan je het altijd nog even lezen.

Bijlage 7: data – analyse deelvraag 3

	Antwoord Cliënt A	Antwoord Cliënt B	Antwoord Cliënt C	Antwoord Cliënt D	Bevindingen
Vraag 1: waarom is school belangrijk volgens jou? Toelichting: ik wil weten of cliënten wel het nut in zien van naar school gaan, anders is hier misschien ook werk te doen.	anders dan weten we echt helemaal niks.	ik vind school in principe wel echt belangrijk en dat komt echt ook omdat ik het van thuis heb meegekregen en daarom vond ik het belangrijk.	ja, denk het wel. Dat kan je toch gewoon helpen in je toekomst toch. Als je iets nodig hebt kan je diploma je altijd helpen.	voor later en leren.	De cliënten zien in waarom school belangrijk is en waarom.
Vraag 2: krijg je hulp bij het naar school gaan? Toelichting: ik wil er achter komen of de cliënten hulp ervaren.	ja.	ik wordt wel geholpen in de keuzes die ik maak.	ja.	ja, van (noemt naam begeleider), mama en ook wel papa.	De cliënten ervaren hulp bij het naar school gaan.
Vraag 3: hoe ziet die hulp eruit? Toelichting: ik wil hiermee achterhalen wat er al gedaan word.	alleen met opstaan door de groepsleiders.	ja gewoon met me praten en hoe heet dat, en gewoon met me gaan zitten en gewoon zeggen van ja, wat wil je graag. De groepsleiders helpen me door de hele tijd continu tegen mij te zeggen van 'blijf zo doorgaan hoe je doet, ga gewoon naar school, ga gewoon	sowieso door m'n mentor. hij blijft me gewoon appen, bellen. (persoonlijk begeleider) is mijn persoonlijk begeleider en om mij naar school te krijgen maken we gewoon afspraken over als je niet naar school gaat, dan mag je ook niet naar buiten. en	zij helpen met praten met school.	De hulp verschilt in vorm tussen de cliënten. De een heeft meer praktische hulp terwijl de ander word gemotiveerd door woorden/afspraken.

		naar werk, blijf gewoon door gaan hoe je doet'.	vrienden , ja soms wel. Dan van 'kom naar school' . En meestal ga ik ook wel gewoon.		
Vraag 4: is er contact tussen de groepsleiding en school? Toelichting: ik wil weten of er regelmatig contact is tussen school en Pameijer.	ja. Daar zit ik soms wel bij, soms ook apart.	ja. nou, ze kunnen gewoon school bellen. Bij mezelf is dat (persoonlijk begeleider) af en toe gesprekken heeft met mijn mentor.	ja. de mentor praat met mijn persoonlijke begeleider. ja, ze doen het best wel vaak. Ze bellen altijd.	n.v.t. (heeft momenteel geen school)	Er is contact tussen school en de groepsleider(s) van de cliënten. Het verschilt wel in regelmaat en of de cliënten daar bij betrokken worden.
Vraag 5: wat maakt dat het je lukt om naar school te gaan? Toelichting: voor de jongeren die wel gaan, wil ik weten wat succesfactoren zijn die bij anderen misschien missen.	waarschijnlijk wel gewoon techniek.	het is bij mij meer gewoon van ik wilde mijn opa en oma altijd trots maken, dat het gewoon goed zou komen. Dat ik ook gewoon voor m'n carrière ga.	ja meestal wel als de begeleiding werkt die me echt goed wakker maakt. Het is vooral de ochtend, het naar school gaan.	n.v.t.	De succesfactoren bij het wel naar school gaan verschillen heel erg van vorm. Innerlijke motivatie, vakken op school of hulp van de omgeving worden genoemd.
Vraag 6: wat kan er volgens jou gedaan worden om meer jongeren bij Pameijer weer naar school te laten gaan? Toelichting: ik wil weten wat de cliënten zelf als oplossing zien of nu missen.	nou, motivatie wel.	dat is gewoon dat cliënten hulp vragen als ze hulp nodig hebben. Maar binnen Pameijer kan daar ook meer mee gedaan worden.	ik weet niet. Misschien een soort van op de groep gewoon zo'n dagbesteding iets. dat iemand iets met de kinderen gaat doen ofzo. Maar dan gewoon wel wat ook een beetje met school te maken heeft.	(wist geen oplossing te noemen).	De cliënten voelen allemaal wel iets voor meer motivatie/hulp/ondersteuning vanuit Pameijer.

Bijlage 8: eerste ontwerp handelingsalternatief

Bijlage 9: feedback praktijk op eerste ontwerp

FEEDBACK SOCIAL WORK

Datum	24-05-2023
Naam	Febe Prins
Studentnummer	0978919
Onderwerp	Routekaart onderwijs Pameijer
Wie geeft feedback*	Beleidsadviseur Jeugd gemeente Rotterdam

Specifieke ontwikkelingsgerichte feedback

Ik denk dat de routekaart het meest praktisch is inderdaad. Dat is makkelijker overdraagbaar, ook voor nieuwe medewerkers om er even bij te pakken. Beter dan elke keer als er een nieuwe PMer is een cursus aanbieden.

Advies of aandachtspunt

Wat belangrijk is wie verantwoordelijk is voor het up to date houden van de informatie?

Het liefst stel je overigens de routekaart samen op met het samenwerkingsverband. Misschien is dat zelfs randvoorwaarde om het te laten slagen.

FEEDBACK SOCIAL WORK

Datum	24-05-2023
Naam	Febe Prins
Studentnummer	0978919
Onderwerp	Routekaart onderwijs Pameijer
Wie geeft feedback*	Pedagogisch medewerker Pameijer

Specifieke ontwikkelingsgerichte feedback

Op zich een duidelijke kaart alleen het begin is beginnen aan onderwijs. Meestal gaat het hiervoor al fout, beginnen aan onderwijs gaat er van uit dat er begonnen kan worden. Dit is vaak niet het geval. Ik denk dat er dus eerst gekeken moet worden naar welk onderwijs is passend. Dit zou eigenlijk onderzocht moeten worden. Hoe of door wie geen idee... pas als er passend onderwijs gevonden is kan er worden gestart.

Advies of aandachtspunt

Komt er ook iets van een kaart met bijvoorbeeld producten die Pameijer biedt zodat er gekeken kan worden wat eventueel ingezet kan worden? Misschien op de achterkant samen met wat gerichte vragen? Misschien op de achterkant wat meer gericht op producten en de rechten van de jongeren? Misschien tussen het kopje contact onderhouden met school en het andere kopje contact onderhouden met school kun je een kopje maken met wat te doen als het minder gaat. Dan kun je bijvoorbeeld weer terug verwijzen naar intensief contact en kijken of er producten zijn die aansluiten?

FEEDBACK SOCIAL WORK

Datum	24-05-2023
Naam	Febe Prins
Studentnummer	0978919
Onderwerp	Routekaart onderwijs Pameijer
Wie geeft feedback*	Locatiemanager Pameijer

Specifieke ontwikkelingsgerichte feedback

Mooie schets, ik denk dat het belangrijk is dat de onderwijs vraag/behoefte helder wordt en daar je producten op organiseert en schetst welke mogelijkheden er zijn om uiteindelijk succesvol te zijn.

Advies of aandachtspunt

Bijlage 10: definitief ontwerp handelingsalternatief

Handleiding routekaart:

De routekaart wordt tijdens de intake van een nieuwe cliënt gemaakt. Dan worden ook de producten/regelingen die voor deze cliënt zouden kunnen gelden op de achterkant genoemd.

Vervolgens vinden de pedagogisch medewerkers samen met de cliënt vaste momenten waarop de routekaart wordt bekeken om de schoolloopbaan van de jongeren te blijven monitoren.

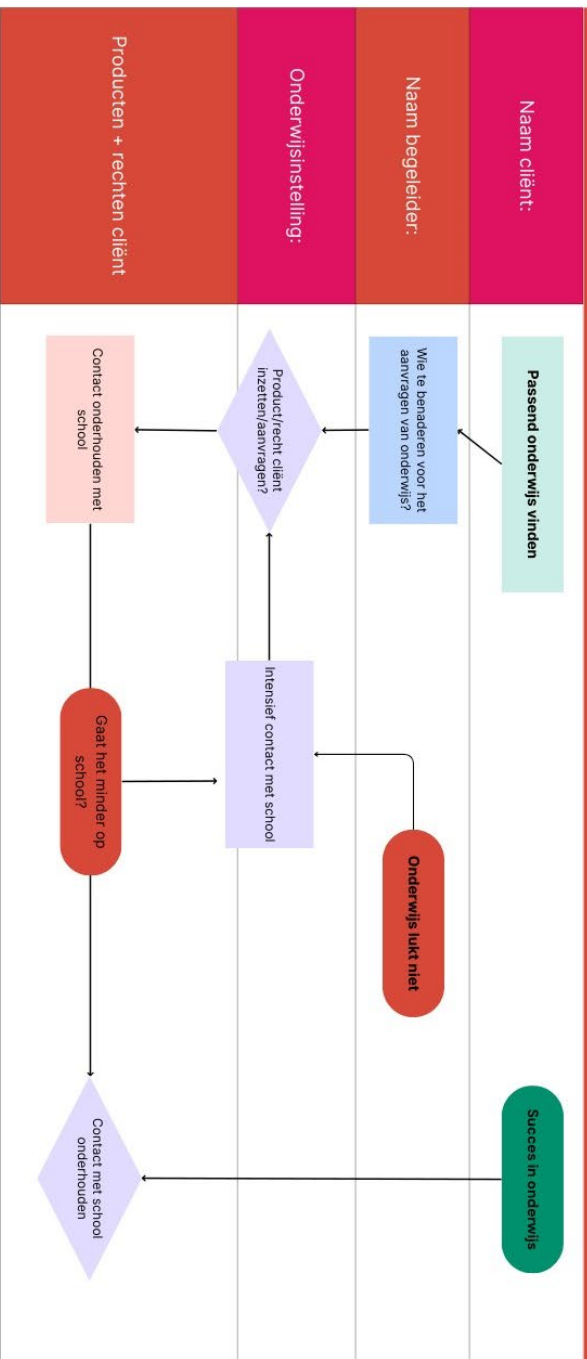
Per situatie zijn er verschillende stappen die doorlopen kunnen worden, bij iedere verandering wordt de mentor van de leerling op de hoogte gebracht. Dit zou het samenwerkingsgevoel kunnen versterken en biedt mogelijk een groter vangnet voor de cliënt.

Verder is het belangrijk dat de cliënt altijd wordt betrokken bij het bespreken en doorlopen van zijn/haar routekaart. Zo heeft de cliënt zelf ook meer regie en wordt er volgens de literatuur meer ondersteuning gevoeld wat kan zorgen voor een positiever leerresultaat en leefklimaat op de groep. Tot slot zou het goed zijn als iemand binnen Pameijer de taak op zich neemt het document te blijven evalueren en aan te passen wanneer nodig, zo blijft het duurzaam in gebruik.

pameijer

Routekaart onderwijs

Voorkant:

Achterkant:

pameijer

Routekaart onderwijs Producten en rechten cliënt	
Naam cliënt:	
Naam begeleider:	
Onderwijsinstelling:	
Producten + rechten cliënt	

Aanbeveling praktijk:

De aanbeveling voor de praktijk is dat de producten en rechten van de cliënt vooraf worden uitgezocht door productontwikkelaars. Eventueel in combinatie met een pedagogisch medewerker. Zo is op het moment van de intake duidelijk wat er ingezet kan worden en kan dat per cliënt op de routekaart vermeld worden.

Verder wordt er aanbevolen voor gebruik een test te doen onder collega's en aan te passen waar nodig. Zodat deze volledig in gebruik genomen kan worden in de praktijk.

Tot slot zou het waardevol zijn om één of twee vaste personen te benoemen die het product evalueren en aanpassen op de veranderingen die zich in de toekomst voor doen.

